1926 Nobel Edebiyat Ödülü

GRAZIA DELEDDA

RÜZGÂRLI KASABA

Türkçesi: Duru Aygüven

CEM YAYINEVİ

MODERN KLASİKLER

RÜZGÂRLI KASABA
Grazia Deledda

Orijinal Adı: Il Paese Del Vento

Türkçesi: Duygu Aygüven

1. Basım: Kasım 2021
ISBN: 978-625-7163-40-8

Sayfa Düzeni: Bayram Erdoğan
Kapak Tasarımı ve İllüstrasyon: Gonca Küçük

Baskı ve Cilt: Metod Matbaa
Egemenlik Mah. 6152 Sok. No:20/A
Bornova / İzmir
Matbaa Sertifika No: 49605
metodmatbaa@gmail.com

CEM YAYINEVİ
Çankaya Mah. 131. Sokak No:4
Konak / İZMİR
Tel: (232) 278 44 22
www.cemyayinevi.com
cemyayinevizm@gmail.com
info@cemyayinevi.com
Yayıncı Sertifika No: 40513

Bu kitabın yayın hakları Cem Yayınevi'ne aittir. Yayınevi'nin yazılı izni olmadan kullanılamaz, çoğaltılamaz.

GRAZIA DELEDDA

RÜZGÂRLI KASABA

Türkçesi: Duygu
Aygüven

cem yayınevi

Balayı tatilimiz, aldığımız bütün önlemlere ve yaptığımız planlara rağmen tam bir felaketti.

Mayısta evlendik ve hemen sonrasında yola çıktık. Güller, güller bize eşlik ediyordu. Küçük kızlar onları bir avuç buğday ve aşkımıza imrenen bakışlarıyla pencerelerinden aşağı atıyorlardı. Tren istasyonu güllerle süslenmiş, vadilerdeki çitlerin üstleri kırmızıyla kaplanmıştı. Güller ve buğday, aşk ve şans, hepsi bize gülüyordu.

Yolculuğumuzun ilk yarısı güvenli ve planlarımıza uygun şekilde geçti. Eşimin daha önce birkaç kez tatile gittiği, kırsalla deniz kenarı arasında bir kulübede; onun tanıdığı, yaşlı, ketum ve ev işlerinde usta bir kadının ihtiyaçlarımızı karşılaması gerekiyordu. Ve biz orada zaman geçirmek için, deniz kıyısı boyunca veya ışıltılı kurtbağırları arasında veya daha da ötede şarkı söyleyen çam ormanının kadifemsi yosunla kaplı dolambaçlı yolları arasında yürüyecektik.

Bilerek kendime, aynı Oğul Alexandre Dumas'ın kahramanının taktığı gibi, büyük bir kelebek gibi esnek ve kanatlı, çırpınan kıpkırmızı bantlı bir Floransa hasır şapkası almıştım.

Küçük ve sakin trenimizin ilk durağına kadar, yolculuğumuz beklendiği şekilde geçti: en başta geride bırakılan kişiler ve şeyler için dökülen gözyaşları, sonra karşılıklı gülümsemeler, el sıkışmalar, içinde sevdiği gözlerin sonsuz yansıması görünen gözler, içi dünyanın bir yeryüzü cenneti, kendi özel cennetimiz oldu-

ğunun güvencesiyle dolu kalpler. Gül yaprakları ve buğday taneleri elbisemin kıvrımları arasında hâlâ duruyordu.

Gerçekler, küçük trenin ilk durağında küstah hayallerimizi mahvetti.

Hayır, dünyanın hepsi bizim değil, pek çoğumuz buna inanma iznini kendine verse de! Çayırların ortasındaki küçük istasyon bir sürü tarafından istila edilmişe benziyor, küçük trenimizse sanki yazları şehirden sahil beldelerine giden trenler gibi saldırıya uğramış, ama kalabalık bu sefer daha da güçlü ve nankör görünüyor.

Hepsi erkek, hepsi genç, neredeyse çocuk yaşta; köylü, çiftçi, çoban, hepsi garip şekilde giyinmişler; dağ botları, bohçalar, sopalar, güttükleri sürülerin ve yerle temas eden insanoğlunun kokusu.

Başta bana göçmen gibi göründüler, ama kendi istekleriyle sürgüne gitmek için yaşları çok gençti; hepsi, çok mutluydular, zorlama ve yabani bir mutluluk olsa bile...

"Onlar acemi askerler," diyerek açıklıyor eşim, "Başlarındaki çavuşu görmüyor musun?"

Hatta trendeki üçüncü sınıf herkese yetmediğinden, çavuş bizim kompartımanımıza giriyor, bazı astları da onu takip ediyor.

Ve elveda mutluluk.

Varlığımız hemen fark ediliyor, durumumuz yargılanıyor ve hüküm giyiyoruz; evli bir çift balayının ilk gününde sessiz insanlar arasında bile alay konusu olmaya mahkûmdur; böyle bir çete varken neler olacağını siz düşünün.

Ellerimiz çözüldü ve ruhlarımız da bir tür birbirinden ayrıldı.

Kocam sivil bir adamdı ve hâlâ da öyle: sosyalleşmeyi seven, düz bir karaktere sahip; ayrıca iyimser ve bu nedenle karşı-

sındakine güvenli, kendisi dürüst olduğu için karşısındakinin de dürüst olduğuna inanıyor. Gözleri ruhuna açılan pencereler gibi; herkes içeri bakabilir, nasıl olsa içinde gizem saklayabilecek karanlık bir köşe bile bulunmaz.

O, karşısındakilerden de aynı tavırları bekleyen bir insan. Bu yüzden bazı kurallara uyulmasını, hem kendimize hem de başkalarına karşı saygı duyulmasını bekliyor. Sonuç olarak bir grup gencin, duygusal ve aynı zamanda kısmen vahşi davranışları karşısında ne durumda kalacağımızı ilk tahmin eden o oldu; böylece aniden etrafımızı saran bu huzursuz edici atmosferden bizi kurtarmak için benden uzaklaştı. Hatta çavuşla, sonra askerlerle konuşmaya başladı; o da bir zamanlar askerdi, levazım baş çavuşluğu rütbesine kadar da çıkmıştı, bunu önemsiyordu. Çevresindeki yeni insanlar onu neşelendiriyor ve heyecanlandırıyor gibi görünüyordu; en ince ayrıntısına kadar askeri kariyerinin tarihçesini, kahramanlık hikâyelerini dâhil, anlatmaya başladı. Ondan aşağı kalmamak için çavuş da kendininkileri anlattı.

Gençler şimdi beni umursamadan kocamı dinliyor ve gülüyorlardı; en sonunda hep beraber bir asker marşını söylemeye başladılar ve dahası söyleyen o kişi, benim kocamdı.

Önemli bir şeye benzemiyordu; ama hâlâ, üstünden uzun yıllar geçmesine rağmen, anılarımı o an yaşadığım dehşeti hissetmeden hatırlamam mümkün olmuyordu.

Bu dünyada yalnız olduğumu hissediyordum; yalnızdan da kötü, yanlış anlaşılan bir köle, yerde sürüklenen, bir savaş baskınından sonra, asker sürüsünün arasından sıyrılmış, özgün bir köle.

Gerekli mizaca zaten sahiptim: kadınların hâlâ doğulu kıstaslara göre değerlendirildiği bir yerde doğdum. Bu, evde ayrımcılığa maruz kalacağım, tek görevimin çalışmak ve doğurmak

olacağı anlamına geliyordu. Hemcinslerimin bütün özelliklerine sahiptim: küçük, sert bakışlı, şüpheci ve hayalperest; olağanüstü bir dünyada, kendi çadırının kenarından çölün kıyısındaki altın serapları gören bir Bedevi gibi; gözlerimin içinde, parlayan ve gece karanlığının çökmeye başlamasıyla gözbebeğimi çevreleyen nehirlerin rengini alan bu uçsuz bucaksızlığın yansımalarını biriktiriyordum.

Zihnimdeki her şey hayal dünyasına karışıyordu: en küçük şeyler bile büyük olaylara dönüşüyordu, gerçekliğin en küçük işaretleri bile sembollerin, kehanetlerin, dileklerin şeklini alıyordu. Ve her şey hayaller ölür ölmez beni hayal kırıklığına uğratmak üzere heyecanlandırıyordu.

Irksal içgüdülerim bana, en küçük şeyler ve ihtiyaçlar için bile saklanmamı söylüyordu. Kimse benim tenimi, dökülen dağınık saçlarımı görmemeliydi; ellerimi de gizliyordum. Bazen, dayanıksız vahşi hayvanlardan biri gibi, gizlice, evin köşelerinde yemek yiyordum. Neden? En başta gelen koruma içgüdüsüyle yemeğimi başkalarının açgözlülüğünden sakınmak için, peki neden beslenme eyleminin kendisi, bana saf olmayan ve kaba bir eylem gibi geliyordu?

Ve son olarak bedenim, başkaları için ve belki benim için bile var olmamalıydı; ama hisler, bu bilinçli kısıtlama yüzünden işte hepsi capcanlıydılar ve dışımızdaki şeyler hem güzel hem çirkin, dikkatimi şiddetli bir merakla ya da tiksintiyle çekiyorlardı.

Geniş gözkapakları ve uzun kirpiklerimin altında, gözlerimi saklıyordum: o yoğun yaşama isteğini ve varlığımın derinliklerini kaplayan tutkuyu gizleyebilmek ve aynı zamanda, güç ve uzun yolculuklara çıkan kuşların görme yetilerinin rüzgâr ve güneşten etkilenmemesi için çift göz kapağına sahip olduğu gibi, belki ben de kendi rüyalarımın göz alıcılığından kaçmak için böyle gözlere sahiptim.

Ama asıl saklamak istediğim şey sadece bana aitti. İtiraf et-

meye başlamadan önce girdiğim o zorlu bilinç sınavlarında ikiyüzlü değildim, hevesli ise hiç değildim. Tam tersi, içimdekinin, yani ırkların el değmemiş zenginliğinin ve aynı bir alevin ışığına benzeyen tenimizin coşkusu arasında yetişen ruhun ve bununla birlikte saflık içgüdüsü ve fiziksel korunmanın, aynı Tanrı arayışı gibi, ulaşılamaz olan bir noktayı arayışın bana miras kalan bir hazine olduğunu biliyordum.

Bu yüzden yeryüzünde yapacağım ilk yolculukta bana eşlik etmesi için yanımdaki adamı seçmiştim. Çünkü o gözlerinde hiçbir şey saklamıyordu, gözlerinde çözmeye çalıştığım gizemin temellerini buluyordum.

Ama gençlerle yaptığımız ve varacağımız istasyona kadar sürecek bu yolculuk, bir parçası olduğunu hissettiğim ete kemiğe bürünmüş insanoğluyla kurduğumuz temas, gerçeklerin elle dokunur yüzünü bana göstermeye başlamıştı.

Rüzgâr tarafından getirildiği hissedilen bahar manzaralarının keyfini çıkarmadan, kompartımanın bir köşesine çömelmiş, duru yalnızlığımla beraber yaşam planımı hazırlıyordum.

"Yalnız yaşamaya mahkûmum, şimdi anlıyorum, ama bu beni dehşete düşürmüyor. Annemin ve ağabeylerimin yanında da olsam şimdiye kadar hep yalnız yaşadım. Kocamı bulduğumda ruhsal anlamda bana bir yol arkadaşı olacağını sanmıştım, yanılmışım. Belki hepimizin kaderi, yalnız olmak."

İçimde soğuk ve katı bir acı hissediyordum: kocam, henüz yaşanmamış olsa da, beni aldatacakmış gibiydi. Ve dramımı yaratanın hayattaki cahilliğim ve yeni her şeye karşı duyduğum ilkel güvensizliğim olduğunun farkına varmıyordum.

Bağırış çağırışlar, şakalar ve yol arkadaşlarının güzel dilekleri eşliğinde trenden iniliyor. Çavuşun hürmetkâr ve saygılı bakışları bana sahte geliyor, belki bakışları benim huysuz vahşiliğimin aksine gerçektir, bilmiyorum. Kompartıman pencereleri önünde karşılıklı kümelenmiş gençlerin şeytani bakışları, etrafını gürleyen ve tren düdüğüne benzeyen rüzgâr sesinin sardığı

küçük istasyonda dikkat dağıtacak başka şey olmadığından, yardım edecek birini bulamayan ve valizlerini kendileri indirmek zorunda kalan çifte kilitleniyor.

Kocam herkese el sallıyor; kaşları çatık küçük eşinin peşinden gitmek için eğlenceli yol arkadaşlarından ayrılmak hoşuna gitmiyor. Ve bu talihsiz tren sonunda harekete geçiyor, parıldayan mavi ufkun yönünde ilerliyor. O sırada gençler iyi niyetli ve nostaljik sanılabilecek bir koro hâlinde son bir şaka daha yaparak, her zamanki imalarıyla özel bir düğün marşı söylemeye başlıyorlar. Marşın sözlerini hayvani şekilde anlayan insanlar için bile geride bırakılan her şey güzel olsa da, bunlar beni omuzlarımdan tutup dondurucu bir rüzgâr gibi sarsıyor.

Aslında bu rüzgâr kuzeybatıdan gerçekten esiyor ve sığınağımız sayılan istasyondan çıktığımız anda kin dolu bir şiddetle bizi sarsıyor. Bu rüzgârın bizi hâlâ çevreleyen yalnızlığın ruhu olduğuna ve valizlerimiz ağır olmasaydı bizi sanki düşmanıymışız gibi uzaklara atacağına inanıyorum.

Peki neredeyiz biz?

"Bu eşyayı alıp götürmeye bir kadın gelmeyecek miydi?"

Kocam kızgın sesimin ani patlamasıyla sarsılıyor ve aniden bana dönüyor.

"Şimdi görürüz. Herhalde Marisa biraz gecikti."

Ama söylediklerine o da inanmıyor. Bavulumu istasyona bakan küçük meydandaki büfenin önündeki bankın üstüne koymamı söylüyor. Ve oraya, buraya, caddeleri birbirinden ayıran ve çayırlardan denize kadar birbirinden üçgen şeklinde ayrılan, kimsenin birbirini görmediği caddeler arasındaki mesafelere dalıyor.

"Başına bir şey gelmiş olmalı, habercim ona ulaşmadı mı acaba?"

Hangi nedenle olursa olsun, kadın ortada görünmüyor. O sırada içeride elflere benzeyen bir grup şakacı bir ıslık çalıyor. Etrafımızı bir fundalık sarıyor. Uzun otlar ve üstünde beyaz çi-

çekler açmış çalılar yaşlı kadınların rüzgârdan darmadağın hâle gelen saçlarını andırıyor. Arka planda, günbatımının parlak kırmızısı önünde siyah bir çam ağacı beliriyor ve küçük köyün çan kulesi, sürüsünün başındaki bir çoban gibi çamların kubbeleri üstünden yükseliyor.

Kocam beni cesaretlendiriyor.

"Yolun sonuna kadar gideceğimizi düşünme, küçüğüm. Bizim kulübemiz birkaç adım ötede. Haydi, gidelim."

Bir hamalın hafif ve çabuk ellerine benzeyen elleriyle bütün valizleri sırtlanıyor ve bana sadece küçük paketleri bırakıyor. Bense onu takip ederken kalbimin ağırlığını hissediyorum. Denize doğru aşağı inmektense dağa çıkıyormuşum gibi bir yorgunluk hissediyorum.

İlkbahar aniden sonbahara dönüşmüş gibiydi. Sonbahardaki otların soğuk yeşili, çitleri kaplayan çiçeklerin, bazı ağaçların yapraklarının ve hatta gökyüzünün sarı-kırmızı arası renkleri... Bu belki rüzgârın eseriydi; tabii rüzgârın eseri, ortasına saklanan gri, kapalı, bana konuk sevmez ve neredeyse acımasız gelen, kulübenin etrafındaki söğütlerin ve kavakların karmaşası ve misafirperver görünen fısıltılarıydı.

Kocam valizleri kapının önüne bıraktıktan sonra, anahtarları almaya ve Marisa'ya ne olduğuna bakmaya gitti. Söylenenlere göre Marisa hâlâ orada, birkaç adım ötede oturuyordu. Ama ben evini göremiyordum, hayali bir karakter olduğuna inanmaya başlamıştım. Oradaki varlığım, valizlerin üstünde oturan ve bilinmeyene doğru yaptığı yolculuğun ilk adımındaki bir göçmene benzeyen benliğim, acı ve huzursuzlukla çevremdeki rüzgârın sarstığı ağaçlardan daha çok sarsılan hâlim; hepsi bana hayal ürünü gibi geliyordu. Alışılmadık bir yeşil renge sahip bu ağaçlar; söğütlerin solgun, kavakların kasvetli renkleri gökyüzünün okyanus mavisi tonlarına karışıyor, bir su veya pencere cam-

larının yansımasıymışçasına manzaraya gerçekdışı anlamlar yüklüyorlardı.

Dakikalar geçiyor ve kocam geri dönmüyor, neredeyse bir daha ortaya çıkmayacağını düşüneceğim. Bu düğün denen olağanüstü macerada bana artık her şey mümkünmüş gibi geliyor. Beni kendi toprağımdan, evimden söküp çıkaran ve dünyanın etrafında gezdiren bu macera...

Diğer her şeyin yanında acıktığımı da hissediyordum. Hemen elimin dibinde bir sepetim olsa da kendimi bir daha asla doyuramamaktan korkuyordum. Ve çocuksu bir acı, durumun içimde uyandırdığı umutsuzluğa karıştığında, etrafını saran ağıtları arasında kaybolan bir kuşun sakin çığlığıyla ağlamaya başladım.

Ama hayır, bu dünyada yalnız ve kayıp değilim. Ağaçların ve denizin kendisinin daha derin bir ağıtı benimkine cevap veriyor. İnsan sesi değil ama bir insanın isteğiyle konuşuyor ve onun benimkine benzeyen üzüntü ve umutsuzluğunu dile getiriyor. Yaklaşan gecenin nasıl kader tohumları ekeceğini ve gün doğumunun onun için bir umut yeşertip yeşertmeyeceğini bilmeden, bilinmeyen ve yalnız bir yere gelen ruhun bitkisi bu. Bu ruh yardım istemiyor ama kendisi için hayıflanıyor.

Bu bir keman sesi.

Enstrümanı çalan kişi basit egzersizler yapıyordu. Duygularını şekillendirecek yaratıcı bir motif arıyor gibiydi. Buna rağmen hisleri sadece notaların titreşimleriyle karşıya geçiyor, kayalardaki çatlaklardan fışkıran su gibi, gözyaşlarımın çıkardığı seslere ilginç şekilde eşlik ediyordu.

Sadece o da değil, sesin tamamen hayal ürünü olduğunu veya kendi benliğimin karanlık bir köşesinden, bilinçaltımdan geldiğini düşünüyordum.

Ve işte geriye kalan her şey; evliliğim, düğünüm, kendimi bu yer ve durumun içinde bulmam, bunların hepsi trajedi ve komedinin arasında kalmış bir rüyaya dönüşüyordu. Gerçeklik ise

başkaydı. Ben hâlâ dağlar ve vilayetin başkenti olsa da bütün eski özelliklerini, demir çağındaki bir kasabanın renkleri ve iklimini koruyan bu yerleşim arasında, doğduğum evdeydim.

Evim bir kule gibi dar, kare şeklinde ve kaba sabaydı. Bir sahanlık ve her katta bir odayla en uzun evlerden biriydi: ve ben küçüklüğümden beri özel konaklama yerimin, tavanı büyük kirişler ve kamışlardan yapılmış bir çardakla onarılmış, alt kat olduğuna karar vermiştim.

Kirişlerden üzüm salkımları ve meyveler, soğanlar ve domatesler, mumlanmış gibi görünen uzun sarımsak örgüleri ve mermerleşmiş salamlar sarkıyordu. Bütün bunlar varken bir tavanın varlığından bahsetmek zordu; çünkü kireçli beyaz duvarları ve tahta zeminiyle, ama sadece bu da değil, yanında kitaplarla dolu bir raf olan iki güzel pencere ve onun yanında da mağribi görünen, gerçek abanoz ağacıyla kaplı ve fildişi kakma işlemeli antika çalışma masasıyla oda çok genişti.

Rafın yanındaki pencereden bütün kasaba gözler önüne serilirdi: evlerin yüksek ve alçak, kırmızı ve yeşilimsi çatıların oluşturduğu bir satranç tahtası, onların arasında beliren, hepsi aynı boyda, ince ve beyaz çan kuleleri; aşağıdaysa, neredeyse ufuk hizasından katedralin koyu ve kalın kuleleri yükseliyordu.

Kışları kasabanın renkleri de karanlık ve nemli olurdu: yazın yanık ve kırmızımsı, ancak ilkbaharda ve sonbaharın ilk yağmurlarından sonra yosunla kaplanan çatıları tarih öncesi şeyleri anımsatıyordu. İri kayalardan örülmüş, yüksek dağların inatçı ve bakir bitki örtüsünün yeşilinden doğan bir kasabaydı bu.

Kendimi pencereden dışarı sarkıttığımda gördüğüm taşlı ve dar yol bile, dağ patikasına benziyordu. Diğer pencerenin açık camındansa dağlar ve dağlar görünüyordu; mesafelerine göre yeşil, açık mavi, beyaz, gri ve mor... Bütün bunlar ufkun etrafını sarsa da ufuk engin ve havadardı, sanki dağlar dağ değil buluttu. En yakınları, nehir kıyısındaki bostanlar ve bahçeler aramıza girdiği için göremediğim vadilerden yükselen dağların bir kısmı

büyük gümüş granit lekeleri, eğrelti ve çirişotlarının altın rengiyle bezenmiş orman yeşiliydi.

Kayalar, en uzun tepelerin gölgesinde monolite benziyor, kadifemsi bir ağaç kabuğu gibi kalın bir yosunla kaplanıp, ilkbaharda mor çiçeklerle kızarıyorlardı. Sonra, yaza kadar, dağın her tarafını renk şenliği kaplıyordu. Yamaçlar yeni çiçek açmış çirişotlarıyla beyazlaşıyor, simli sığırkuyrukları eğreltiotlarının parlak yeşili üstüne altın şeritler çekiyor, pırnal meşe ormanı altın rengine dönüşüyordu.

Sonbahar şenliği bozuyordu; renkler kışa kadar gittikçe soluklaşıyor, birbirinden ayrılıyor, koyulaşıyordu. Kışınsa, her şey siyah oluyor, bulutlar ve taşlar neredeyse şeytani kargaşanın içinde devamlı birbirlerine karışıyor, giderek nefes nefese kalan sel vadilere uzanıp kaybolacak acı verici bir hikâye anlatıyordu.

Sonuç olarak vadiyi göremiyordum, ama onu hissediyordum. Vadi bütün mevsimlerin içindeydi; ağıt selinin eşliğinde, doğanın diğer elementleri tarafından işkence edilen toprağa benzedikleri için neredeyse fiziksel açıdan hoşuma giden, bir volkanın derinliklerinden gelirmiş gibi bazı kış geceleri kükreyen rüzgâr sesiyle beraber, çalkantılı gençliğimden kalan gerçekleşmemiş rüyalar ve arzuların yankısı, ilkbaharda guguk kuşunun şarkılarıyla tekrar ediyordu. Sel sakinleştikçe, bu yankı gitgide daha netleşiyor, yaz mevsiminin yakıcı ve güzel kokulu nefesi vadiden gelince uykuya dalıyordu.

Vadide ailemin küçük bir çiftliği vardı. Keşişe benzeyen, bunun özgün bir hava kattığı yaşlı çiftçi çiftliğimizde ekip biçer hem de buraya göz kulak olurdu. Zaman zaman evimize gizemli şekilde ayı pençesi yapraklarıyla kaplanmış kamış sepetiyle gelirdi. Bu yaprakları kaldırınca, değerli taş renginde erken olgunlaşmış meyveler, kışın zeytinler ve başka hiçbir şey kalmadığında, yabanmersininin parlak siyah ve çilek ağacının kan kırmızısı meyveleri görünürdü. Kısacası yaşlı adam, doğaya bağlı bir varlığı, yani bütün hediyelerini, en vahşilerini bile, on-

ların değerini bilen herkese sunan yeryüzü efsanesini temsil ediyordu.

Ve ben onların değerini biliyordum. Tatlarından çok temsil ettikleri şeyleri: gündüz ve geceyi, iklimleri, tehlikeleri, onları olgunlaştıran bütün şiirleri... Değerli insanları simgeleyen taşların yarattığı yalnızlığın içindeki heybetli anıtlar ve tanınmayan yüzleri hafızamın derinliklerinde yaşlı adamın düz ve granitle kaplı figürünü oluşturuyordu.

Ama açgözlü değildim; yüksek tavanlı odanın kirişlerinden sarkan, aşağı çekivermek aslında daha kolay meyvelerden bile faydalanmıyordum. Açgözlü değildim, kuraldışı davranışlarda bulunmamam gerektiği bilincinin yanı sıra, mahrumiyetime düşkünlüğüm de vardı.

Yine de annemin en büyük günah olarak nitelediğini yapmaya devam ediyordum: sürekli, hevesli şekilde yaşıma ve özellikle eğitimime uymayan kitap okumaları...

Doğal olarak kitapları, gece ve gündüz, gizlice okuyordum. Farelerin kâğıtları kemirdiği, kırlangıçların ilk uçuş denemelerini yaptığı odamda okuyor, o sırada tek başına, yavaş yavaş, sayfadan sayfaya, aynı yüz yapraklı, tamamen açık görünse de son ana kadar merkezinde kapalı birkaç yaprak saklayan gül gibi açılıyordu ruhum.

Görkemli çalışma masam ve ceviz ağacından yapılmış antika rafımın ailemize bir akrabanın mirası olarak geldiğini de söylemem gerek. Akrabamız eski piskopostu, kültürlü ve çalışkan bir adamdı, kutsallığın kokusu içinde ölmüştü.

Ve onun anısı sığındığım odama gerçekten parfüm gibi yayılıyordu. Bu elbette, kirişlerden sarkan meyvenin ve dışarıdan, mercanköşk ve adaçayı dolu bahçelerden gelen kokuydu. Ama içimde yine de genç bir kız özel büyü yapıyordu.

Kitaplarsa, annem ne düşünürse düşünsün, harikalardı: bütün büyük klasikler, bizimkiler veya İtalyancaya çevrilmiş olanlar; çoğu Latince ciltler, sofu kitapları ve azizlerin hayatları, İn-

ciller, dini monografiler; ama bunlar ilgimi çekmiyordu. Evet, ailenin piskoposunun kutsal kokusunu alıyor, ancak onu toprak kokusu ve etrafımı saran gerçeklikle karıştırıyordum.

Yoksunluk, çalışma ve meditasyonla geçen hayattan sonra bakir öldüğü söylenen kutsal piskoposta sadece, başkalarının üstüne çıkma gücü ve cesareti gösteren, onları aynı çarmıha gerilmiş, aynı zamanda boyun eğme ve acı duyma gücüne sahip İsa gibi kendine çeken olağanüstü bir insan figürü görüyordum. Eğer ben de aziz olmayı düşünürsem, hemen bunun imkânsızlığını hissediyordum.

Aziz doğulur, eğer Tanrı ana rahminde bizi zarafet kutsal suyuyla işaretlemediyse sonradan tamamen aziz olmamız mümkün değil. Ama bu zarafetin gizemini anlamayı başarırsak, bu zaten bizim için ilahi iyiliğin işaretidir.

En azından iyi olmak! Veya olmaya çalışmak. Bu iyiliği anlamayan, var oluş nedenini hiçbir zaman bilmeyecek. Ve kışın ay ışıklı gecelerinde, dağlardan çıkan ve canlıymış gibi yokuşlardan aşağı ve vadiler boyunca yürüyen suyun sesini dinlerken, bana kilisede Göğe Yükseliş Ayinindekine benzeyen klavsen sesi ona eşlik ediyormuş gibi geldi. Böylece, dünyadaki her varlığı kendi bilgisi olmadan hareket ettiren ve kaderlerini çizen üstün gücü hissettim ve kendi kendime dedim ki:

"Kaderin, eğer kutsal akrabanınkine benzerse çok güzel olacak. Ama Tanrı aksini emrediyor: bu odadan çıkıp, daha sonra O'na geri dönmek üzere, dünyayı dolaşmalısın. İnsanlarla yaşayacaksın, onlarla, onların üstünde değil ve onların bütün hataları, günahları, nefessiz kalışları senin olacak; ama en azından unutma ki üstünde seni yönlendiren Tanrı'nın gücü var."

Bütün bu öğretilerin aile çevremden kaynaklandığını itiraf etmem gerekiyor.

Annem dindar ve ağırbaşlı kadındı: hiç konuşmaz, çocukla-

rına güven aşılamazdı; hep çalışır, evden sadece kiliseye gitmek için çıkardı. Babam iyi biriydi, cömertti, mutlu ama aynı zamanda katı karakterliydi: tek düşüncesi ailesiydi. Kasaba yolları müteahhidiydi, çok kazanırdı.

İşlerin iyi gittiğini görünce, diğer şeylerin yanında, tepedeki küçük evimizi de yenilemeye karar verdi. Benim hoşnutsuzluğuma rağmen üst kattaki oda her zamanki gibi yerleştirildi ve burası misafir odası olarak belirlendi; bu nedenle sedef ile kaplanmış diğer mobilyalardan geri kalmaması için, oda karyola başlıklı yatak ile donatıldı.

Her şey temizlenip düzenlendiğinde, orayı tekrar ele geçirdim; ama kendimi huzursuz hissediyordum, sanki misafir bendim, bir atın ayak sesinin sokakta yankılanıp yankılanmadığını duymak için kulağım hep açıktı.

Gelenlerin çoğu babamın arkadaşlarıydı. Babam da bizim bölgenin uzak yerlerine, kasabalarına yaptığı kutsal yolculuklarda saygıdeğer kişiler ve çiftçiler tarafından aynı şekilde, içtenlikle ağırlanırdı. Eve her an birisi gelebilir diye beni oradan uzaklaşmaya zorlardı.

Önce dış kapının altına dizilen fareler, siyah ve parlak kertenkeleler gibi tozlu zemini geçiyor; bir pencereden girip öbüründen çıkan, çocuksu şakımalarına eşlik eden çırpınan kanatlarıyla, dalgalı denizde uçarmış gibi görünen küçük kırlangıçlar bile yabancılar için ayrılmış bu odaya hayran kalıyordu.

Zengin olunca kötü yaşanıyor, ben böyle düşünüyordum. Kendinden çok başkaları için yaşamak gerekiyor. Ne kadar verirsek, bize o kadar saygı duyan başkaları için...

Odada kalmaya gelen ilk kişi bir noter, babamın eski sınıf arkadaşıydı. Bazı kâğıtlarını onaylatmak için gelmişti, bizde iki gün kalacaktı.

Bir hizmetçi eşliğinde, dağ kasabasından gelmiş olsalar da, o ve hizmetçisi, sanki Mezopotamya'dan geliyor gibilerdi: sanki

karakalemle çizilmiş, kapkara, badem gözlü, eğik duran çocuklar; ikisi de özel yün yelekler giymiş, at binerken kullanılan başı, omuzları, göğsü ve bacakları örten uzun şal takmışlardı.

Yeleğin altında, hizmetçi karanlığın içinden kırmızı ve yeşil renklerinin göze battığı bir kıyafet giyiyordu. Burjuva gibi kopkoyu giyinmiş noterinse boynunda Direktuvar zamanından kalmış şalı vardı. Uzun ve oturaklı, dimdikti; hiç gülmezdi; hayatım boyunca beni hayranlık içinde bırakan ve bana en çok ilham veren adamdı.

Masada tıp öğrencisi oğlundan başka şey anlatmaz, istemsizce onun güzelliğini, canlılığını, çalışma aşkını ve en önemlisi zekâsını yüceltirdi.

Başka şeyden bahsedersek konuyu Gabriele'ye çekmenin yolunu bulurdu.

"Gabriele de tıpkı şeytan gibi ata biner. Henüz on üç yaşındayken at yarışına katılmak istemişti ve birinci olmuştu."

Denizden mi bahsediyoruz?

"Benim Gabrielem de her sene denize gider, yüzme şampiyonudur kendisi."

Modadan mı bahsediyoruz?

"Gabriele ne modaysa onu giyer, bu konuda hatta biraz aşırıya kaçarak modayı kendisinin yarattığını söyler. En azından tatil için şehre geldiği zamanlar," diye üst dudağının kenarlarını yukarı kaldırarak ekledi. Güldüğü tek zaman buydu, nazikle alaycı arasında bir gülüştü. Belki kardeşlerimin dişlerini sıkarak dalga geçici gülümsemelerini fark etmişti.

Sonuç olarak, Gabriele'si, her şeyi yapmayı biliyordu: kendi inisiyatifiyle yaptığı kimyasal deneylerden piyano ve keman için klasik müzik bestelerine kadar her şeyi: çalıyor, söylüyor, dans ediyor, şiir yazıyor, eski para koleksiyonu yapıyordu ve hatta bir uçak icat etmişti. Kılıç da kullanır, hedefi hiç ıskalamazdı.

Bir de cömertti, fakirleri giydirmek için soyunmaya hazırdı.

Diplomasını aldıktan sonra Almanya'ya gidip tıp eğitimini mükemmelleştirmek, tüberküloz tedavisi konusunda uzmanlaşmak istiyordu.

Babam dizlerini birbirlerine değdirip kendi aralarında gülermiş gibi yapan ağabeylerime birkaç bakış atıyor, aynı zamanda arkadaşını ciddiyetle dinliyordu. Çünkü yavrusunun güzel özelliklerini saçma ve sıkıcı gelecek aşamaya kadar anlatsa bile konuğa saygı gösterilmeliydi. Ama konu karnavallar ve maskeli balolara gelince herkesin ilgisi içtenleşti. Noter şöyle dedi:

"Ah, işte bu yüzden, bizdeki karnaval son günlerde hareketli ve gürültülü olmaya başladı. Aylar, aylar boyunca neredeyse kara gömülmüş evlerinde mahsur kalan insanların bacaklarını esnetmeye ve ısınmaya ihtiyacı var. Bütün evlerde dans ediliyor. Giovedi Grasso[1] günü genç ve yakışıklı erkekler deri kıyafetler giyip, başlarına öküz boynuzları ve çanları takıyor. Evet, bu şeytani maskelere 'öküzler' diyorlar. Ata binip bağırarak sokakları geçiyor, evlerin kapılarını yumruklayıp sucuk istiyorlar. Bu korkulacak bir şey. Giyinmeyi sevse de Gabriele bu vahşi karnavallara karşı çıkıyor. Çünkü bunlar kabul edilemez. Ayrıca Gabriele'nin kendini tanınmaz kılmak için maskelere ihtiyacı yok, her karakteri mükemmel şekilde canlandırabiliyor."

Dikkati dağılan noter devam etti:

"Bir keresinde, rahip gibi giyinip bir aileyi ziyarete gittiğinde onu mahallenin gerçek papazı sanmışlardı. Geçen karnaval zamanı, tatil için gelmişti ve olağanüstü zaman geçirdi. Pazar günü, at arabasından inen tek kişi genç bir yabancı kadındı; nadiren kasabamızdaki antik bazilikayı gezmeye gelen insanlar olurdu, onlardan biriydi. Ama bu genç kadının görmeye alışık olduğumuz gözlükleri veya tuhaf kıyafetleri yoktu: kürkü ve yüzünü örten peçesiyle güzel, zarif, tablo gibiydi. Kalacağı hana bavulunu bırakıp hemen bazilikayı ziyarete gitti. Sonra, kasaba-

1 Epifani adlı dini bayramla başlayan karnaval döneminin ilk gününe (perşembe günü) verilen isim.

nın yerel danslarını nerede görebileceğini sordu. Hem eski hem yeni dansların yapıldığı bir eve kadar ona eşlik ettiler: sadece kadının orada bulunması değil davranış biçimi de kargaşaya neden oldu. Burjuva gençlere, kendi eşlerini bırakıp onunla ilgilensinler diye bakışlar atmaya başladı. Dans da etti hatta ve hemen bir sürü aşk itirafıyla karşılaştı. Ta ki benim yeğenim gelene kadar. Yabancıyı dikkatle gözlemleyen yeğenim haykırdı: 'Görmüyor musunuz enayiler, kuzenim Gabriele bu!'"

Gabriele'sinin bu cesaretini anlatırken noter gülümsemeye devam ediyordu. Aynı zamanda, girişte ellerinde tabaklar ve hayranlıkla parıldayan gözlere sahip herkes, hizmetçiler bile kahkahalar atıyordu; bense hiç gülmüyordum. Hem büyük, kara adamın huzursuzluğu hem de genç öğrencinin duruşu, babasının anlattığı hikâyeler yüzünden, o sert ve kasvetli sesten oluşuyormuş gibi geliyor, mutluluk hariç her şeyi çağrıştırıyordu. Şöyle düşünüyordum:

"Bu Gabriele Bey yarı deli olmalı."

Kasabalı arkadaşların çılgınca aklı başında kalabalığı içinde onu kadın kıyafetleriyle, tablo gibi ve acıklı, korkunç danslar ederken veya gitar çalıp kederli dizeler seslendirirken görüyordum sanki. Ve onu sadece, öyle ya da böyle, kendisi maske olan yüzle kılık değiştirmiş hayal edebiliyordum. O da hiç gülmüyordu, her bilimi ve sanatı deneme çılgınlığı onu gözümde deli renklere bürüyordu.

Yine de onun olağanüstü, tanıdıklarımdan tamamıyla farklı bir karakter olduğunu düşünmeye başlamıştım. Her yönden büyük geleceğin kaderi olduğuna inanıyordum. Noterin hizmetçisi evdeki hizmetçi kadınlara noterin oğlunu benimle evlendirme planlarından bahsedince ortaya çıkan fısıltılar bende hem bulanık hem de çok aydınlık keyifsizlik uyandırıyordu. Keyifsizliğim aynı mart ayının günbatımlarında dağ tepesindeki çalkantılı,

rüzgârlı batının kırmızısıyla kışın karanlığını birbirine karıştırıp sonra ortadan kaybolan bulutlara benziyordu.

Gabriele gibi bir genç tarafından sevilmek harika bir şey, neredeyse kutsanma olmalıydı. Ama günlük hayatın gerçekliğinde onunla yaşamak, tabii ki rahatsız edici ve acınasıydı.

Ve bu Gabriele'yi beklemeye başladım. Sonuçta misafir odamız vardı, o da bir gün muhakkak bundan faydalanmalıydı.

Birçok misafir gelip gitti, Gabriele hiç gelmedi.

Babası bile, sadık hizmetçisiyle geri gelmişti, o da bir şeydi. Yine oğlundan bahsediyordu, ama bu sefer daha tedirgindi.

Gabriele artık daha ileri çalışmalar yapmak için mezun olup yurtdışına gitmeyi beklemek istemiyordu. Hemen yola çıkmak, Münih veya Berlin Üniversitesi'ne kaydolmak istiyordu. Onu memnun etmek için de epeyce para gerekiyordu ama noter, hizmetçisinin anlattığı kadarıyla, epey cimriydi.

"Eh, çocukların iyiliği için fedakârlıkta bulunmak da gerekiyor," dedi babam, "Ayrıca Gabrielen diğerlerinden farklı, harika bir gelecek kesinlikle kaderinde var. Aç, aç kesenin ağzını sevgili Alfonso Maria."

Bu sözlerde tatlı iğnelemeler olduğunu hissediyordum, bu belki içimde yankılanan sesti; ne olursa olsun, noterin başını tabağına doğru eğmesini doğru buluyordum, her zaman yaptığı gibi midesine indirdiği kaşık dolusu kaynar çorba kendisini toparlamasını, ev sahibinin kehanet ve tavsiyelerini kabul etmesini sağladı.

"Hayırlısı," dedi, ikna olmuştu ve hızlıca bana baktı, sonra büyükten küçüğe diğer yemek konuklarına, herkesin onun mutlu kararlılığını bozduğundan emin olmak için bakıyordu. Sonra babamın son sözlerindeki samimi alaylarını geçiştirmek veya kinayeli cevap vermek için şunları ekledi:

"Kendi kesem boş olduğunda seninkine başvururum sevgili Gian Francesco."

Sonra birkaç ay ortalıkta görünmedi. Konukların biri geli-

yor, biri gidiyordu. Annem hep keçi eti kızartmak, dolmalar hazırlamak, makarna pişirmekle meşguldü.

Hizmetçi kadını, sebze ve meyve toplayıp getirmesi için vadideki küçük çiftliğe gönderirdi. Bazen ona ben de eşlik ederdim, o günler hayatımın en mutlu günleriydi. Vadinin orada bizim iyi kalpli keşişimiz taş ve dallardan yapılmış kulübesinde, kışın akan derenin son uzantısı musluktan bir oraya bir buraya, sanki musluğun hizmetindeymiş gibi usluca akan suyla beslenen kabakların ve diğer ilkel ekinlerin arasında yaşıyordu. Ve suyla, sanki canlıyla konuşur gibi konuşuyordu: onu kutsuyor, ona öğüt veriyor, tehdit ediyor, hatta eğer o oluktan kaçıp kendi başının çaresine bakmaya çalışırsa onu cezalandırıyordu.

Biz geldiğimizde çapanın üstüne çıkar ve bize sorardı:

"Size misafir mi geldi yine? Bir de, ne zaman evleniyorsunuz küçük hanım?"

Ben kızarırdım: her zamanki öngörüsüyle düşüncelerimi tahmin ettiğini düşünürdüm. Masum sorusunu misafir kelimesine bağlardı.

Bir gün değişik bir olay oldu. Kırmızı kumaşlı, güneşin etkisiyle alev almış gibi görünen uçan top ufuktaki dağların üstüne doğru yükseldi, akşama kadar bir orayı bir burayı dolaştı ve küçük çiftliğin sınırında alev aldı. Yaşlı adam buna benzer bir olay hiç görmemişti: onu gizemli bir yaratık sandı, onun aşağı düşmeye başladığını görünce, korku ve hayranlıkla dizlerinin üstüne kapandı.

"Tanrı bu, Tanrı bu!" diye haykırıyordu.

Biz toptan geriye kalanları görüyorduk: siyah kuşlar gibi çalıların arasında uçan yanık kâğıt parçaları ve kamıştan iskeleti, o da yanmış...

Gabriele'nin tasarladığı top muydu bu?

Cevabını hiç bulamadım, ama yaşlı adamın yıldız, Tanrı'nın işareti gibi hayranlıkla baktığı kâğıt parçalarının düşüşünde anlamlı, alaycı ve zalim şeyler seziyordum.

Başka bir gün, ekimde, babam yine evde yokken, eski çalışma masasının önünde okuyordum.

O zamanlar en sevdiğim kitaplardan birini okuyor, daha doğrusu yeniden okuyordum: Chateaubriand'ın "Şehitler" kitabı. Çok nadir bir baskıydı, beyaz deri ciltli ve altın süslemeli. Güzel bir şeydi kitap, her şeyin güzel ve bunun neredeyse inandırıcılığını yitirdiği günde, dağın sağlam taşları da ağaçların gölgeleri de hepsi masmaviydi; odanın duvarlarına ve çalışma masasına yansıyan ve kristalden yapılmış gibi parlayan mavi...

Tüm bu güzellikler ve okumanın büyüsü bende rüya izlenimi uyandırıyordu.

Sayfayı çevirmekten, farklı bir atmosferin odaya girebileceği kapıyı açmaktan, neredeyse korkuyordum. Ne zaman oda kapısı aralık kalsa, benim için dünyanın görünüşü değişiyordu. Gelişini duymadığım bir adam eşikte beliriyor; koyu gözleri bana meraklı ve hayrete düşmüş bakıyor, benim varlığım ayaklarını kımıldatmasını engelliyor gibi görünüyordu.

Hizmetçisi, kafasının üstünde bir valizle duruyor, gencin kolunun arkasından maymunumsu ve sinsi suratını uzatarak bana bakıyordu.

"A, küçük hanım! Burada olduğunuzu bilmiyordum," dedi.

Sonra konuğu içeri çağırdı, hatta içeri girsin diye itekledi; ama o ilerlemiyordu.

Ben de, geldiklerinde hemen yerimden kalkmış olsam da, ne konuşmaya ne hareket etmeye cesaret ediyordum. Ama göz göze gelmiştik, sanki ikimiz birbirimizi çoktan "tanıyorduk" ve o an belki kaderimiz için bir dönüm noktasıydı.

Kendine ilk gelen oydu, gülümsedi. Çok güzel ama hayalet gibi dişlerini görmemizi sağlayan çelişkili ve üzgün bir gülümseme... Çoktan tanıdığım tok sesiyle konuştu:

"Sizi istemeden rahatsız ettiysem lütfen beni affedin."

Evet, bu noterin sesiydi ama aynı zamanda hem canlı hem de kinayeli tınısı vardı.

Evet, bu Gabriele'ydi, uzun ve yakışıklı, tam yerinde asaletle giyinmiş, hem ciddi hem şakacı.

Aksanından, karanlık ve pürüzsüz yüzünü aydınlatan dişlerinden, ama en çok da gülüşünden ve gülümsemenin benim için gizemin çözümünü ifade ettiğini bilmesinden ürkerek bir şeyler zırvaladım.

Yasak bir şey yaparken yakalanmışım gibi başım aşağıda odadan dışarıya süzüldüm ve kendi odama saklandım.

Bu, bahçeye bakan, biraz kasvetli ve pek tercih etmediğim bir odaydı.

İlk sersemliğim geçtikten sonra camdan dışarı baktım: noterin oğlunun, babası gibi hizmetçi eşliğinde atla geleceğini düşünerek bahçeyi, konukların atları orada mı bakarak gözetledim.

Bahçe ıssız, üçgen şeklinde, yosunla kaplı duvarlar ve kalın çimenler altında kaldığı için biraz nemli. Tepesinde uzak denizlerin turkuaz rengiyle boyanmış gökyüzü olan bir kale burcunun köşesine benziyor. O yalnız yükseklikte, yuvaları çan kulesinin üstündeki kargalar ciyaklayarak geçiyorlar ve o ciyaklamalar bana farklı bir uçma hissi veriyor: tehlikeli bir uçuş, rüyalardaki gibi...

Aslında, o zamanlardaki hayatım öyle yalnız ve hareketsizdi ki en küçük olay bile bana inanılmaz geliyordu.

İçten içte sevilen, beklenen konuğun varışı, varışının böyle olması beni ruhumun derinliklerine kadar sarsmasa olmazdı. Yine de oturmuş karakterim ve fazlasıyla gelişmiş bilincim kendi içime ve etrafımdaki şeylere sert bakmama neden oluyordu.

Böylece güvensizlikle titredim ve gerçekliği fiziksel açıdan da yakalamaya çalıştım.

Aynada kendime bakıyorum ve güzel olmadığımı bir kez daha görüyorum. Sadece gözlerim ruhumun güneşten oluştuğunu gösteriyor: Gabriele ilk bakışıyla bu sırrı çözdü, bundan şaşkınlık ve memnuniyet duydu.

Ama sonra güldü, bu şakayla bezenmiş bir gülüştü; belki şeklim, yalnızlığım ve garip ya da en azından kasabalı denebilecek güzelliğim nedeniyle karıştırıyorumdur. O belki ailemizin tasarılarını biliyordur; belki benim onu düşlediğimi, onu beklediğimi ve ruhumun gözlerim aracılığıyla onu sevdiğini biliyordur. Ancak ona gelirsek, onun arzuladığı etten kemikten kadınlar çok farklılar. O büyük şehirlere gitmek istiyor, hatta hayatın kargaşa, çatışma ve sevgiden oluştuğu, altın ve insan arzularının beraber dolaştığı ve insanın Tanrısız da yapabildiği bu şehirlerden birine yolculuk hâlinde.

Gabriele'nin yeri orası, kader onu çağırıyor ve orada istiyor. Şimdi eğer dönüp bana bakmaya kalkarsa, merak ettiği veya beni küçük gördüğü için yapar bunu.

"Ama sen bana gülmeyeceksin; kaybolmuş gözlerimi, onları bir daha görmeyeceksin. Ve sonra çekip gideceksin ve belki bir daha hiç görüşmeyeceğiz," diyorum ona, hâlâ aynanın önündeyim, onunla sanki gözbebeğimin içine sıkışmış biri gibi konuşuyorum.

Ama o gözbebeği içinin de ötesinde; ruhumun derinliklerinde ve onu gülerken duyduğumu hissediyorum, sonra kendini toparlıyor ve bana cevap veriyor:

"Biliyor musun, artık gitmek istemiyorum."

Giriş katındaki, hem öğle yemeği yenen hem çalışılan odaya indiğimde, annem ve hizmetçinin ondan bahsettiğini duydum. Daha doğrusu, karşılıklı kafa tutan ve dalga geçen tavırlarıyla ondan bahseden hizmetçilerdi; annem onların konuşmalarında çok az yer alırdı, gök mavisi gözlerinin mavimsi ışığını saçtığı

bembeyaz yüzü sessiz ve düşünceliydi, işine odaklanmıştı. Diktikleri ve onardıkları hep erkek kardeşlerimin kıyafetleriydi ve hatta o anda, üstünde sadece nişan yüzüğü mütevazıca parlayan ellerinin arasında bir tanesini tutuyordu.

Gabriele'nin valizini ve gizemli kutusunu yukarı getiren hizmetçi kadın beni görünce kıpırdanmaya başladı, sonra güldü ve şöyle dedi:

"Biliyorsunuz değil mi, genç bey çıktı. Ama ona nasıl da sürpriz yaptık ha, hanımefendi!"

"Bilerek yaptın, maymun seni," dedi diğer hizmetçi kadın. O da bana bakıyor ve gülüyordu.

Onu hemen hizaya soktum.

"Gülecek ne var bunda? Onun evinde miydim yoksa sizin evinizde mi?"

"Burada olsan daha iyi olurdu."

İşini bırakmadan konuşan annemdi. Hayır, hayır, gerçekten benim bütün gün orada burada saklanmam, okumam, hayaller kurmam, (hiçbir şey yapmamamdan) daha memnundu annem. Hatta ona göre, Gabriele geldiğinde beni çalışırken ve hizmetçilere göz kulak olurken görse daha iyi olurdu.

Gabriele bundan kötü izlenim almış olmalı, o kadar kötü ki dışarı çıkışı, öğle yemeği için geri gelmeyeceğinin haberi annemi üzdü ve hayal kırıklığına uğrattı. Haberler benimse içimi rahatlattı: hayatta her şeyi kaldırabilirim ama Gabriele'nin beni yemek yerken izlemesini asla.

Davranışları bana ilgisizliğinden emin olmamı sağlıyor ve annemin üzgünlüğünü fark ettiğimden beri beni derinden aşağılıyordu. Annemin eğlencesi, konuklar geldiğinde hepsine ziyafet vermekti ve dahası, şimdi babamın geri dönünce ve genç konuğu ağırlamanın yolunu bulamadığını görünce edeceği sitemlerden çekiniyordu.

Onu affetmek lazım yine de, çünkü Gabriele diğerlerinden farklı bir konuk. Erkek kardeşlerim bile, ne kaygısız çocuklardı

onlar, sürekli kasaba ve çevresinde koşup duruyor, Gabriele'nin nereye gittiğini bulamıyorlardı. Ancak geç saatte kardeşlerimin arkadaşlarından biri onu vadinin ağaçlı yollarından birinde, bizim küçük çiftliğimizin üstüne doğru, alçak taşa oturmuş, bir şeyler not alırken gördüğünü söyledi.

"Kafası biraz gidik," dedi babam ve belki Gabriele'nin benim için uygun olmadığı düşüncesiyle rahatça nefes aldı.

Bütün bunlara rağmen babam harika bir akşam yemeği hazırladı, sofrayı Flandra bölgesine özel, büyüleyici karanfillerle iç içe geçmiş beyaz satenden ve işlemeli bordürle hazırlattı: bu hizmet sadece büyük olaylar için alınıyor ve özellikle akşamları, biraz karanlık odanın gri tavanından deniz mağarasındaki sarkıtlar gibi sarkan kristal avizenin kırmızımsı loş ışığında gizli hassasiyetime neredeyse dünyevi zevk veriyordu. Masa örtüsünün kenarlarına dokunuyor, tuvalin bir tür taze ve canlı cilt olduğunu izlenimiyle parmaklarımı peçetelerin üzerinde gezdiriyordum ve ona odaklanmanın baş dönmesi hissi verdiği geometrik dansla iç içe geçmiş beyaz karanfiller gizemli düğün kutlaması kokularını etrafa yayıyordu.

Bu hizmetin lekelenmesi, kardeşlerimin nemli domuz burunlarıyla onu mahvetmesi fikri, beni bitiriyordu. Ama o akşam konuğumuz döndüğü sürece her şeye izin verilebilirdi.

Sonunda geri dönüyor: ben sofrayı kurmayı bitiriyor ve ona bakmıyorum ama sanki yılardır tanıyormuş, önemli bir tanışıklığımız varmış gibi onun her hattını hissediyorum ve görüyorum. Artık ilk zamanki gibi doğal tonda giyinmemiş, gitmeden üstünü değiştirmiş; şimdi koyu mavi giysisi, aynı renkte kravatı ve siyah keçeden şapkası var. Babasındaki büyük ve hafife alınamaz şey şimdi onda da var, kendi varlığı tehdit ve tehlike havası yayıyor. Yine de en derinde, eşi benzeri görülmemiş neşesi bütün benliğimi aydınlatıyor; gözlerimi kaldırmayı ve birkaç saniyeliğine onunkilere bakmayı başardığımda, dağların arkasından doğan güneşi hatırlıyorum.

Gerçek Gabriele bu, hayal gücümün yarattığı Gabriele değil. Onun her şeyi güzel: uzun elleri, sivri sanatçı parmakları, yumuşak ve genç kuzgunların tüyleri gibi parlak saçları, geniş kare şeklindeki alnının altında yay gibi kaşları, hisli ve üzgün dudakları, hareket ederken, otururken, bir şeylere bakarkenki sakin, yavaş, biraz katı ama kayıtsız kalmayan hâli: hepsi hoşuma gidiyor ve bende sanki o bana çoktan aitmiş gibi gurur uyandırıyordu.

Kardeşlerimle benim güzel karşılamamızdan hoşnut görünüyordu; özellikle kardeşlerim, küçük leoparlara benziyor, etrafını sarıyor ve onu saldırmak istedikleri kayaymış gibi baştan aşağı ölçüp biçiyorlardı.

O, ciddi ama katı olmayan havasıyla herhangi bir güvence vermese de onları kendi hâllerine bırakıyordu, en küçük ve cesurları şu soruyu sorana kadar:

"Bıçak yutabildiğiniz doğru mu?"

Diğerleri küçüğü sertçe iteledi, ama Gabriele aniden güldü; sonra dönüp bana baktı ve içi karardı.

Onu tanımadan önce hakkında neler düşündüğümü bildiğini hissediyor, içimdeki hayaleti yok etmek istiyordum, sanki o da kardeşimi küstah sorusu için cezalandırmak istiyordu. Çünkü onu omuzlarından sertçe tuttu ve tehditkâr sesiyle:

"İstersem seni bile yutabilirim."

Ağzını kocaman açtı, küçüğün kafasına doğru eğildi ve gözlerini şeytanice döndürdü; bir diğer izlenimimse dişlerinin suçlunun saçlarını çiğniyor gibi görünmesiydi.

Şimdi acıklı hâline geri dönüyordu: şekli yeniden oluşuyor, içimde endişeli rahatsızlık uyandırıyordu.

Geriye kalan herkes ise gülüyordu ve Gabriele onların utangaç davetlerinin üstüne, belki bana acı çektirmek için, hokkabazlık yapmaya başladı: bıçak yutuyor, ters çevrilmiş bir huniye dönüştürülmüş değerli mendilimi yürütüyor, pencere pervazına

yerleştirilmiş saksılardan birinde, bahçenin melankolik havasında neşeyle parıldayan sardunya çiçeği ortaya çıkarıyordu.

Bu küçük bitki nasıl yetişti gerçekten görmedim, etkilenmiş kardeşlerim de bunu onaylıyorlardı. Hizmetçiler konuğumuzun harikalarına tanık olmak için koşarak geldiler. Ama acımasız anlamda olmasa da numaraları bende... işe yaramıyordu: bana karşı sadece fani bakışları vardı ve hatta bana yabancı geliyordu, sanki orada bulunmam mutlu ve güvenli bu anı gölgeliyordu.

Akşam yemeği boyunca (kasabamda gün ortası yenene öğle yemeği, akşamkine akşam yemeği deniyor)[2] kardeşlerimle şakalaşmak ve annemle babasının açgözlülüğünden kaynaklı alaycı bir tonda laflamak dışında bir şey yapmıyor. "Bu ailemizde asırlardır süren kalıtsal hastalığımız. Büyükannem, ağır hastalığı boyunca tutamadığı için haftanın yedi günü oruç tutardı. Çubuk gibi kuru ve zayıftı. Bu quattrinoları[3] çalınır korkusuyla uyumamasından da kaynaklanıyordu. Babama gelirsek, Tanrı'nın insana kenara koyması değil harcaması için para verdiği düşüncesine kafayı takmıştı. Ama babamın hastalığı içinde kaldı, Gabriele sizi temin ederim ki eğer bir hastalığı varsa o da elinin delik olmasıdır," dedi.

Eğer üstüne ışık yansırsa elindeki deliklerin gerçekten göründüğünü kardeşlerim onaylıyordu. Ben neredeyse boğulur gibi, fiziksel derecede huzursuz hissediyordum ve yıldızlarla dolu geceye çıkıp gitmek veya çatının tepesine tırmanmak istiyordum. Çünkü önümde yiyen, çok yiyen, içen, gülen, kendi akrabalarıyla bile dalga geçen kişi, hikâyelere dayanarak iyi niyetli ve babasıyla gurur duyan biri gibi hayal ettiğim Gabriele'ydi: insanları güldüren ama aslında başkalarının saflığıyla kendini eğlendiren savurgan ip cambazı.

2 İtalyanca akşam yemeği kelimesinin eski Latince karşılığı "dis-jejuniis" orucu bozmak anlamına gelip öğlen yenen yemeği tanımlamak için kullanılırken, önceki öğünlerin de değer kazanmasıyla "cena" akşam yemeğine dönüşmüş, "pranzo" da öğle yemeğinin yerine geçmiştir.

3 Eski bir İtalyan para birimi.

Söylemek gerekir ki, her şeyin yanı sıra, onun oyunlarında yok ettiği peçeteler için inatçılık denecek kadar endişeliydim. Masanın altına bakabilmek için benimkini kenara bıraktım ama yemek yiyenlerin dizleri üstündeki peçeteler hariç bir şey göremedim ve ayağa kalktığımda Gabriele'nin yüzünün, neredeyse acıklı derecede, tekrar karardığını ve gözlerinin bana yine düşmanca baktığını fark ettim.

Kötü varsayımımı tahmin ettiğine dair yeniden şüpheye düştüğümde kalbimde hâlâ sancı hissediyordum ve sonunda, benimle konuşacağını anladığımda, şunları söylemek istediğini düşündüm:

"Genç hanım, beni gerçekten peçete hırsızı mı sandınız?"

Ama bunun yerine, belki intikam almak için, şunu sordu:

"Sen okula gidiyor musun?"

O babacan ve korumacı "sen" beni çileden çıkardı: kardeşlerimin alaycı gözlerini gördüm, annemin yüzüyse üzgün ve utanç dolu görünüyordu. Bu saldırıya karşı kendimi daha iyi korumak için kahkahayla parlayan zırhımı giydim.

"Neden gülüyorsun?" diye ısrar etti, ama kardeşlerim kendi kahkaha korolarıyla bana yardım ediyordu ve böylece taraflar değişti: dalga geçilen artık kendisiydi.

Her birimize, biraz şaşkınlıkla, baktı ve samimi dille devam etmenin daha iyi olduğuna karar verdi:

"Benim basit sorum bu şamataya nasıl yol açtı, rica etsem öğrenebilir miyim?"

Kalbimin içinde bir şeylerin eridiğini hissediyorum. Onun tanıdıkları çemberine girdiğimi ve artık ona rahatça seslenebileceğimi düşünüyorum. Gözlerine hiçbir gizem olmadan bakabilme, onunla konuşabilme, ondan korkmama gücüm var artık.

"Ben hiç okumadım: okuma-yazmayı bile neredeyse bilmiyorum."

Sabahın dürüstlüğü beni yalanlıyor. Ama Gabriele hatırlamıyor ve bu yine canımı yakıyor.

"Herhangi bir müzik aleti çalmayı da mı bilmiyorsun?"

"Çalmak mı? Ne çalmak? Ben kilise çanlarını bile çalamıyorum."

Kardeşlerim hayali telleri çekmeye başlıyor, cenazelere eşlik eden çanların sesini taklit ediyorlardı; ama o sadece benimle ilgileniyor, bu kargaşayı bastırmak için sesini yükseltiyor:

"E, o zaman ne yapıyorsun bütün gün?"

Anneme bakıyorum, benimle çelişen şeyler söylememesi için yalvarıyorum.

"Çalışıyorum. Evde kalabalığız, hizmetçiler hiç yetişemiyor."

Kardeşlerim gülerek ve bağırarak Gabriele'yi engelleme politikalarını sürdürmeye çalışıyorlar, ama işlerin ciddileşmeye başladığını fark eden annem, onları odadan dışarı atıyor, kendisi de kahve hazır mıymış bakma bahanesiyle mutfağa gidiyor.

Ve işte baş başayız, düzensiz nesnelerin ruhumu ele geçiren dehşete eşlik ediyor gibi göründüğü masanın kapladığı alanda karşı karşıyayız.

Gabriele'nin sesi farklı şimdi, etrafımızdaki sessizlikte yankılanıyor kasvetli sesi.

"Kız kardeşin yok mu?"

"Onu hiç görmediniz mi?"

"Evli biri olduğunu düşünmüştüm. Ayrıca bana neden siz diyorsun? Kaç yaşında olduğumu düşünüyorsun?"

Biliyordum, yirmi iki yaşındaydı, ama bence çok daha büyük gösteriyor, bana yaşlı biri gibi geliyordu. Buna rağmen benimle konuşurken samimiyeti beni hem şaşırtıyor hem gururlandırıyordu.

Ayrıca belli bir ustalıkla yaslanmış, sandalyeyi yana çevirmiş ve dirseğini masaya yaslamıştı; böylece avizenin ışığı bir an için onu aydınlattı ve yeniden ilkbahardaki kuzgun kanatlarını anımsatan saçları altındaki iki yüzünü, biri beyaz diğeri siyah, gördüm. Uzun ince kirpiklerinin gölgesi gözlerinin altına vuru-

yor ve dudakları her açılıp kapanışında isteyerek oyun oynarmışçasına dişlerini bir gösteriyor bir saklıyordu. Ondan hoşlanayım istiyordu: bunu içgüdüsel yapıyor, bense bu içgüdüselliği hissediyor ve acı çekme noktasına gelene kadar ondan zevk alıyordum. Kendi geçmişinin manzarasına bakarcasına önünü izliyor ve şöyle diyordu:

"Bu kış romatizmal ateşten hastaydım. Babam beni Bologna'da okutmak için ısrar ediyordu, çünkü orada akrabamız vardı ve eğer onlarla otururum emekli maaşından tasarruf edilecekti. Ama bu ev nemli ve ısıtmasız bir evdi: odamdaki leğene damlayan sular donardı. Şehir ise, kışları buz gibiydi, evden donarak çıkıyor, tüm günümüz yine donarak geçiyordu. Dağcılığıma rağmen ateşleniyordum, etkilerini hâlâ hissediyorum: bu yüzden heba oldum ve otuz yaşında görünüyorum. Ama Tanrı'ya şükür henüz yirmi iki yaşındayım ve hayatımın sonuna kadar da bu yaşımda kalmak istiyorum."

Doğru söylediğinden emin olmak istercesine sol eliyle kendi yüzünü okşadı, sonra devam etti:

"Ve üç-dört yıl sonra doktor olacağım. Ama zaman çabuk geçiyor, ah nasıl da çabuk geçiyor. Sekiz yaşındayken kasaba okuluna gittiğim günler dün gibi geliyor. Yine de o günlere geri dönmek istemiyorum. Çocukluk, özellikle belli evlerde ve belli şehirlerde, çok melankolik. Benim eğlencem, aralarından hâlâ çimen yeşeren taşlı dar sokaklarda durup güneşin keyfini çıkarmak dışında bir şey yapmayan kertenkeleleri izlemek ve onlara özenmekti."

"Benim de öyle!" diye tutkuyla haykırdım.

Bana bakmak için döndü ve devam etti:

"Evet, çocuklarda özgür ve mutlu hayvanlara imrenmek içgüdüseldir. Kim kuş olmak istemez ki? Ama kuşlar ve bize mutlu görünen bütün hayvanlar bile belki bizden daha çok acı çekiyordur. İnsan güçlü olduğuna, kaderini çizdiğine kendini inandırırken onlar sürekli korku ve tehlike hissediyor. Mutlu-

luksa yokluktan ortaya çıkar, yokluğa geri döner ve bizim onu yaratma gücümüz yoktur."

Kalbimin sanki o parmağıyla itiyormuş gibi hızlı attığını hissediyordum. Her kelimesi doğruluğun kendisi gibi geliyor, benimle konuştuğu için gurur duyuyordum. Şüphesiz onu anlayabildiğimi biliyordu, bunu ona göstermek istiyor ama büyüyü bozmaktan korkuyordum. Ayrıca o da konuşmama pek istekli görünmüyor, benim yerime konuşuyordu.

"Sen de mutlu bir varlıksın: on yedi yaşındasın, senin için çalışan baban var, aziz annen, güzel eviniz, bir sürü kitap... okumayı bilmediğin. Yine de bir tanesini okuyordun bu sabah, ne güzel."

"Okumuyordum."

Bana karşı çıkmak istemiyordu. Ara sıra sol elinin tırnaklarına bakıyor ve kravatının küçük, ay çiçeğine benzeyen iğnesini sağa sola çeviriyordu.

"Bu sabah pencerenin arkasındakileri, kitaplarını ve müzelik Arap işi mobilyanı gördüğümde seni kısandım. Nereden buldunuz onu?"

"Piskopos amcalarımızdan birinden bize miras kaldı," şeklinde sanki bütün akrabalarım piskopos ve baronmuş gibi rahatlıkla cevap veriyorum.

Cevabıma fazla önem vermemesine rağmen artık iğneleyici konuşuyor.

"Zengin olduğum zaman sadece güzel şeyler alıp duracağım: özellikle 1500'lerden kalma antika mobilyalar, dövülmüş demirler, heykeller, tablolar, kristaller ve minyatürler. Ama zengin olabilecek miyim? Tekrar ediyorum, babam ellerimin eleğe benzediğini söylüyor." Yeniden ellerine bakıyor ve şakacı serzenişte bulunuyor. "Para isteklerimizi, arzularımızı karşılamak dışında neye yarıyor ki? Ah, babamın hayatı, hiç bahsetmesem daha iyi. Çalışmak, güneşe ve kara çiftçi gibi meydan okumak, kenara sonra başkalarının keyfini süreceği paralar koymak için

karanlık ve fakir bir evde yaşamak; ah, gerçekten, Tanrı bile buna darılır."

Bana duruşu her açıdan saygıdeğer gelen noteri savunmak isterdim ama tam o sırada kahveyi taşıyan hizmetçinin peşinden annem geri geldi ve Gabriele konuyu değiştirdi.

O akşamki bütün konuşmaları hafızama kitap gibi kazındı. Onlara daha fazla değinemeyeceğim çünkü onlardan bahsetmek bile bende huzursuzluğa neden oluyor.

Sonra Gabriele'nin geri dönme vakti geldi. Gün doğumunda gitmesi gerekiyordu, çocukları selamladı, sonra bana döndü:

"Sana birkaç kitap ve Almanya manzaralı kartpostallar göndereceğim."

Artık ona bakmaya cesaret edemiyordum, o da bana bakmıyordu. Elimi de uzatmadım, o da aramadı. Ama verdiği sözler boynumu altın bir tasma gibi sıktı, sanki beni sonsuza dek kendisine bağlamıştı.

"Burada seninle kalacağım, sen de benimle geleceksin, daima..." Bana böyle dediğini düşünüyordum. O gittiğindeyse, etrafı saran büyük boşluğun içinde sadece annemin Gabriele'yle aramızdaki anlaşmaya (annem de bunun gayet farkındaydı) hem sevinen hem de ondan korkan gözlerini görüyordum.

Ama hayır, Gabriele bana hâlâ her şeyi söylememişti ve uzaklara gitmeden önce söylemek istiyordu.

Telaşlı, üzgün, henüz benim bile tanımlayamayacağım tutkunun sarhoşu; karşı koyamadığı yıldızlar ve onlardan daha parlak odanın, yakında beraber kalacağımız odanın, penceresini görme isteğiyle dışarıya, bahçeye süzülerek çıktı.

Beni gördüğü, bana ulaşmanın, benimle hâlâ konuşmanın, aşk rüzgârı etkisiyle beni yanında götürmenin yolunu bulduğu gibi deli hayallere kapılıyorum.

Kıyafetlerimin çalılarla temasıyla ortaya çıkan mercanköşk

kokusu beni ürpertiyor, her şey sanki beni tutuyor ve toprağa doğru çekiyor. Ruhuma bir ses cevap verdiğinde kendimi yere, ekim ayının yeni çimlerine, gerçekten atıyorum.

İnsan sesi değil, yine de insan isteğiyle yankılanıyor ve benimkine benzeyen tutkulu hıçkırıkları dile getiriyor: bir keman ağıtı. Çalan kişi basit alıştırmaları takip ediyor, duygularına şekil verecek yaratıcı güdüyü arıyormuş gibi. Ama bunların hepsi sadece notaların titreşimiyle ortaya çıkıyor ve mucizevi şekilde benimkilere eşlik ediyor.

"Biz birbirimizi seviyoruz, küçük kız, ama bunu ölümlü sözlerle açığa çıkarmıyoruz, çünkü aşkımızda bizi korkutan, birleştiren ve nefret görünümüyle ayıran şeyler var. Senden korkuyorum, çünkü saf ve yumuşak huylusun; sana kötülük yapmaktan korkuyorum, bütün hayatının, aynı genç kalbinin üstüne atılmış çimler gibi narin ve taze olmasını isterdim. Benden korkuyorsun, çünkü kötülüğü bildiğimi ve vahşi dişlerimle hayatı ısırdığımı, ona zarar verdiğimi anlıyorsun. Yine de şimdi senin yanına, saf olmayan tenimle inseydim ve kolunu tutsaydım en çok benim olurdun ve toprağa karışmış kesme taştaki zambak soğanı gibi içime kök salardın.

Ama istemiyorum, yanına inemem. Ayrıca senin küçük, yeni filizlenen dallar gibi ham ve soğuk bedenin hoşuma gitmiyor. Ben senin engin, derin ve bu yıldızlı gece gibi ışıltılı ruhunu seviyorum, çoktan karanlık ve sisli ruhumla seninle konuşmak istiyorum.

Belki dünya üstünde bir daha karşılaşmayacağız, ama yine de birbirimize bağlı olacağız: gerçek aşk bu ve sen, küçük kız, bununla yetinmelisin.

Bununla yetinmeyeceğim ben. Başka kadınların gözlerinde seni arayacağım ama hangisinin sen olduğunu bulamayacağım. Seni dışımda arayacağım, oysa sen hep içimde olacaksın; beni araman bu yüzden gerekmeyecek."

Böylece yıllar ve çeşitli deneyimlerden sonra, Gabriele'nin kemanının tanımlanamayan, belirsiz tınılarını anlamaya çalışıyorum.

Gerçek şu ki, Gabriele ben onu bir daha göremeden gitti. Ziyaretinden geriye evimizdeki gizemli duygular kaldı.

Yok ettiği peçete bulunamadı. Herkes, çocuklar, kötü niyetli hizmetçiler bile peçeteyi yanında götürdüğünden şüphelendi; hatta onu yediğini söylediler! Sonuçta güzel servis takımımız harap olmuştu, onu her gördüğümde içim acıyordu. Sanki bir şey, ailemizin üyelerinden, ruhumun kanatlarından biri artık yoktu.

Uzun süre, her gece, Gabriele'nin kemanının kekeleyen ama çok anlamlı iniltileri içimde, etrafımda yankılandı. Bana neredeyse işkence ediyorlardı: rüzgârlı gecelerde, akıntının soluğuna eşlik ederek, sessizlikte, uzakta da yakında da olsalar bahçedeki çimenler, çekirge sesleri, mobilya gıcırtıları arasında birdenbire beliriyorlardı. Bana her şey seviyor ve acı çekiyor gibi görünüyordu, çünkü ben seviyor ve acı çekiyordum.

Göndereceğine söz verdiği kartpostallar ve kitaplar hiç gelmedi, bir selam bile, hiç. Sadece kışın, hatta kar zamanı, noter ve hizmetçisi, kenarları kar taneleriyle dolmuş başlıklarına sarmalanmış hâlde dağdan aşağı inerlerdi.

En iyi şekilde ağırlanırlardı; çünkü annem Gabriele'nin sessiz tavrını doğal, daha doğrusu haklı buluyordu. Şöminedeki ateş harlı, bütün ocaklar açıktı; düzgün kıyafet arayışındaki hizmetçiler şehre koşuyorlardı. Solgun ve soğuk noter, ateşin yanına geçmiyor, hiç gülümsemiyordu. Özellikle bana karşı acımasız görünüyordu, sanki tutkumu tahmin edebiliyor ve onaylamıyordu.

Gabriele'den çok az söz etti, her zamanki heyecanı yoktu: sadece Münih Üniversitesi'ne gittiğini, bolca quattrino harcadığını ve aynı zamanda resim okuduğunu söyledi. Hizmetçisiyse

kadınlara öğrencilerden akla hayale sığmayacak paralar istendiğini anlatıyordu. Noter endişeliydi, üstüne Gabriele ona hep rahatsız olduğunu yazıyor, noter kendisi de böbrek ağrıları çekene dek endişeleniyordu.

Takip eden yıl öldü. Genç adamı beklemekte ısrarcıydım ama hayallere kapılmıyordum. Sonuçta benimle sadece birkaç kelime konuşmuş, misafir odasında kemanını, her zamanki gibi ötesine sadece kemanda değil, hiçbir şeyde geçmediği alıştırmaları yaparken tıngırdatarak eğlenmişti.

Belki benimle, sokakta şans eseri tanıştığı zavallı yaratıkla, hemen sonra unuttuğu macera girişiminde bulunurken eğlenmişti.

Yine de kalbimin titreşimleri durmuyordu ve saf oldukları için kimse onları fark etmiyor, ben de baskılamaya çalışmıyordum.

Onun hakkında belli belirsiz haberler alıyorduk: babasının paralarını yedikten sonra kasabasına geri dönmemişti ama genç yaşına rağmen azimli hayallerinin bir kısmını ünlü tüberküloz hastalıkları uzmanı unvanı kazanarak çoktan gerçekleştirmiş, kazandığı paralarıysa metreslere harcamıştı. Benim tutkumsa gittikçe sönüyor gibi görünüyordu: yine de içimde küçük düşme, neredeyse nefret hissi ve onunla bir gün yeniden karşılaşma ve ona acı çektirme isteği hâlâ duruyordu.

Ama bu da yanılsamaydı. Bu sırada yıllar geçiyor ve bu bana, koca bulma umudu vermiyordu. Bunun bir nedeni de ailevi şeylerin değişmesi, kötüye gitmesiydi. Babam aniden ölmüş, çok kâr sağlayan işleri açıkta bırakmıştı. Ağabeylerim okuyor, paraya ihtiyaç duyuyorlardı; annemse çalışıyor ve ağlıyordu. Ona hizmetçilerden birini işten çıkarmayı, evin bir kısmını, rüyalar ve anlamsız bekleyiş dönemim geçtiğinden beri özellikle nefret ettiğim misafir odasını kiralamayı kendim önerdim. Ama tam tersi oda bana şans getirdi.

Bir gün çevreden gelen bir kadın gelip kendini tanıttı, vali-

nin sekreteri için kiralık oda sordu; hizmetleriyle kendisi ilgilenecekti. "Otuz yaşında, hoş biri; iyi aileden geliyor. Zengin gibi görünüyor; şu anda otelde yaşıyor, orada herkes onu seviyor. Bütün genç kızlar ona âşık," dedi.

Annem uzun süre düşündü: onunla ailevi bağımız olmadığına ve verilen harika bilgilere baktıktan sonra üst kattaki oda için kaparo ödendi, kira anlaşması tamamlandı.

Kiracı kendini tanıttı, ama onu yalnızca annem karşılamıştı. Bana sonra sadece şunu söyledi:

"İyi adama benziyor."

İlk zamanlarda varlığı bile hissedilmiyordu. Sabah çıkıyor, akşam geç saatte dönüyordu; bizse onunla tanışmaktan kaçınıyorduk. Ama meraklı ve işgüzar hizmetçimiz onun her işinden haberdardı, bundan bahsettiği zaman kızarırdı:

"Görseniz küçük hanım, ne güzel gömlekleri, kıyafetleri var. İpek kazakları ve çorapları. Önce vali sonra bakan olacak, neden onunla evlenmiyorsunuz?"

Onu geriye ittirdim. İlk hayal kırıklığından sonra, kısmen istemli de olsa, daha serttim, neredeyse vahşileşmiştim: artık okumuyordum, evde çalışıyordum, işim tatsız ve mütevazıydı, ama sanki geçmiş çılgınlıklarım için kendimi cezalandırmak istercesine, kendimi buna gittikçe kaptırıyordum. Evin en karanlık ve unutulmuş köşelerini temizlemekte ısrarcıydım; gereksiz eşyayla dolu çekmeceleri, kardeşlerimin küçükken kâğıt parçaları ve oyuncak artıklarını sakladıkları dolap rafları... Her şeyi atıyordum. Böylece bilincimin karanlık köşelerine, kendime itiraf ettiğim şeylerin gücü ve ciddi kararlarımla onları aydınlatmaya çalışarak iniyordum.

Ama hayatın melankoliyle; aşksız, umutsuz, günahsız geçtiğini hissediyordum. Boşluğu öylece kapsayan kristal vazoya benziyordu.

Evimize gelen yabancı günlerimi renklendirmedi. Diğer erkekler gibi ondan da şüpheleniyor, eğer onu eve girerken veya

evden çıkarken görürsem ona bakmaktan kaçınıyordum. Ama yumuşak ve esnek adımlarını duyuyor, merdivenlerde bıraktığı kokuyu alıyordum. Bazen sıcak ve canlı sesini de duyuyordum. Eğer o, ailemizin çöküşünü göstermek için önünde aşağılanmış hissetmem gereken "kiracıysa" bile; hizmetçinin "Vali olacakmış" sözleri (Bakanlık seviyesinin yüksekliğini de hesaba katmıyoruz) onu saygı ve kasabalı genç kız hayallerimle neredeyse görkem ile kuşatıyordu.

Hizmetçi ondan bahsetmeyi kesemiyordu. Ona da aynısını benden bahsederek yapıyordu; bana yaklaşmaya, beni tanımaya çalıştığı zaman bunu anladım. Ay sonunda, oda kirasını ödemek için annemi arıyordu, işimizi merak etmişti. Ama annem, parasal sıkıntılarımız ve taze yasımız yüzünden yalnızlık içinde yaşamak istediğimizi belirtti.

İşte bir gün, bazı akrabalarımın, yılda bir ya da iki kez ziyaret ettiğim şehirli tek ailenin evinde yine onunla karşılaşıyorum. Babamın ikinci dereceden kuzenleri, varlıklı ama uzun süredir kadınlarla dolu soylarının baskısı altındalardı: biri diğer hepsinden daha güzel yedi kız, hepsi fazlasıyla cilveli, sürekli camların önünde beyaz atlı prens veya benzeri taliplerin geçişini bekliyorlardı. Yabancıların, yeni gelen memurların, seyyar satıcıların dikkatini çekiyorlardı ama hiçbir bakış düğünle sonlanmıyordu.

Anneleri kutsal ve yorgun sabrıyla onları bütün balolara, vaazlere, korolu kilise ayinlerine, neresi kalabalıksa oraya götürüyordu. Kendisi bile şehir dışı gezileriyle ev davetlerini enayilerin dikkatini çekmek için bir arada yapıyordu. Sadece kızlarıyla yarışamayacak ve onların güzellik, endam, tazeliklerini ortaya çıkaracak kadın konukları davet ediyordu.

O gün davet olduğunu bilmeden onlara gitmiştim ve eğer cama yapışık, gökkuşağının yedi rengindeki elbiselerinin rüzgârına kapılmış kızlar beni fark etmese, bana seslenmeseler zevkle geri dönebilirdim. Beni samimiyetle ama aynı zamanda

şakacı tavırla, davetin tam merkezine götürdüler ve başta küçük ve karanlık, soğuk ve melankolik hâlimle gerçekten biraz utandım. Ama ilk sersemlikten sonra, etrafımda genç erkeklerin, kuzenlerime yaptıklarından farklı şekilde bana bakışlarını odakladıklarını gördüm ve tekrar canlandım, ama diğer yandan, yaşanan olay benimle kibarca alay ettiklerini hissettirdi.

"Neden?" oyunu oynanıyordu.

"Attilio Bey, neden bugün koyu mavi kravat taktınız?"

"Çünkü bu kravat hoşuma gidiyor."

"Neden hoşunuza gidiyor?"

"Sizin de hoşunuza gideceğini umuyordum."

"Neden hoşuma gideceğini ummuştunuz?"

"Kravatlarda en çok koyu mavi rengi sevdiğinizi düşünüyordum."

"Neden öyle düşünüyordunuz?" ve benzeri.

Oyun şanssız kişi ölümcül kelimeyi söyleyene kadar devam ediyor, sonra herkes koro hâlinde onu taşlıyordu:

"Kefaret! Kefaret!"

En saçma cümleler bitmeyen kahkahalarla karşılanıyor, ona rağmen oyun gittikçe ortadan kayboluyordu, bu belki kiracımız gelince atışmalar asıl amacını, yani aşk heyecanı yaşama isteğini kaybettiği içindi.

Onun gelişi odaya göz kamaştıran güneşi getirdi, bütün kızlar ayağa kalktı ve renkli kıyafetleri kelebek kanatları gibi çırpınmaya başladı. Gerçekten zarif gri kıyafetinde, canlı yüzünde, dalgalı kestane rengi saçlarında ve özellikle kurnaz ama içten, neşeyle dolu gözlerinde parlak, aydınlık şeyler vardı. Ona bakanları, özellikle kızları canlandıran kutlama hissiyle benim de kalbimi kazandı. Uzaktan beni görüp parmağıyla sanki uzun zamandır tanışıyormuşuz gibi işaret ettiğinde, onun tarafından fark edilmenin verdiği gururla yanıp tutuşuyordum.

"Siz de mi buradasınız?" dedi bana.

Bana doğru geldi ve isteksiz elimi bir çocuğunki gibi yumuşak ve nazik eliyle tuttu.

Uzun, şeffaf ve parıldayan gözleri benimkileri arıyordu, ama bakışı diğerininkinden ne kadar farklıydı! Ruhun derinliklerine kadar her şeyini veren, geri çekmeyen bakışlar. Tatlı ve kararlı elleri bana şöyle diyordu:

"Seni aldım ve hiç bırakmayacağım."

Bende, en önemlisi, güven ve arkadaşlık duygusu uyandırdı. Sanki saklanmayı sevdiğim karanlık gece evinin kapalı kapıları aniden sonuna kadar açılmış ve sabahın ışıkları sonunda bana da geliyordu.

Oyuna, öncekinden daha yoğun hâlde, yeniden başlandı. Büyülü zincir konukları bir arada tutuyordu ve herkes, özellikle kızlar, bana ve oyun arkadaşıma, sözlerimiz davetin gerçek "nedenini" ortaya çıkaracakmış gibi yanaşmaya çalışıyorlardı.

Herkesin bakışlarında kıskançlık, haset, hepsi var; ama neşe de var. Kızların, yüzü gizli acılar saklayan annesi şimdi gülüyor ve bana, beni teşvik etmek ve kızlarına koca kapma yöntemi konusunda örnek oluşturmamı ister gibi, iyi niyetle bakıyordu.

Müstakbel kocam bir elini öbür eline sürterek bana dönüyor ve kendi kendine "Bakalım bilebilecek miyim?" der gibi başını sallıyor.

Kulağını yüzüme doğru çevirerek beni gizlice de olsa konuşmaya teşvik edercesine, yumuşak sesiyle, "Küçük hanım," diyor, "lütfen bana bugün mucizevi şekilde burada bulunma nedeninizi öğrenme şerefini verin."

Oyun, bilindiği üzere, cevap verirken "çünkü" kelimesini kullanmaktan kaçınmamızı gerektiriyor. Bense hızlıca cevapladım:

"Çünkü..."

Devam etmeme izin vermediler. Boğazları kahkahayla do-

lup taşan kızlar ayağa kalktılar, genç oğlanlar da onunla alay eder gibi bakıyorlardı. Ah, zavallı, tek kelimeyle tuzağa mı düştün?

"Kefaret! Kefaret!"

Ortak bir haykırış.

Kefaret mi, kime? Ölümcül soruya beceriksizce cevap veren bana mı, yoksa korkunç aşk ve düğün oyununa kendini kaptıranlara mı? Ben yine de kararı, samimice alınsa da, desteklemiyordum: bu yüzden, cesaret göstererek, oyunu kazanmaya karar verdim.

Böylece oyun arkadaşım bana kefaret olarak, müstakbel kocamın nasıl olmasını istediğini sorduğunda, sakin görünen ama kalbimin derinliklerinden gelen cevabı verdim:

"Sizin gibi."

Sonraki gün bana aşk mektubu yazdı, gelecek mayıs düğünümüzü yaptık.

"Ağladın saf kız, haklısın, her şey ters gidiyor bugün. Marisa gelininin doğumu için kasabaya gitmiş, kocası geleceğimizin haberini veren mektubun onlara ulaşmadığını söylüyor. Kadın yarın sabah gelecek. Bu akşam için elimizden gelenin en iyisini yapacağız. Yoksa kasabadaki otele mi gitmek istersin?"

Marisa'nın evinden elinde paketle dönen kocam böyle diyordu. Bu sırada hapishane anahtarlarına benzeyen anahtarla yeni yaşam alanımızın isteksiz kapısını açıyordu.

Bu yıkık dökük keşiş kulübesinde kalmaktansa otelde kalma fikri hoşuma gitmiyor değildi, ama bütün sorunlarımızın nedenini bağladığım kocama sataşmak istiyordum ve cevap vermeden, yok olan keman sesinden hiç bahsetmeden, kapıyı ve içerideki camlı kapıyı açmasını bekledim.

Dışarının ışıklarıyla aniden aydınlanan hoş odayla karşılaşmak güzel sürprizdi. Yeşilimsi duvarlar ve aynı renkteki ahşap

tavan, ağaçların rengini yansıtıyor gibiydi; tabii aslında onu yansıtan, camları ve renkli rafları, gölgeden aydınlığa geçmenin verdiği mutlulukla parıldayan, en uçtaki vitrindi. Her şey, dantel örtülü oval masa, geniş, misafirperver minderli hasır sandalye ve koltuklar, duvarlardaki mütevazı resimler, karşılama ve oturma odası görevi gören odanın içinde kapalı kalmış koku memnuniyetsizliğimi arttırmamak için beni neşeyle ve arkadaşlıkla selamlayarak dışarı çıktı. İçeri girdiğimde, sanki iyi karşılanmam için elf göndermişim gibi "bana ait" bir şey hissettim.

Ah, evet, şimdi biliyorum: bu, gelişimizi kibarca karşılayan, uzun zamandır üstüne düşündüğüm, sevgi sığınağını bana hayal ettiren rüyanın nefesiydi. Yatak odası anında antika şöminesi, sade mobilyaları, beyaz çarşaflı katlanan yatağıyla hoşuma gitti. Ama kıyafetlerimi koymak için şifonyerin rafını açtığımda korkuyla geriye sıçradım. Aynı çocuklara alınanlar gibi parlak ve siyah, kemirilmiş kâğıtların arasında belirip kaybolan bir fare görmüştüm.

Aziz sabrıyla kocam, iki sürahiye su doldurmak için evin arkasındaki küçük çeşmeye gidince mutsuzluğuma geri döndüm.

"Bir fare için! ... Kırsaldaki evlerin hepsinde fare olduğunu biliyoruz. Onları yok etmenin yolunu bulacağım. Eczacı arkadaşım zehirli fare yemi hazırlayacak bize."

"Ama kıyafetleri yerleştiremeyiz, çarşaflarımızı da kemirecekler."

"Ne kadar abarttın! Ayrıca..." Benim umutsuz sesimi tekrar ederek devam etti: "Öpücüklerimizin sesi onları kaçırır."

O anda, o şekilde söylenen cümle beni rahatsız etti ve tekrar düşündüm:

"Hayır, hayır, yalnızım, yalnız kalmak istiyorum, beni kandırıp buraya getiren, tanımadığım, ormanda yaşayan canavar devlere benzeyen adamla hiçbir ortak yanım yok."

Konuşmuyordum, konuşmama kararı almıştım. Bavulum yatağın üstünde açık duruyordu ve en özel şeylerim oraya buraya saçılmış, camlarına söğüt dallarının çaresizce çarptığı pencereden gelen ışık üstlerine vuruyordu. En güzel günlerim, küçük çeyizimi parmaklarımın ucundan kayıp gitmeyi bekleyen hayallerimle hazırlarken ıssız çölde işte böyle dağılmış ve kaybolmuştu.

Oysa leğene suyu döküyor, sabun ve havluları hazırlıyordu. Sonra dolabı açtı ve o akşamlık, eşyamızı dolaba koyabileceğimizi söyledi.

"Bunlarla ben ilgilenirim. O sırada, al haydi, sen de bir şeyler iç, kapris yapma."

Termos sayesinde hâlâ sıcak kahveden bana zorla biraz içirdi. Ama beni okşamıyor, güzel sözler söylemiyordu. Tam tersi neredeyse katı davranıyordu. Ona karşı duyduğum düşmanlık ve dargınlığı hissediyor gibi görünüyordu.

Beni hâlâ üstümde duran tozlu, yoldan kalma ceketi çıkarmak ve yıkanmak zorunda bıraktı. Oysa kendisi hâlâ aynı kıyafetleri giyiyordu.

"Benim eşyamı da kaldır, kıyafetlerimi dolaba as, beni hayatım değişecekmiş gibi aldatan yeni eşyayı yok et. Haydi yap, patron sensin. Bana köleymişim gibi emirler verebilirsin, beni hoşuna giden, sevdiğin şeye dönüştürebilirsin. Bedenim de sana ait, ama yaralı ruhum, hayır, hayır, o hâlâ benim."

"Neyin var söyler misin?" diye soruyor sonunda, her şeyi kaldırıp bavulları soyunma odasına koyduktan sonra.

"Hiç. Sadece üşüyorum."

Gerçekten üşüyordum. Rüzgâr gittikçe amansız esiyor, açık yerlerden içeri giriyor, yerin ve zamanın efendisi hâline geliyordu. Zaman kış günbatımları gibi üzgündü, soğuk ve beyaz ışığı sönmek üzereydi. Kendimi, kendimi ve eşimi, bilinmez ceza yüzünden sürgünde, hapishanede bulmuş hissediyordum.

"Şimdi yemek yiyeceğiz, yemekleri sen ısıtırsın," diyerek alçakgönüllülükle devam ediyor. "Marisa'nın kocası bana ev ekmeği ve salam hediye etti, hiç fena balayı hediyesi değil. Hâlâ tavuğumuz ve şarabımız da var. Geriye sadece çatal bıçaklar kaldı."

Evi çok iyi tanıyordu. Biz gelmeden evimiz Marisa tarafından temizlenmiş ve gerekli ihtiyaçlar karşılanmıştı. Ama en gerekli şey, ışık azaldığında, ortada yoktu. Gaz lambasının içi boştu, mum yoktu.

Kocamın kendisine verdiği anlamsız önem beni biraz güldürdü; geceyi karanlıkta, bu yabancı evde, artık kocam olmayan ve her saniye adeta düşmana dönüşen adamla geçirmem gerektiği düşüncesini biraz unuttum. Ama Marisalara ışık bulmak için yeniden gitmek istediğini söylediğinde, varlığının ışığın kendisinden daha çok gerektiğini iyice anladım.

Hiç korkak olmadım, ama o gün bütün varlığım baş aşağı dönmüş gibiydi. Gelinin içindeki kız çocuk beliriyor, hayal gerçekliği ele geçiriyordu. Balayı tatilimden beklediğim gerçeklik bu değildi. En küçük zıtlıklar bile, akşamın yarı karanlığındaki nesneler gibi, korkutucu hâllere bürünüyordu. Hiçbir şey beni, harika iç yalnızlığımla övünmeyi seven beni, bir dakika bile yalnız kalmak zorunda bırakamazdı. Samimi görünen ama her saniye daha çok gölgeler ve hayaletlerle dolan odada yalnız...

"Gitme, gitme." Kocama yalvarıyorum ve emrediyorum. "Burada yalnız kalmak istemiyorum. Artık yeter, yoruldum."

Cevap vermiyor. Kelimelerimin anlamını arıyor gibi görünüyor. Özellikle yanlış anlıyor, ya da belki gerçekten bunu kastediyor:

"İyi bakalım, haydi yatağa yat, eğer yorgunsan. Yarın görüşürüz. Ben gidip dönüyorum."

Çaresizce bağırmaya başlıyorum:

"Hayır, hayır, hayır!"

"Neyin var, Nina?" (Bana başka kimsenin kullanmadığı bu

ismimle seslenmeye alıştı ve o anda bu isim başka birine hitap etmek için kullanıyor gibi geldi, bana değil.) "Böyle küçük şeyler için mi çaresizliğe kapılıyorsun? Yorgunluktandır, yarın hepsi geçecek. Yatağa yat, benim için bunu yap lütfen. Haydi, gidelim canım."

Beni kolumdan tuttu, omuzlarımı okşadı. Ondan nefret ediyordum. Her yerimi sallayıp onu uzaklaştırdım.

"Bırak beni. Yatmak istemiyorum, bütün gece uyanık kalmak istiyorum."

Güldü ve kendi kendine konuşmaya başladı.

"Güzel başladık! Otele gitsek daha iyi olurmuş, evde kalıp hiç gelmesek daha da iyi olurmuş. Gerçi hepsi aynı."

Beni yakalamak için bir kez daha şansını denedi, içinde o da huzursuzluk hissediyordu artık. Mantıksız küçük karısında hâlâ tanımadığı, ona acı çektirecek, dünkü tatlı nişanlısından farklı, gelecekteki sert karısına ait şeyler görüyordu. Ama o erkekti, deneyimli bir erkekti, benden neredeyse on yaş büyüktü ve hayatı tanıyordu. Benim zayıf yanlarımı da biliyordu.

Sonuçta beni yemek odasında, üstüne vitrinden yansıyan yeşilimsi ışığın kederle çarptığı hâlâ kurulu masanın önünde, yalnız bıraktı.

Ama gitmedi. Yatak odası ve mutfakta bir yerleri karıştırdığını duyuyordum. Evin arkasındaki küçük kapıdan dışarı çıktı, ama evden uzaklaşmadı.

Rüzgârın aniden mutfaktan içeri girdiğini, iletişimi sağlayan kapımızdan sızdığını duyuyordum. Yılan kıvraklığıyla ayaklarıma kadar geliyor, umutsuzluğun sınırındaki üzüntüye kapılan benim sinirim gittikçe bozuluyordu.

Yük ambarına atılan poşetler gibi bağlanmış ve fırlatılmış, fırtınalı denizde giden geminin dörtgen yüzeyinde savrulup durduğumu hissediyordum.

Ama aniden, duman kokusu alıyorum. Yaşayan ev, yaşayan insanların, aile, sıcaklık, şiirin kokusu beni kendime çağırıyor. Yaşlar tekrar gözlerimi ıslatıyor ama ilkinden ne kadar farklılar!

Gözyaşlarım beni sanki kâbustan, yutkunmalardan, karanlık ve lanetli günden uyandırmıştı. Eşim ateş yakıyordu. Yatak odası kapısını sonuna kadar açtığında şöminedeki alevi gördüm ve arkasında, papaz ellerimizi buluşturduğundaki şekli (aşkın yaşayan imgesi) doğan güneş gibi yeniden belirdi.

Sonraki sabah Marisa geldi. Kocam kapıyı açmak için kalktı, Marisa ocağı açıp kahveyi hazırlarken mutfakta güldüklerini ve sohbet ettiklerini duydum. Kocam kasabayla, eczacıyla, belediyeyle ilgili haberler soruyordu. Belediye işleri çok iyi gitmiyordu, Marisa biliyordu çünkü herkes bundan bahsediyordu. Borçlar dolup taşmıştı ve o zamanlar hâkimler henüz olmadığı için belediye meclisi dağıtılmak zorundaydı.

"Valilikteki yetkililerden biri gelecek. Siz neden aday olmuyorsunuz?"

Ben, "Bir bu eksik," diye düşünüyorum, çok olmasa da endişeleniyorum.

Bir önceki akşama göre işler şekil değiştirmişti ve şimdi hayal kuruyormuş veya önceki gün yaşananlar kötü bir rüyaymış gibi gelmeye başlamıştı. Tamamen farklı bir kadına dönüşmüştüm.

Rüzgâr kesildiğinde, hem dışarıda hem içimde, geniş ve donuk odada, gürleyerek ilerleyen tren yalnız bir dağ istasyonunda durduğunda ortaya çıkan sessizlik hâkimdi.

Toprak yürümeyi bırakmıştı sanki ve her şey sonsuzca mavi ve saf boşlukta süzülüyordu. Kocamın kepenk ve jalûzilerini açtığı camın önündeki ağaçlar, gökyüzünün altın kaplaması üstüne kazınmış, kuşların cıvıltılarıysa yapay bülbüllerin çıkardığı mekanik titreşimlere benziyordu.

Kocamın, yüzünü dışarı uzatarak kısık sesle söylediği sözler rahatsız etmiyor, hatta büyülenme hissini arttırıyor:

"Marisa sana kahve getirsin, ister misin? Süt, ekmek, tavuk, balık, meyve, sebze, hepsini çoktan aldı."

Kısacası bu Marisa iyi ki gelmiş, bolluk bereket dışında barış ve huzuru da bize hediye etmişti.

Açıkçası, kahveleri dökmemeye özen gösterirken tepsiyle kapıda belirdiğinde ve aynı zamanda kedi gibi gözleriyle bana baktığında yaşlı topal kılığına girmiş, iyi kalpli çocuklar bulmak için masal ormanlarında gezen perilere benzettim onu. Ama topallığı gerçekti, bir omzu aşağıda biri yukarıda, belirgin sert göğüsleri, kavgalıymış gibi birbirlerinden bağımsız, topukları çevirerek hareket eden iki ayağı vardı. Ama yüzü çok güzeldi, yumuşak renkler onu canlandırıyordu: altın beyaz çiller, kırmızı dudaklar, zümrüt gözler; gür, kıvırcık ve olgun sorgum bitkisinin o parlak rengindeki saçlar. Genç kızların yüzüne benziyordu. Ama bana selam vermek için ağzını açtığında, neredeyse bütün dişlerinin eksik olduğunu gördüm. Güçlü sesi de bunu hissettiriyordu, önünde engel olmadığı zaman rahatlıkla tıslayan rüzgâr gibiydi.

"Dün kötü izlenim bıraktıysam beni affedin hanımefendi. Ama sanırım mektubunuz bana ulaşmadı. Ah, burada hizmet açısından herkes kendi rahatına bakar. Diyeceksiniz ki: Siz de aynısını yaptınız. Ama anlarsınız ki kızımın doğum yapması gerekiyordu. İnsanlar dünyaya gelir ve en beklenmedik anda giderler. Bu durumda tam anlamıyla 'insanlar' diyebiliriz, çünkü gelinim ikiz doğurdu."

"Ne güzel! İlk çocukları mı?"

"Yok, hayır. Pierinam çok başarılı, önceden iki tane daha doğurmuştu, iki kere iki dört eder. Tanrı kabul etsin, hepsi erkek. Pierina yirmi yaşında, oğlum da yirmi beş; bu sayede torunlarını görebilecekler."

Çok memnun hatta gururlu görünüyordu. Ama oğullarının işleri kolay değildi. Hepsi deniz insanıydı, tatsızlardı, hep tehlike ve acımasız ölümlerle karşı karşıyalardı.

Kocasından pek memnun değildi. Onun hakkında bilgi istediğimde bana isteksizce anlattı:

"Kocam aziz biri ama tuhaf fikirleri var. Bütün denizleri, tüccar vapurlarını, üst rütbelere çıkamadan, zengin olamadan gezdi. Üç yıldır evde, bir yüzlüğü bile yok, seyyahlar gibi yıpranmış ve yaralı; kafasındaki belli fikirler nedeniyle başkalarından bir kuruş kabul etmiyor, kimseye selam vermiyor. Neyse, size kim olduğunu söyleyeyim mi? Anarşist. Düşünün, o yaşta, benimkinden kötü, boş ağzıyla ve kireçlenen kemikleriyle... Ama sineğe bile kötü davranmaz, sadece o da değil, olta balıkçılığı yapmaya başlamışsa da küçük balık yakalarsa onları denize geri atar. Bu yüzden, polisler bile onu ciddiye almaz."

Konuşmayı takip ediyor ama başka şeyler düşünüyordum. Ve işte, pencereyi araladığında, sabahın büyülü havasında uzaktan, sanki yeraltından, önceki günküyle aynı keman melodisi geliyordu.

"Burada kim oturuyor, hemen yanımızda?" Gizem hissine kapılıp soruyorum.

"Burada, sağda, kumsal tarafında, kendine ait kulübede, savaş yüzünden kör kalmış biri ve karısı yaşıyor. Yazın tatilcilere kiralıyorlar, ama şu anda, bildiğim kadarıyla kimse yok. Enstrümanı tıngırdatan o olmalı. Ama endişelenmeyin hanımefendi, sakin insanlardır, yüksek çitler de sizi tamamen ayırıyor."

İşte tablo hemen karşımda: kör adamı, kendi ihtişamına hayran kalmış güneşle aydınlanan odasında görüyorum, aynı benim odam gibi. Mutsuz adam, karanlıkla kaplı kalbine yavaşça giren Tanrı ışığını hissediyor ve onu kemanından çıkan sesle selamlıyordu.

Hayır, Marisa, bu yakınlık beni endişelendirmiyor. Tam tersi yakınlığımız, yani mutluluğumuzun, aynı cenaze örtüsü altında sarmalanmış iki eşin mutsuz arayışlarını rahatsız edeceğini düşünüyorum.

Yüzümü pencereye çevirdiğimde, yerde pembe papatyalarla bezenmiş yeşil halının serili durduğunu gördüm. Onu gölgeleyen iki söğüt ağacının arasından bir yol açılıyor, bu yolun sonunda denizin mavi aynası parıldıyordu.

Haç işaretini yaptım, çünkü hissettiğim neşe ruhumun köklerinden geliyordu. Sonra anneme yazdım ve her zaman geçtiğim yolu dünkü gibi takip ederek mektubu göndermek için istasyona gittim. Tekrar kasabada dolaşmak istemiyordum, Tanrı'nın mutluluğumuz için etrafımıza çizdiği büyülü yalnızlık çemberinin dışına çıkmaktan, insanları görmekten korkuyordum. Sadece sahile doğru, dönüş yolunda, kör adamın ılgın ağaçlarının oluşturduğu çitlerin arasına saklanmış kırmızı küçük evine göz attım ve o saatte kimsenin olmayacağını düşünerek Marisa'nın evine uğramaya karar verdim.

Tahmin ettiğim gibi kurda benzeyen, kocamla çoktan arkadaş sarı küçük köpek kumun üzerine, tarih öncesinden kalmış taşlar, kökler ve evi koruyan ılgın ağaçlarının önüne uzanmış yatıyordu. Evi mi? Aslında taş duvarlı, sonra bu duvarların üstüne çamur ve kireç sıvanmış, çatısı panolarla kaplı, ilkel inşaatı sırasında güzel kertenkele yeşili rengi tartışmalara yol açan yeni kapısı ve iki penceresiyle büyükçe bir kulübeydi.

Kalkıp sonra yerdeki izinin üstüne rahatça geri yatan köpek dışında, karanlık kulübeyi aydınlık kümesteki tavuklar canlandırıyordu. Tahta kancayla tutturulmuş dallı kapı bizim tarafımızdan kolayca açıldı ve yarı açık pencereden hem yatak odası hem mutfak hem de olta takımlarını koydukları depo görevi gören rengârenk oda göründü. Her şey temiz ve düzenliydi: şömine rafındaki cezveler ve diğer bakır kaplar yeni gibi görünüyordu. Kapının yanındaki sandalyedeyse iğ, kenevirden şişmiş taş ve yama yapmaya kullanılan kumaşlardan vardı. Sanki antik yaşam, tüm zamanların, insanlığın doğuşundaki yaşam hissi her tarafa yayılıyordu. Bense göletlerin içine düşen ay yansımalarına bakan çocuklar gibi anarşistin evinin içine bakıyordum.

Burası tam balayı kasabası. Denize doğru iniyor ve bu epey geniş eğimli kumsal, incecik ve hareketli, rüzgâr gelince gerçek kumullar oluşturan kumlarla dolu. Çıplak ayak değilseniz nehir suyu kadar berrak dalgaların örttüğü sağlam şeride ulaşmak için biraz çalışmanız gerekiyor.

İşte uzun süredir hayal ettiğimiz hayaller çemberinin ortasındayız, birinin üstünde kırmızı yelkenler, diğerindeyse çiğdem ve düğün çiçekleri yeşermiş, deniz ve toprak arasında... Kumlu sahilin altın rengiyle bezenmiş kısmını geçtikten sonra ağaçlar görünürdü, neredeyse hepsi kavak ve çınardı. Ortalarındaysa camları kapalı çok güzel villalar vardı. O mevsimde kimse onlarda oturmazdı, önümüzdeki kumsalda bu nedenle sadece denize sanki yüzmek için giren kuşların pençe izleri görünürdü, ama aslında bunlar arada sırada kumsaldaki kum tepecikleri arasında dinlenmek için inen deniz kırlangıçlarının izleriydi.

Yaşayan insanlar arasından sadece ikimiz gökyüzü, deniz ve toprağın sadece bizim için yaratıldığı, güneşin tamamen bize ait olduğu o kutsal gün, kumsal boyu yürürdük. Çift hâlinde gezen kelebekler bozkırdan gelir, sanki aşk kokusu onları çekip almış gibi bizi takip ederlerdi. Bense gerçek ve çocuksu büyülenme hissiyle bazen eğilir ve taşlaşmış çiçeklere benzeyen deniz kabuklarını toplardım.

Sonuçta hayat, aldatıcı duraksamaları, bazen iç içe geçmiş zarafetleri ve zalimlikleriyle her zaman hayattır.

Kumsalın ucunda siyah giyinmiş bir adam belirdi. Başta boyu, kum tepeciklerinin oluşturduğu sarı hat ve ılgın ağaçlarının gri arka planı arasında çok uzun göründü, sonra sanki kuma batmış gibi boyu aniden kısaldı, yine de tekrar yükseldi ve bize gittikçe yaklaşırken belirgin şeklini aldı. Bu şekil henüz genç, ama belli ki hasta bir adama aitti. Üstünde mağaralar gibi kocaman iki göz barındıran sarımsı suratı, yaka şeklindeki sakalı ve kıvırcık siyah saçlarıyla çevriliydi; bu surat bana Mağribi kökenli büyükanne ve büyükbabalarımın yüzlerini hatırlattı. Bize yak-

laştıkça sanki varlığımın derinliklerine gömülü antik anılar gibi etkileyici bir şey, damarlarımı, kalbimi ele geçirene ve fikirlerimin üstünü bulutlarla örtene dek doldurdu.

Tanıştık. Gözleri de, grimsi mavi kenarlarıyla, bizden neredeyse korkmuş gibi baktılar. Sonra bizimkinin tersi yönde durmadan, arkasına bakmadan ilerledi.

Biz de yolumuza devam ettik, sessizce. Ayaklarıma bakıyordum, önceki gibi masum deniz kabuğu arayışımı sürdürüyordum; ama eşimin nefes alışverişimden tepetaklak kalbimin endişelerini hissetmemesi için dudaklarımı birbirine bastırıyordum. Çünkü o adam Gabriele'ydi.

Gabriele mi yoksa bana Gabriele'yi hatırlatan hayalet mi? Karşılaştığımız adamda aile evimizde gördüğüm veya gözüme çarpan yirmili yaşlardaki gençten eser yoktu, neden birbirlerine bu kadar benziyorlardı? Çünkü belki o umutsuz bekleyişimi takip eden yıllarda kin, aşağılanma, hatta kendime öfkem beni Gabriele'nin ahlaki figürünü şimdi kumsalda tanıştığım adam gibi uğursuz ve hastalıklı görmeye itiyordu.

Bundan kocama bahsetmeli miyim diye kendimi sorguluyordum. Nişanlılığımız sırasında ona ilk ve tek aşk maceramdan bahsetmiştim, ama epeyce kıskanç göründüğü için çok üstünde durmamıştım. Şimdi, üstelik karşılaştığımız çirkin, neredeyse grotesk adamın belki çocukluğumun şahane Adonis'i olduğunu söylemekten utanıyordum. Belki, üstelik, o değildir.

O zaman, bir anlığına bile olsa eşimin huzurunu neden bozayım? Buna hakkım yoktu. Hayallerimi ve sanrılarımı kendime saklamalıydım. Çünkü onlar tamamen kaybolacak geçmişin bulanık kalıntılarıydı.

Ayrıca adam uzaklaştıktan hemen sonra kocam beni kolumun altından tuttu ve şöyle dedi:

"Ne sinsi suratlı şu uğursuz adam. Karaciğerinden rahatsız herhalde."

"Sen," diye ayaklarımdaki kuma bakarak soruyorum, "onunla tanışmamış mıydın?"

"Nerede?"

"Burada, geçen yaz."

"Görmedim, duymadım, bilmiyorum."

"Bize yakın oturmuyordur umarım."

"Neden? Korktun mu?"

"Hangi korku?"

"Gelip bizi rahatsız eder korkusu."

Gülüyorum. Gözlerimi kaldırıyor ve onun inci gibi berrak gözlerine bakıyorum. Gülüyorum ama kalbim çarpıyor ve her kelimemizde gizli anlamlar buluyorum. Evet, doğru, gördüğümüz adamdan, bize yakınlığından, kötülüğünden korkuyorum. Kör adamın evini, kemanın titreyişini hatırlıyorum: evet işte o, o Gabriele. Hırs ve fazla müsamahalarla dolu hayatından sonra, gençliğinin başlarından beri hasta Gabriele belki şimdi ölmeye yakınken kaderin bizi de getirdiği dünyanın bu köşesine sığınmaya gelmişti.

Ama ben emin olmak, uçtaki o eve gitmek istiyorum. Kör adam pansiyonunda birini mi ağırlıyor ve bu ağırladığı kişi Gabriele mi, eğer oysa her şeyi kocama söyleyeceğim ve bir an önce buradan gideceğiz. Ama vereceği cevabı şimdiden duyar gibiyim:

"Şaşkın seni, o korkuluk tipli adamdan korkuyor musun sahiden? Aranızda ne var ayrıca? Kaç kadın evleneceği gün eski sevgilileriyle karşılaşmaz ki?"

Sonuçta o olaydan sonra, ben de kendime Gabriele beni tanıdı mı ve eğer öyleyse huzursuzluğu yüzünden beni de rahatsız etmek istiyor mu diye soruyordum. Öyle hissediyordum, evet beni tanımıştı ve rahatsızlığı benimkinden daha da yoğundu, ama beni hâlâ kandırmaya çalışıyordu. Hayır, tanımamıştı beni,

belki görmemişti bile. Gözleri çoktan ölüm yolunda, kendi trajedisiyle ilgili şeyler hariç hiçbir şeyi görmüyordu.

Yoldan geçen sıradan, kendi işine bakan ve belki bir daha hiç karşılaşmayacağımız birini gördüğüm fikri, beni acımasızca rahatlattı. Birkaç ay sonra ölecek, kumsaldaki boş kabuklar gibi parçalara ayrılacak ve zamanın dalgaları tarafından götürülecek. O sırada hayat, içi sonsuzlukla dolu, incisiyse mutluluğum olan deniz kabuğumun içine giren bu deniz ve bu gökyüzünden daha mavi ve daha parlak, uzanacak ve kıvrılacak.

Telaşlı neşe hissi beni rahatlatmak için geri geldi, kalbimin içi denizin ve gökyüzünün sarsıntısı ve parlaklığıyla dolu; gözlerim Tanrı'yı bulmak ve bana bu hayatı verdiği için teşekkür etmek için güneşe bakıyor.

Gelin hayatımın başlangıcının sadeliğinde bile ne olduğu bilinmez bir harikalık vardı; Tanrı tarafından yaratılan, ilk bakışta hiçbir şeye benzemeyen, incelendiğindeyse ruhu mucizelerle dolduran sayısız küçük şeyden biri gibi... Deniz kabuklarına, kuşlara, kelebeklere, tuz kristallerine ve kıyı çiçeklerine işte böyle bakıyordum. Daha önce denize bu kadar yakın yaşamamıştım, o manzaranın içinde aldığım derin nefese rağmen kendimi küçük ve kırılgan, sanki dalganın renkleriyle boyanmış, sakince nefesimin yanından geçen deniz kırlangıçları gibi mutlu ve güzel hissediyordum.

Siyahlı adam, ilk gün karşılaştığımız hayalet bir daha belirmedi, ne de kemanının sesi geldi. Yuvamızda her şey yolunda gidiyordu. Marisa sabahları erkenden geliyor, tedarikleri getiriyor, evli çiftlerin geç kalkacağını ve hayatlarının tüm maddi birikimlerini ona bırakacaklarını varsayıyordu.

Büyük boğumlu elleriyle taşıdığı kahve tepsisiyle odamıza girerken sanki kendi ırkının genç çiftlerinden gelen aşk kokusunu alan, çoktan yaşlanmış bir yaratık gibi havayı kokluyordu. Kepenkleri açarken saçları pencerenin mavi pervazını süpürüyor, gözleri bize dönerek güzel günün yansımasını getiriyorlardı.

İlk rüzgârla gül kokusu içeri giriyordu: gelen aslında kavak kokusuydu ama sanki göller, kuğular, küçük tapınaklar ve heykellerle dolu masal bahçesi evimizin etrafını sarmıştı. Mermer merdiven sahile iniyor, ağaçlık yolsa ormana gidiyordu. Bana olgunlaşmamış çocukluğu, henüz Gabriele'yle tanışmadığım zamanları hatırlatan guguk kuşu şarkısı duyulabiliyor, bu melankolik kuşa kaç yılın beni kocamdan, çocuklardan, ölümden ayırdığını soruyordum.

Kocan burada, çocuklar gelecek, ölüm uzak. Yine de guguk kuşunun sesi beni kendine çekiyor ve küçükken yaptığım gibi yuvasını bulmak veya en azından kehaneti tekrar sorgulamak istiyordum.

Kocam Marisa'ya hayat arkadaşı sonunda hapse girdi mi, gelini bir kere daha ikizler doğurmayı düşünmez mi, belediyenin yeni borçları var mı sorup onu alaya alarak eğleniyor. Bense gelin yatağımızdan süzülerek çıkıp çıplak ayakla evin önündeki çimenliğe gidiyorum. Patikanın sonunda denizi görüyorum, koyu mavi kristal bir duvar gibi katı görünüyor. Maviyle kaplanmış martılar denizin eteğinde, çayır çiçeklerinin hepsi güneşe dönük, selam vermek için eğiliyorlar, gökyüzü o kadar saydam ve etrafındaki renkler o kadar parıltılı ki bir elmasın içine girmişiz hissi yaratıyor.

Tuvalet masası benimkinden çok daha uzun ve karmaşık kocam, sabundan oluşan beyaz sakallı yüzünü camdan dışarı uzatıyor ve beni enerjik şekilde içeri çağırıyor.

"Çıplak ayaklarınla ne yapıyorsun orada sen? Hastalanacaksın. Hemen içeri gel."

"Geliyorum."

Ama itaatsiz çocuklar gibi yasaklı yoldan gidiyorum. Çimenler diri, insanın neredeyse eğilip üstündeki çiyleri yudumlayası geliyor. Yolun üstündeki çitler örümceklerin ördüğü küçük gökkuşaklarıyla kaplı, kelebekler samimiyetle saçlarıma dokunuyor, bronz kertenkele de aynısını ayaklarıma yapıyor. Ah, sen,

kocam, bana ne güzel sesleniyorsun. Artık senin değilim, hâlâ yedi yaşında çayırdaki ve annemin gitmemi yasakladığı patikalardaki çimlerin üstünde koşan küçük kızım.

"Uzağa gitme, kızım. Uzakta canavarlar var, siyahlı adam var."

Siyahlı adam gerçekten orada, denizin mavi duvarının toprağı kapladığı uçtaydı. Kaybolmuş eşya arar gibi başı aşağıda yürüyordu, beni tabii ki görmedi ama ben yine de daha iyi saklanmak ve o uzaklaşana kadar beklemek için kendimi geriye, çitli köşeye çektim. Sanki yerdeki çimenler benimle titriyor, örümcekler eserlerini yapmayı kesiyor ve kelebekler kaçışıyordu: ondan korktukları için. Güneş ışığına perde çeken ve belki kumun üstünde, yaşam ve ölüm arasındaki sınırda kaybolmuş günlerin adımlarını arayan o adamdan korktukları için.

Eve dönüşte suratımda korkmuş ve aynı zamanda başına itiraf edilemeyecek maceralar gelmiş itaatsiz çocukların sinsi ifadesi olmalı, çünkü kocam Marisa'nın ona hazırladığı sütlü kahve dolu bardağıyla masaya çoktan oturmuş, bana endişeli ve katı arasında bakışlar atıyordu.

Bir kez daha ona Gabriele'den bahsetmeli miyim düşünerek çoraplarımı ve ayakkabımı giymeye gittim. Evet, konuşmalıydım, ama beni cezalanacak bir çocuğu yanına çağırır gibi öyle düşmanca masada bekliyordu ki kelimeleri ağzıma tıktı.

Ve o sabah aramızı yeniden yersiz melankoli kapladı, görünüşte bana seslendiği anda sırtımı dönüp gittiğim ve sonrasında sahilde yürüyüş yapmak istemediğim için; ama aslında içimde Gabriele'nin korkutucu ortaya çıkışı yüzünden sarsılmış ve endişeli hissettiğim ve en çok da kocamın nedense sıra dışı ve büyük bir şeyin bizi ayırdığını "hissettiği" için.

O da konuşmuyordu çünkü söylenecek veya birbirimizi azarlamamıza değecek hiçbir şey yoktu, hiçbir şey... ve ona rağmen gölge bizi ayırıyordu.

Ama hayır, hiçbir şey ayırmıyordu bizi. Hatta ötekinin yanında hayatımın nasıl olacağını düşündükten ve bunu şu anki gerçekliğimle kıyasladıktan sonra ruhum göklerin en tepesindeki tarlakuşları gibi sevindi.

Peki o zaman bu gölge, bu tanımlanamaz ağırlık, bu gizemli sessizlik çizgisi, ağzın bize ne arkadaş ne düşman ismi anmayı fiziksel açıdan bu reddedişi neden? Cevabını daha sonra anladım, fırtına geçtikten sonra. Birlikte geçirdiğimiz ilk günlerin berrak atmosferini, aradan geçen bulutla bulandırmak istemedim: bize gelecekte yeni dünyanın yaratılışının ilk eserleri gibi, ince bir gölge tarafından bile lekelenmeyen, hep parlak ve saydam görünecek ilk günlerimiz...

Bu nedenle, kocam sabah yürüyüşünden sonra döndüğünde, onu karşılamak için koştum ve sanki uzun bir yolculuktan dönmüş gibi ona sarıldım. O da bana sevinçle sarıldı, barışmıştık.

Öğleden sonra kasabaya gittik.

Kasabadaki herkes kocamı, kocam da onları tanıyordu, o sırada ana caddenin sayısız küçük mağazalarında kapı önünde oturan kadınlar ve meydanın her köşesinde gruplar hâlinde toplanmış adamlar merakla bana bakıyorlardı.

Diş macunu almak için eczaneye girdik, eczacı "genç" aslında gayet yaşlı, kilolu ve komik biriydi, kocama kaçamak kem bakışlar atarken beni içtenlikle selamladı.

"Hanımefendi, size en içten ve hürmetkâr saygılarımı sunarım. Kasabamızı beğendiniz mi?"

"Ah, çok sevdim. Gördüğüm en güler yüzlü kasabalardan biri."

Doğruyu söylemek gerekirse pek kimseyi tanımıyordum ama söylediğime bakılırsa kasabanın en az yarısını dolaşmıştım.

"Büyük onur duyduk, hanımefendi. Hava durumunun belirsiz olması şanssızlık, bazen Sibirya soğukları geliyor, onları cehennem sıcağı takip ediyor. Bir de şiddetli rüzgâr dönemleri var, onlar, söylediklerine göre, Çin'den geliyor, geldiğinde kendini eve kapatmak, bitene kadar beklemek gerekiyor."

"Dostum benim," diyerek kocam araya giriyor, "kendi kasabanızın... reklamını... pek iyi yapmıyorsunuz."

Adam küçük bir sosise benzeyen işaret parmağını kaldırdı.

"Sonuçta gerçekler, dostum, kendini gösterir. Hanımefendi kararını kendisi verecek, çünkü bu dönemlerden biri büyük adımlarla bize yaklaşıyor, yaşlı kemiklerimin belirli gıcırtısı bana bunu söylüyor."

"Bu gıcırtılar yalnızca tek başınıza çektiğiniz cömert ziyafetlerin sonuçlarına bağlıdır umarız, sevgili Nele Bey." Kocam büyücülüğünü konuşturarak sertçe cevap veriyor.

"Mayıs ayındayız."

Adam diş macununu bana inanılmaz kibarlığı hatta neredeyse kahramanlığıyla uzattı.

"Dişleriniz inciler gibi parlasa da, buyurun hanımefendi. Ayrıca," bu sefer kötümser gülümsemesiyle devam etti: "onların, evli erkeklerin, yuvalarında üç gün üç gece kapalı kalmaktan korkmaları için sebep yok. Karabatağa gelirsek..."

Son kelimeleri kısık sesle söyledi, ben de tam o sırada siyah hayaletin kapı girişini kararartarak içerideki banka doğru ilerlediğini görünce kocamı kolundan çekip benimle eczaneden dışarı çıkmaya zorladım.

"Yüzünün rengi ne öyle!" Kocam bana endişeyle bakıyordu. "Yeşile dönmüş."

Birden konuşmaya başladım:

"O adam beni korkutuyor, kötü alâmet getiren bir hayalet

sanki. Rüzgâr geri gelirse gidelim gerçekten. Rüzgâr varken bu kasabada kalmak istemiyorum. Korkuyorum."

Beni kolumun altından tuttu, ama neyse ki bu sefer şaka yapmaya başladı.

"Ama tam kimden veya neden korktuğunuzu biliyor musunuz? Peçeli baykuştan mı yoksa rüzgârdan mı?"

Cevapladım: "İkisinden de." Ama önce eczanedeki adam sonra da kocam Gabriele'yi iki küçük kuşun adıyla andıkları için içten içe gücenmiştim.

"Neden umursuyorsun ki? O zavallının sorunları varsa kendine saklamalı. Ve rüzgâr geri gelirse gerçekten içeride dururuz ve o geceki gibi ateşi yakarız. Hatırladın mı?"

Neredeyse unuttuğum o ilk akşamımızın anılarını içimde uyandırmak için kolumu sıkıyordu. O anda şöminede titreyen alevi gördüğümü ve etrafındaki gölgeyi erittiğimi sandım. Hayır, sadece iyiyi istediğimizden eminsek başımıza kötü hiçbir şey gelemez.

Akşama doğru ufuk yanardağlara benzer, içlerinden dolambaçlı, alev alev yanan yollar geçen bulutlarla kaplanmıştı. Rüzgâr sonraki gün öğleden sonra geldi ve yine bizim Marisa çok şiddetli olacağını duyurdu.

Ama korkmak için sebep yoktu, çünkü evde sekiz günlük erzak, odun, mum ve yağ vardı.

Sadece okuyacak bir şeyimiz yoktu, bu yüzden Marisa bulaşıkları yıkamayı bitirirken kocam gazete ve birkaç kitap almak için köye koştu.

Bense, solumuzdaki söğütler ve kavakları altüst eden ve sert akıntısıyla onları geçerek denize dökülen rüzgârın kuzeybatıdan geldiği için daha az etkilediği, evin önündeki açıklığa çıktım. Sahildeki kumların sarı buhar gibi yükseldikleri, kuşların ve kelebeklerin neredeyse kasırgaya hafiflikleriyle meydan okurcasına dâhil oldukları görünüyordu.

Hangi içgüdüm onları taklit etme isteği uyandırdı bilmiyo-

rum. En yüksek gücüne henüz ulaşmış rüzgâr sanki beni davet ediyordu, dansa ya da marşa davet eden müzikler gibi. Elementlerin arasına girme ve onlarla savaşma arzusu... Beni kumsala doğru iten bu hissimde yine ilkel şeyler olmalı.

Buna rağmen yolun başında kararsız, hatta korkmuştum. Rüzgâr şimdi soygun yapar gibi kumu uzaklara çılgınca götürerek önümden geçiyor, sanki onları benden çalmak istercesine kıyafetlerimi ve saçlarımı uçuruyordu. Kulaklarıma giriyor, gözlerimi kumla, ağzımı mantar ve yosun tadıyla dolduruyor, bu da asıl kökenleri doğadaki düzeni bozmak isteyen mağara adamlarının yaşadığı mağaralarmış hissi uyandırıyordu.

Yine de onunla boy ölçüşme isteğimden kaçamıyorum. Ben de doğal güce sahip olduğumu düşünüyorum ve o nasıl ağaçlar ve çalıların arasından süzülerek geçiyorsa, ben de onun arasından geçmek istiyorum. Kıyafetlerimi bir elimle sıkıştırıyor, diğeriyle saçlarımı sıkıca tutuyor ve kıyıya iniyorum. Deniz sakin, mavi, canavarın öfkesiyle dalgalanmaya yeni başlamış ve sanki bu onu gülümsetiyor; o sırada harap sahildeki kumlar korkudan kaçıyor, kum tepelerine yakın yerlere sığınıyorlar.

Su seviyesine gelince kendimi durduruyor ve fırtına çıktığında kıyıda teknelerin dönmesini bekleyen bazı balıkçıların karılarını düşünüyorum.

Oysa tekneler; onların, güller gibi renkli, şişmiş yelkenleriyle sakince açıklığa doğru yol aldığını görüyorum. Oraya gidiyorlar, deniz ve gökyüzünün aynı mor buhara karıştığı yere... O sırada dalgalarsa rüzgârı kendi aralarında oynayan yunuslar gibi uzaklara götürüyor.

Geri dönmek için yönümü değiştirdiğimde, sahiden nefessiz kalmıştım. Hâlâ o an önümde yolumu kesen bir duvar örülmüş gibi hissediyorum; üstüneyse yarasalar kadar uğursuz, haçsız İsa gibi merhametli siyah bir figür yapıştırılmıştı: Gabriele.

Elleriyle sıkıca tuttuğu şapkasını kaldırdı ve bana selam verdi. Biraz alaycı da olsa gözleri gülüyordu. Şimdi onu gerçekten tanıdım, ama bu sefer bıraktığı izlenim farklıydı. Hâlâ eski Gabriele olduğunu düşünüyordum; genç, kararsız ve büyüleyici ama bir zamanlar yaptığı gibi beni korkutmak için ölmek üzere yaşlı adam kamuflajı giymiş eski Gabriele.

Babamın hikâyeleri kafamda dolaşmaya başlamıştı, sanki hâlâ eski masamızda, kristal lambamızın altında oturuyordum. Noterin bahsettiği kişi Gabriele'ydi, henüz tanışmadığım ama olağanüstü hayal gücüm sayesinde üstümde ölümcül güce sahip kişi oydu.

Ve işte ölümcüllüğün rüzgârını arkasına almış yaklaşıyor. Doğrudan gözlerime bakıyor ve bir kez daha gözleri onun yerine konuşuyor, dudaklarıysa gerçekleri söylemekten korkuyor. Beni ilk karşılaşmamızda gayet iyi tanımasına rağmen kibar olmaya çalışan ama üzücü duyulan ses tonuyla soruyor:

"Hanımefendi, sekiz yıl önce babanızın evinde tanışma şerefine eriştiğim genç kadın mısınız, sormama izin verir misiniz?"

Sessiz ama samimi sesi bizi önceki karşılaşmalarımızda birbirimizden ayıran gizemli ve korkak engeli yıkıyor. Aniden güvenim yerine geliyor ve elimi korkuluğun eline uzatıyorum.

"Bana da sizi tanıyormuşum gibi geldi, Gabriele Bey. Ama nasıl oldu da buraya geldiniz?"

"Ya siz, siz nasıl buraya geldiniz?"

Gülmeye başladım.

"İşte hayatın delilikleri!"

Ama sevincim hemen onun gözlerini bulandırdı. Acı çığlığı atacak gibi duran ağzını büzdü ve ağzı atacağı çığlıktan daha mutsuz bir gülümsemeye büründü ve ben de (her şeyin) kötü bir rüya olduğunu düşünmeye başladım.

Sesinin tonunu değiştirmeden sordu: "Uzun süredir mi evlisiniz?"

"On beş yılı yakın zamanda tamamladık."

"Evliliğinizden memnun musunuz?"

"Evet, çok mutluyum. Kocam çok iyi ve kibar biri."

"Ve yakışıklı bir genç. Evet, evlenmekte iyi yapmışsınız. Mutlaka şehre gitmek için kasabanızı bırakacaksınızdır."

"Bu bir süre pek mümkün değil, en azından kocam atanana kadar. Ama kasabamda, evimde mutluyum ben."

Yüzü sanki aydınlık yansımış gibi tekrar parladı.

"Onu hiç unutmuyorum, evinizi. Hizmetçiniz izin almasam da beni içeri soktuğunda odanızdaki harika antika yazı masasının önünde Chateaubriand'ın 'Şehitler' kitabını okuyordunuz. Yemek odasındaki lambayı, annenizin Fransisken rahibelere benzer figürünü, şakacı yavru köpekler gibi üstüme atlayan erkek kardeşlerinizi. Her şeyi hatırlıyorum. Ya siz?"

Yüzü ciddileşmişti. Son iki kelimesi arasındaki duraksamada sorgulama havası vardı, o unutulmaz akşamdan sonra ayrılmamızdaki suçlu benmişim gibi!

Benim yüzümse kızarmıştı tabii, ama rüzgâr sanki yüzümü süpürüp geçmişti, Gabriele'nin içimdeki fırtınalardan haberi yoktu. Her şeyi hatırladığımı söylemek, kendimi savunmak ve ona uzun sessizliğindeki nedeni sormak istiyordum ama... korkuyordum.

Hangi korku? İncinme korkusu mu yoksa onu incitme korkusu mu? Onun hayatında artık başka acılara yer yoktur. Ona aşkımı ve faydasız bekleyişimi anlatsam ona daha çok acı çektirirdim. Ama intikam almak da istiyor ve bunun en iyi yolunun geçmişimi ondan saklamak olduğunu biliyordum. Sonra birden kötülük içgüdüsü beni, etrafımızda dönen rüzgârınki gibi çılgın şiddetiyle, ona sahte şaşkınlığımla sorma noktasına getirdi:

"Bütün bunları nasıl hatırlıyorsunuz? Hafızanız ne kadar da iyi sizin!"

Bunun üstüne o da kötüleşti ve konuşurken ölümün tadını çoktan bilen sarı dişlerini gösterdi.

"Derdiniz ne? İnsan hastalanınca sağlıklı günlerini hatırlar. Her günün balayı gibi geçmeyeceğini bir gün siz de fark edeceksiniz."

Alınmış, sarsılmış, içimdeki haykırma arzusuyla büyüyü bozacak hareketler yapamaya çalışırken ("Tanrı bizi bu astrologlardan korusun!") kambur bir yaşlı kadın görmüşüm gibi, biraz batıl inançlarım yüzünden donakaldım. Sonra haince ekledim:

"Maalesef haklısınız. Ama siz o kadar hasta değilsiniz veya bu havada dışarı çıktığınıza göre hastalığınızı pek önemsemiyorsunuz."

Öksürmeye başladı. Bilerek mi yapıyordu? Yoksa zamandan çok benim hainliğim mi içindeki kötülüğü gıdıkladı? Yalnızca bana yakınlığının bile içimde uyandırdığı korku içgüdüsü neredeyse dehşete dönüşüyordu. Kötülüğüne yakalanma veya onun da intikam almak için daha da kötü davranabileceği düşüncesinin verdiği dehşet. Ona benzeyen hastaların huysuzlaştığını ve hastalıklarının son aşamasında caniye dönüştüklerini okumuştum.

Ama Gabriele şu anki mutluluğum dışında beni neyle suçlayabilirdi ki? Hayatımda parıldayan meteorlar gibi bir belirip bir kaybolan, hatta gençlik yıllarımın havasına kuyrukluyıldız gibi zehir saçan kendisi değil miydi?

Ama öksürdükten sonra ağzına tuttuğu mendilin içinde kan lekesi görünce kötü düşüncelerim yakıcı ve ıstıraplı merhamete dönüştü.

Elini tutarak, "Gabriele," dedim, "sizden özür dilerim. Ama bu rüzgârda dışarı durmanız gerçekten sizin için iyi değil. Nasıl oldu da kalmak için bu kasabayı seçtiniz?"

Mendili tutan eliyle bir hareket yaptı, benimkine dokunmuyor, dokunmayı reddediyor gibiydi. Belki tekrar öksürmemek için konuşmuyordu ama hareketleri şunu söylüyordu:

"Ha bu kasaba ha başkası, bana hepsi aynı. Hem ayrıca hangimiz kaderi hakkında hiçbir şey bilmiyor acaba?"

"Gabriele, sizi gerçekten unuttuğumu düşünüyor olamazsınız. Kitaplarınızı bekledim, hatırlıyor musunuz? Dönmenizi bekledim. Sizin yerinize babanız geldi, sonra öğrendim ki hep yurtdışındaymışsınız, zengin ve ünlü. Annemle hep sizden bahsederdik. Sizinle burada, bu şartlarda karşılaşacağımı hiç düşünmezdim. İyileşeceğinizi ummak istiyorum, bunu bütün kalbimle umuyorum."

Utanmış çocuklar gibi başını eğdi, konuşmamı, daha çok şey söylememi bekler gibiydi. Daha çok şey söyleyemezdim.

O yüzüme bakmadan devam etti.

"Oyunlarımı hatırlıyor musunuz? Peçeteyi yok etmiştim..."

"Ah, hem de çok iyi hatırlıyorum bunu! Masa takımını hazırlarken nasıl da sinirlenmiştim. Çünkü, biliyorsunuz, peçeteyi bir türlü bulamıyordum."

Bu sözleri söylediğime hemen pişman oldum, çünkü o haklıydı. Şöyle dedi:

"Biliyorum. Onları ben saklamıştım."

"Siz mi?"

Onu parçalara ayıran rüzgârı kovmak ve bir zamanlarki gücünü bulmak ister gibi başını salladı ve tekrar gözlerimin içine baktığında, içinde gerçekten o uzak sonbahar gecesi evimize gelen konuğu gördüm.

"Evet bendim. Bunu siz de biliyorsunuz, başka birçok şeyi bildiğiniz gibi. Ama size henüz bilmediklerinizi söylemem için tekrar buluşmamız gerek. Bugün buraya bunun için geldim, sizinle görüşmek istediğim için. Ah, korkmayın," dedi uğursuz ve uysal gülüşüyle, "bir ölüyle görüşeceksiniz."

Nasıl cevap vermem gerekiyordu?

"Yaşayanlar ölülerle ilgilenmez, diyeceksiniz. Ama bunu kim bilebilir? İçimizde hiç ölmeyen veya en azından nefesimiz

bitene dek yaşayan veya yaşıyor gibi görünen bir kısım var. Biliyorsunuz bunu, siz birçok şey biliyorsunuz."

Bu dizesi bana kemanından çıkan ağıtları hatırlattı. Haklıydı, birçok şey biliyordum... her şeyi biliyordum, ama onun için ne yapabilirdim? Belki hep aynı noktadaydık: ruhun maddeyle karşılaştığı nokta, ama bu sefer yerlerimiz değişmişti, şimdi onun içinde dünyadan yalnız ve kederli gitmek istemeyen ruhunun hayat nefesi konuşuyorsa, benim içimdeki en güçlü mantık kalıntıları beni boğuyordu.

Kocamın düşüncesi beni bir saniye bile bırakmıyordu, Gabriele'nin sesini sadece dinleyerek bile ona ihanet ediyordum sanki. Bir yandan da arkamdan güldüğünü, benimle alay ettiğini duyabiliyordum.

Mutsuz Gabriele yeniden başladı:

"Yalnız olduğunuz bir gün buraya gelin, ben sizi görürüm, çünkü bütün adımlarınızı görüyorum. Ama rüzgârlı bir gün seçmeyin," dedi neredeyse şaka yaparak, "hatta siz de bir şey yapın: bu açgözlü şeytan geldi mi evden çıkmayın."

Beni selamlamak için döndü ve gideceğini söyledi. Onu birkaç adım takip ettim, sonra diğer yöne doğru uzaklaştım, gözyaşlarımı içen rüzgârla beraber...

Üç gündür etrafımızı şiddetle saran rüzgâr gerçekten tayfun gibiydi. Yoğun öfkesi yüzünden yorulmuş gibi sadece geceleri sakinleşiyor sonra çaresiz, işine geri dönüyordu. Kederli rüzgâr sanki derin acısını uluyarak ağlıyor, yok etmeye çalıştığı ve gerçekten yok ettiği şeylere karşı duyduğu intikam hissi onu delirtmiş gibi görünüyordu. Çatımızdaki kiremitler uçuyor, iki ağaç parçalanıyordu.

İlk akşam kocam yine gazete almak için kasabaya inmeyi denedi ama utanarak geri döndü, yürünmüyordu. Neyse ki ilk turunda birkaç kitap almayı başarmıştı, düşüncelerimi gizlemek

için sayfaların arasına saklanır gibi durmadan okuyordum. Sürekli şunu düşünüyordum: "Kocama Gabriele'nin beni yolda durdurduğunu ve benimle görüşmek istediğini neden söylemiyorum? O uğursuz bana çoktan bilmediğim ne söyleyecekmiş ki? Kendisi söyledi bunu."

Çektiğim acı onun için değildi tabii ki, o bende sadece biraz korku ve epeyce fazla tiksinti uyandırıyordu. Acım kendimeydi, kendimi onun gölgesinden kurtaramıyordum ve annem hariç beni gerçekten seven tek kişiye karşı duyduğum sessiz ve aldatıcı içgüdüm bulanıklaşıyordu.

Okuduğum kitaptaki karakterleri kaderleri nasıl yönlendiriyorsa ben de aynısını hissediyordum. Harekete geçensе her zaman mizacımın romantik kısmıydı, bunu çok iyi bilsem de bu durumu mistik nedenlerle açıklamak istiyordum.

"Burada ölmek üzere bir adam var ve öleceğini biliyor. Ruhu varlığın ve yokluğun arasındaki uçurumda asılı kalmış. Gabriele'nin bana söyleyeceği şey belki huzur içinde ölmesini sağlayacak, hatta ruhunu bile kurtarabilir, onu uçuruma düşmektense Tanrı'ya götürebilir. Onun yükünü hafifletmeliyim. Belki bana günah çıkaracaktır; günahlarını, gençlik hatalarını, bana dönmesini engelleyen gizemi açıklayacaktır. Bense onu bağışladığımı söyleyeceğim, çoktan bağışladım bile, bu onun affı olacak. Ama eğer öyle olacaksa bunu neden gizlice yapamayayım?"

Kendime bunu soruyordum, bilincim cevaplıyordu:

"Tam da insanlığı aşan bir din işi olduğu için yapamazsın."

Yine de bu cevaptan memnun değildim.

Önümde karar verecek biraz zaman vardı. Üçüncü günün sabahında Marisa, pasaklı ve üzgün hâlde geldi ve rüzgârın çatının bir kısmını da uçurarak evlerinin yarısını yok ettiğini söyledi.

"Tüm şeytanların serbest bırakıldığı cehennem gibi burası, bu mevsimde hava daha önce hiç böyle değildi."

"Karım kendi evinden çıktığı için böyle," dedi kocam, "havanın kendisi buna şaşırdı."

Sonra diğer haberler dışında kör Fanti'nin evinin de rüzgâr karşısında duramayıp zarar gördüğünü ve konuklarının hastalığına yenik düşüp, belki zamanın etkisiyle, yatağa düştüğünü söyledi.

"Fanti Bey'in karısı çok endişeli, bu şekilde hasta birinin yakında tatilcilerin dolduracağı pansiyonda kalması hiç mantıklı değil. Hemen ölmezse tabii."

"Akciğer hastaları genelde sonbaharda ölür," diyerek kocam gözlemini bizimle paylaştı, "hava böyle kötü devam etmezse tabii."

Beni sinirlendirmek için böyle konuşuyordu. Ama ben Gabriele'nin durumunun kötüleşmesiyle beraber Tanrı'nın üzüntüme bir çözüm işaret ettiğini düşünüyordum. Marisa'ya sordum:

"Bu hastanın akrabaları yok mu? Varsa onlara haber verildi mi?"

"Sanırım yok, ya da bilinmesini istemiyor."

"Durumu daha da kötüleşirse onu ziyaret etmek isterim." Kendi kendime konuşur gibi kısık sesle söyledim.

Kadın cömert kalbiyle sözlerimi hemen onayladı:

"Çok düşünceli bir hareket olur. Kraliçe de hastaları ziyaret eder."

Kocam hiçbir şey demedi. Bense Gabriele'nin yaklaşan ölümünü düşünürken mutlu ve rahatlamış hissettim.

Sonunda, akşama doğru, rüzgâr kesildi. Ama toprak hâlâ afallamış görünüyordu, gökyüzüyse kış yeşili rengine bürünmüştü: bundan daha hüzünlü bir alacakaranlık hatırlamıyorum.

Kocam her zamanki gibi gazete almak için kasabaya giderken, ben de evimizin etrafında maceraya çıktım.

Yere kırık dallar, yapraklar, kirli kâğıt parçaları saçılmıştı; önceki kükremelerin yerini korkak sessizlik kaplamıştı. Soluk ve soğuk deniz bile uyukluyordu ve ağaçlar, suları çekilmiş gibi, bir daha silkelenemeyecek kadar yorgun görünüyorlardı. Işığı takip eden kelebekler gibi, kör adamın evine gidiyordum. Ilgın ağaçlarının grisi arasındaki bu turuncu-kırmızı ev çevredeki tek renkli notaydı. Ayrıca evimize çok yakındı, biraz daha aşağıda, denize doğru, çitler ve ağaçlar tarafından ayrılmıştı, oraya ulaşmak için çitleri dolaşmak ve onların çevrelediği alana sızmak gerekiyordu. O kadar ileri gitmek istemedim ve çitlerden bakmakla yetindim. Köşe sundurması ve ön kapı basamaklarının yanlarında yatan alçıtaşından iki korkunç aslanıyla mütevazı bir evdi. Ama benim için aniden büyülü bir hâl aldı, çünkü pencere aralandı ve Gabriele'nin keman sesi büyülü havada titreşmeye başladı. Çalışmaya başlayan veya çok şey bildiğini iddia eden bir çocuk gibi hep aynı akorları çalıyordu. Ancak aslında kalbimi yumuşatan, beni gösterişli konuğun evimizde geçirdiği o unutulmaz geceye götüren, enstrümanın kendi sesiydi.

Çaresizce kendimi silkelemeye ve eğer keman çalıyorsa Gabriele çok da kötü değildir düşüncesiyle keyfimi yerine getirmeye çalışıyordum. Dokunaçlar gibi bana ulaşan titreşimlerdeki ölüm ağıtını duyuyor ve bir kez daha anlamsız kekelemeleriyle elinden geldiği kadar (konuşarak) kelimelerle ifade edilemeyecekleri söylemeye çalıştığını hissediyordum.

Ve sabit fikrim beni terk etmiyordu.

"Çaresizce ölecek, ruhunu vermek için beni çağırıyor. Gitmem gerek."

Ama önce diğer yöne, bizim eve geri dönsün ve kocama hasta adamı ziyarete gideceğimi söylesin diye yalvarmak için Marisa'nın evine yöneldim.

Marisa orada yoktu; sadece çatıya çaresiz bir maymun gibi tünemiş balıkçı oradaydı, sarsılan kalas ve kiremitleri düzeltiyordu.

Merakla ona bakmak için durdum. Kıpkızıl sakalı, kısa burnu ve arkasında hareket eden üzgün gökyüzü renginde gözleriyle ilkel bir hâli vardı.

Beni fark edince çatının ucuna doğru eğildi, tok ve çınlayan sesiyle bana seslendi:

"Marisa'yı mı arıyorsunuz? Burada değil. Nereye gitti o başıboş, kolaysa bul bakalım. Hep etrafta gezer o."

Onu kötü anacağını biliyordum, Marisa'nın onu kötü andığı gibi. Başka zaman onunla alay etmekten zevk alırdım ama şimdi bunu yapmak için fazla üzgün hissediyordum. Bana o saatte neden çalıştığını iyice açıkladı:

"Bu gece yağmur yağacak, yatakta duş alırız artık."

"Yağmur mu yağacak?" diyorum gökyüzüne bakarak.

"Yağmur yağacak, sonra da tekrar rüzgâr esecek."

"Tanrı bizi korusun! Kaçmalıyız o hâlde."

Korkumdan çok hoşnut görünüyordu, kötü çocukların memnuniyeti gibi.

"Kesin," dedi elindeki tekerlekle yerinden kalkarak. "Bu kasabadan ya kaçılır ya da kaçmayan ölür, uzun bir hayattan sonra tabii." Beni rahatlatmak için son kısmı ekledi.

Geri döndüm, pes etmiş, o akşam Tanrı'nın Gabriele'ye yaklaşmama izin vermediğini kabullenmiştim. Camı hâlâ açıktı ama ses kesilmişti. Havaya ve kararan her şeye onun ölümcül perişanlığı yayılıyor gibi hissediyordum.

Kocamın yanına gittim ve çocuksu düşkünlüğümle koluna sarıldım, benimkinden daha güçlü istek beni bir şekilde belli etmeden ondan yardım ve tavsiye istemeye itiyordu.

Kısık sesle, "Sahile kadar gittim," dedim, "ve Marisa'nın ko-

casını gördüm, çatıyı tamir ediyordu. Çünkü söylediğine göre bu gece yağmur yağacakmış ve sonra, Tanrı bizi korusun, rüzgâr çıkacakmış. Sonra hasta adamın keman çaldığını duydum. Çok etkilendim ve onu ziyarete gitmek istedim."

"Seninki o uğursuz adama karşı resmen takıntı." Gazeteleri koluma hafifçe vurarak bunu söyledi. "Dünyadaki tüm mutsuzlar için endişelenecek olsak nefes alamazdık."

"Ama bu bizden iki adım ötede ve biz mutluyken o ölüyor."

"Keman çalıyorsa demek ki ölmüyor."

"Ölüyor, ölüyor. Ayrıca bu dünyada yalnız."

"Bunu nereden biliyorsun sen?"

"Ev sahibi Marisa'ya söylemiş."

"O zaman ev sahibi ona eşlik etsin."

"Ne kadar kötüsün, kötü ve egoistsin."

"O korkuluğa âşık olduğun görünüyor. Oysa onun gibi hastaların modası çoktan geçmişti."

"Bu hastaların merhametten başka his uyandırdıklarını sanmıyorum. Çünkü hastalıkları onları hayatın baharında yakalıyor."

Kocamın her zamanki gibi şaka yapası vardı.

"Merhametle aşk arasında yalnızca bir adım vardır."

"Hadi oradan!" dedim onu ciddiyete çağırarak. "Seni aldatmam için daha çok erken."

"Eh, siz kadınlardan bahsediyoruz, hiç belli olmaz..."

Sözleri bana dokunuyordu, önerimdeki dini amacı anlamasını istiyor ama bir türlü açıklayamıyordum.

Ama o, ruhumu çalkalayan ve taşıyan akıntıyı hissetmiş olmalı ki aniden şöyle dedi:

"Ailende zaten bir aziz var, koleralılara yardım ederken ölen piskopos."

Bu sözün üstüne gizemli gençliğime döndüm, hasta ve ölüm döşeğindeki Gabriele'ye duyduğum merakı daha iyi anladım.

"Umarım azizimizi de alay malzemesi yapmak istemiyor-

sundur. Gerçekten aziz biriydi, zekâsı ve dini kariyerinin zirvesindeyken cüzzamlıları iyileştirmek için misyoner olmak istiyordu. İzin vermemişler, o da boyun eğmişti. Belki onun içindeki alevin parçaları içimde yeniden canlanmıştır."

Kocam gözlerimi iyice görebilmek için yüzünü bana çevirdi.

"Ah küçüğüm, umarım sen de çok ciddi değilsindir. Hastalarla Kızılhaç ilgileniyor, bizimse yapacak başka işlerimiz var."

Beni öpmeye çalıştı, bense onu hâlâ itiyordum. Çünkü o akşam kendimi gerçekten biraz aziz hissediyordum.

Her şekilde, gizleme gereği duymadan Gabriele'ye gitme isteğimi, hatta kararımı açıkladıktan sonra içimde üzgün bir neşe vardı. Kocam da kendi karakterine rağmen bir çeşit kıskançlık hissediyordu: içgüdüsel bir kıskançlıktı, çocukların ve bazı evcil hayvanların aldatıldıkları veya yok sayıldıkları zaman hissettiklerine benzer. Hiç başaramasa da benden saklamaya çalışıyordu. Beni bir saniye yalnız bırakmıyor, akşamları da genelde sığınağımızdan hatta bu bölgenin kendisinden, hele de rüzgâr çıkacaksa, uzaklaşmamız gerektiğini söylüyordu.

Ama beklemediğimiz olay yüzünden yerimizden kıpırdayamadık. Kasabanın belediye meclisi o günlerde feshedilmişti ve kocam, bu istekte bulunmadan, belki bazı hayranlarının önerisiyle kasaba valiliğine atandı. Aramızda uzun uzun kabul edip etmeyeceğini tartıştık. Teklif edilen mevki kesinlikle onur vericiydi ve kocamın kariyerine fayda sağlayacaktı, buna ek olarak bize bedava tatil imkânı sağlayacak makul bir ödenek de veriyorlardı.

Ama bir gölge serveti bulanıklaştırıyordu, o ... gölge...

Aniden kendimi başka biri gibi hissediyorum; bilincim net, kadın ve eş rollerimi bilincimin derinliklerine kadar hissediyorum. Bu nedenle gözlerimi kocama dikiyorum ve söylüyorum:

"Bana kalırsa burada kalmalıyız. Sana mutlaka kasabada bir

ev vereceklerdir. Orada sakince yaşarız, ben de ciddi anlamda karın ve ev hanımı olurum. Yeterince gezip dolaştık, artık hayatımı değiştirmek istiyorum."

Sözümü kesti, her şeyi çoktan anlamıştı.

"Olayları üzücü şekilde ele almayalım, eğer bu işi kabul edersem bu hayatımıza devam etme arzusuyla kabul edeceğim. Hayatımız yeterince güzel değil mi?"

Kolumun altından tuttu ve beni dışarı, yürüyüş yapmaya çıkardı. Korkuluk tipli adamla karşılaşabileceğimiz yerlerden kaçınarak etrafı gözlemledim. Pazara birkaç eşya almaya gittik, çünkü küçük evimizde kalacağımız süre uzayacağı için evi güzelleştirmek ve küçük ihtiyaçlarını karşılamak istiyordum.

Bir perde, bir halı, mobilyanın üzerine rengârenk bir nakış, bir seramik saksı... Bunların hepsi evin içinde bahçedeki çiçekler gibi görünüyorlar. Mutfak eşyası da biraz çocuksu şekilde hoşuma gidiyor: karmaşık, değirmen şekliyle mayonez çırpıcısı, makyaj aynası gibi parlak küçük emaye tavalar, iki taraftan da kullanılabilen cezve, balık makası ve son olarak sevişmeyi hiç bırakmayan renkli tavus kuşlu fincanlar.

Pazardaki bıyıklı hanım, gösterdiğimiz ilgi karşısında onur duyup bizimle bizzat ilgilendi, ama bize her şeyin iki katını ödetme konusunda da çoktan karar vermişti. Karşılığında bana ne yapacağımı bilmediğim ama minnetle aldığım rulo yapılmış bir kurdele verdi.

Bu sırada pazar meraklı kadınlarla doluyordu. Kocamın kasabanın başına geçeceği haberi tüm halka yayılmıştı, herkes bize sanki vali mucizeler gerçekleştirip belediyenin borçlarını ödemeli, zengin ve fakirlerin vergilerini kaldırmalıymış gibi merak ve umutla bakıyordu.

Meydana döndüğümüzde, Nele Bey, eczanedeki genç yaşlı, bize selam vermek için dışarı çıktı ve sanki kraliyet çiftiymişiz gibi yere kadar eğilerek bizi selamladı.

Daha aşağıda kırmızı püsküllü şapkalı, köylü rahip ve daha

düşük rütbeli rahipler ahalisinin takip ettiği başrahiple karşılaştık. Ve önceden bize bakmayan hepsi şimdi bizi hürmetle selamlıyorlardı. Çitlerin arkasında çalışan çiftçiler de kalkıp gülen mavi gözlerini bize çevirdiler. Son olarak, Marisa küçümsenemez kocasının bile kasaba yönetiminin başına centilmen bir adamın geçmesini onayladığını, dağılan belediye meclisi üyelerinin bile bize masrafları kendilerinin karşılayacağı bir ziyafet vermeyi düşündüğünü söyledi.

Dikkatimizi dağıtan bütün bu şeyler yüzünden hayatımız mecburen değişecekti. Kocam her gün belediye binasına gidiyor ve işi aslında karmakarışık olduğu için orada uzun saatler boyunca çalışıyordu.

Bense evde kalıyordum, çünkü hâlâ tanıdığım kimse yoktu ve olsun istemiyordum ve Gabriele'yle karşılaşmamak için hiç yalnız dışarı çıkmıyordum. Marisa'yla beraber çalışıyor, yemek yapmayı öğreniyordum. Balık çeşitlerini ve onları pişirme yöntemlerini de bana öğreten oydu. Kocası benim için balık tutuyordu, çünkü yanımıza gelmeyi hiç düşünmese de karısına göre genç evli çifte kendini gerçekten adamıştı.

"Eh, bence o size âşık. O çatıdayken konuştuğunuz akşamdan beri karşılaşmanızdan bahsediyor ve rüzgârın döneceğini söyleyerek sizi korkuttuğu için yakınıyor. Bugün de size bu barbunları gönderdi. Bakın, çıplak meleklere benziyorlar."

Yosunlarla kaplı sepetten gerçekten taze ve pembe derili, yağlı barbunları tek tek çıkarıyordu.

Ayrıca ben sormadan bana Gabriele'den haber getiren de yine oydu.

"Fanti Hanım çok endişeli ve onu göndermek istiyor, ama kocası istemiyor. Şu kör adam gerçek bir aziz. Hastanın hep yanında ve ona Tanrı'dan bahsediyor. Ya siz, artık onun yanına gitmiyor musunuz?"

"Fikrimi tamamen değiştirdim ben. Niye oraya gideyim ki?"

"Çünkü öyle gerekiyor, merhamet için. Tanrı'nın emirlerinde de yazıyor bu: hastaları ziyaret etmek."

Bana hâlâ hastanın ne doktor ne ilaç görmek istediğini ısrarla anlatıyordu, çünkü işinin bittiğini biliyordu. Neredeyse hiç uyumuyor, şefkatli ev sahibinin sorularına birkaç kelimeyle cevap vermek dışında hiç konuşmuyordu, kaderine karşı o kadar uysal ve boyun eğmişti ki Fanti Hanım bile onu göndermeye yeltenmiyor, ona kardeşi gibi davranıyor, onunla ilgileniyordu.

"Gerçekten iyi insanlar, karı koca, Tanrı bu iyiliklerinin karşılığını verecektir. Belki hasta adam bile onlara birkaç şey bırakır. Kim bilir, ya zenginse?"

"Sanmıyorum," dedim hızlıca ve sözlerimi çaresizce toparlamaya çalışırken kızardım. "En azından öyle görünmüyor."

Ama zeki ve kurnaz kadın Gabriele'ye ilgimin gizemli kokusunu çoktan almıştı. Cevap vermeden kalktı ve giderken küçük evde kocam yokken kalmaktan korkup korkmadığımı sordu.

"Neden korkayım? Kim gelebilir ki?"

"Haklısın, kimse gelemez. Sizi güldürecek bir şey söyleyeceğim. Kocam sizi korur. Arada sırada uzaktan evin etrafında dolaşıyor."

"Neden? Ne tehlikesi var burada? Korkutuyorsun beni."

"Hiç, hiç, şaka yapıyordum sadece. Ayrıca kocanız belediyede çalıştığından beri gerçek korumalar hep burada, çevrenizdeler."

Dedikleri doğruydu, o yüzden üstüne gitmedim. Yine de, evet, birkaç gün sonra, iki neredeyse büyülü karakter patikadan çıktı, açıklığı geçti ve küçük evimize yaklaştı.

Bunlar Gabriele ve kör adamdı. Kör adamı tanımıyordum, görmemiştim ama zemini hissetmek için üstüne yaslandığı bastonuyla yürüme şekli ve boş gözlerini saklayan siyah gözlükleri sayesinde kolayca tanıdım. Bunun dışında yakışıklı bir gençti,

biraz cüsseliydi, renkli ve dolgun suratlı, Gabriele'nin kederli havasının zıttı sakin ve neşeliydi.

Camdaydım ve ilk içgüdüm geri çekilmemi, saklanmamı söyledi. Ama Gabriele beni görmüştü, onun yüzünün de parladığını fark ettim, sanki varlığım ona sevinç ve yaşam veriyordu.

İkisi de saygıyla beni selamladılar ve yönlerini çite, ana caddeye doğru çevirdiler. Bu kadar basit, yine de bu beni çok rahatsız etmişti. Gabriele'nin son krizini atlatır atlatmaz beni görmeye geldiğini hissediyordum. Evden tek başıma çıkmadığımı biliyordu ve penceremin önünden geçmek için kör adamı peşinden sürüklemiş olmalıydı.

Akşama doğru kocam geri döndü ve bana bir şaka ya da sürpriz yapmak istediği zamanki o kurnaz tavrıyla ellerini ovuşturarak harika bir haber verdi.

"Belediyenin bütün borçlarını karşılayacak bir hazine mi keşfettin?"

"Daha da iyisi, daha da iyisi."

İşlerin uzayacağını bildiğimden artık ilgilenmemeye başladım. Sonunda masaya oturduğumuzda haberi verdi: Marisa'nın önceden bahsettiği, kasabanın yetkilileri, ileri gelenleri ve aynı zamanda halkın ona ve bana vermek istediği ziyafeti söyledi.

"Bana da mı? Benimle ne ilgisi var?"

"Sen valinin karısı hanımefendisin, bu durumda daveti kabul etmen gerekiyor."

"Kabul edeceğiz."

Davet cumartesi akşamı tatilcilerin henüz gelmediği deniz kıyısındaki otellerden birinin yemek salonunda verilecekti. Şimdi Marisa haberi veren hatta belki bu fikri ortaya atan kişi olmaktan duyduğu gurur ve heyecanla kocasını, ikizleri, hastayı, hepsini unutmuş, sadece davetten bahsediyordu.

Büyük hazırlıklar yapılıyordu, müthiş ve gurme lezzetleriyle meşhur bölgenin klasik davetlerinden biri gibi geçmeliydi. Yemek listesi belliydi ve bunu düşünmek bile karnımı ağrıtıyor-

du. Hayat sonuçta mutlulukları ve cezaları aynı anda veriyor, bunlardan kaçınmak veya kabul etmek bizim elimizde.

"Herkes katılacak, ödeyebilenleri kastediyorum tabii ki," dedi Marisa, sanki şölen hazırlıkları kendi üstüne binmiş gibi telaşlı ve endişeliydi. "Zavallı Fanti Bey de katılacak, otel sahibi onun kayınbiraderi çünkü eşleri kız kardeş. Eşi Fanti Hanım da hazırlıklara yardım edecek."

Onunla alay etmek için cevapladım:

"Kocan da gelse hoşuma giderdi."

Gözlerini iyice açtı, güldü, ciddileşti.

"Onu istemiyorlar, gelmesi çok utanç verici olabilirdi ve ayrıca o zaten gelmez."

"En azından umalım da üstüme bir bomba atmaya gelmesin..."

"Ah, eğer felaketler yaşanacaksa başka tür bir felaket ziyafetin sonunda gerçekleşir. Görürsünüz," diye haince ilan etti, "sonuçta elli şişe sofra şarabı, otuz şişe eski şarap, yirmi de köpüklü şarap sizi bekliyor. Sonuçta yüz tavuk, yarım kilo balık, bir buzağı, beş supangle olacak. Sonuçta..."

Sonuçta cumartesi akşamı, erkenden havanın ısındığı günün ardından, gökyüzü buluttan değil neredeyse volkanik buharlarla kaplı, ateş gölünden ufka saçılan kırmızı çizgilerle kaplı ve ebegümeci renginde tehditkâr örtüyle kaplanmıştı. Tablo, özellikle dolunay şişman Venüs'ün sakin yüzüyle denizin kanlı köpüklerinden yükseldiğinde ve bir anlığına gökyüzünü yatıştırıp sonra gittikçe daha karanlık ve yoğun buharlar tarafından örtüldüğünde, çok güzeldi.

Sıcak, nefes alınamayan bir yaz akşamıydı, şafak vaktinde düşman geri dönene dek. Her zamanki gibi sakin, neredeyse haince geri geldi. İstediği yeri ele geçirdiği anda yine vandallık işlerine koyuldu.

Şansımıza kocamın artık elinin altında belediyenin mütevazı ama iyi arabası vardı. Ben yine de evde, kapılar pencereler kapalı, Marisa'yla beraber kalıyor, havanın ziyafete önayak olanlarla dalga geçmek için böyle yaptığını düşünerek eğleniyordum.

Tabii üç gün boyunca bunun haberi az az gelmeye başladı, bu sırada ağzında bakla ıslanmayan Marisa yine kocasından ya da ikizlerden ya da Gabriele'den bahsetmeye başladı.

"Şu uğursuz yine yataklara düştü. Neden gitmiyor bir türlü kasabadan? Ona uygun yer değil burası. Buradan gitmesini isteyecek merhametli biri lazım."

"Peki neden kendi ev sahibi bunu sormuyor?"

"Eh, olmaz. Onu evden atmak istiyor gibi görünür. Fanti Bey buna yeltenmeyecek kadar kibar biri. Daha doğrusu..."

Bir an tereddüt etti, sonra zaten aklımdan geçenleri söyledi.

"Siz neden istemiyorsunuz peki?"

Karşı çıkmak, Gabriele'yi tanımadığımı tekrar etmek istiyordum ama yapmadım. Onu yapmadım ama nereden çıktığını bilmediğim öneriye yenik düşerek bir kere daha hasta adamı görmeye gideceğime söz verdim.

"Ne zaman?"

"Bilmiyorum, ne zaman uygun olursa, ne zaman istersem."

"Evet, aferin genç hanım. Ve iyileşebileceği bir yere gitmesini tavsiye edin."

"Evet, öteki dünyaya!"

"İyilik yapmış olacaksınız, Fantiler için de, çünkü onlar fakirler; sadece birkaç gün sonra açılacak ve eğer hasta adam kalırsa kimsenin gitmek istemeyeceği pansiyonun gelirleriyle yaşıyorlar."

"Biliyoruz bunu. Tamam, ama yeter artık," diyerek araya girdim, yorulmuştum.

Fantiler umurumda değildi hatta Marisa'ya bütün bu konuşmaları yapmasını kör adamın karısının (belki hastanın kendisinden aldığı güvenceyle "bir şeyler" mutlaka biliyordu) Gabriele'yi

gitmeye ikna etmeye beni itmek için söylediğini düşünüyordum. Yine de beni arayan, bana hayat rüzgârının sonsuza dek sustuğu bu kasabadan sakince ayrılmak için ruhunun son gücünü toplamasını sağlayacak görüşmemizi soran sanki Gabriele'ydi.

Ve öyle de oldu.

O andan itibaren sanki düşüncelerime org sesi eşlik ediyordu: tabii ki cenaze marşı çalıyordu ama içinde muhteşem umut, inanç ve Tanrı'ya dönüş notaları vardı.

Cumartesi sabahı rüzgâr geldiği gibi aniden kesildi ve çiçekler, çimler, her şey sanki mezarlarından çıkıp yeniden canlanıyordu.

Deniz sütliman ve uykuya dalmış çocuklar gibi uslu, ufkun perdesine asılmış renkli yelkenlerse onun masum hayalleriydi.

Marisa ev işlerine döndü ve tekrar ziyafetten bahsetmeye başladı. Ben de çocuksu kurdeleli Floransa hasır şapkamı taktım ve etrafta dolaşmaya çıktım. Sarımsı, küçük, gagası ve pençeleri hâlâ nemli bir kuş yuvasından aşağı indi. Onu aldım, titreyen kuşu hem kediden kurtarma hem de eve götürme isteğiyle elimde tuttum. Ama hayır, küçük kuş, kendini korumayı kendi başına öğrenmelisin, Tanrı'nın da isteğiyle. Onu çitin üstüne koydum, kararsız ve korkmuş hâlde biraz sallandı sonra küçük nidası eşliğinde yukarıdaki yuvasına uçtu.

Neşeyle yoluma devam ediyorum, ağaçlık, yeşil suyun rüzgârla parçalanmış yapraklarla işlendiği hendeklerle kapanmış bir patikaya gidiyorum. Kenarlarda her renkten, bana küçük çiftliğimizi hatırlatan, çocukluğuma, taze ve vahşi gençliğime benzeyen çiçekler çıkıyor. Onlardan bir demet almak ve eve götürmek istiyorum, yine de bir sap bile koparmaya yeltenmiyorum çünkü çiçeklerin canının acıyacağını düşünüyorum.

Bugün etrafımdaki her şeyin yaşamaya hakkı var, çünkü ben de yaşıyorum ve daha önce hiç olmadığım kadar mutlu ve neşe doluyum. Etrafımdaki her şey gerçekten nasıl da mutluluğun

zirvesinde, şeffaf ve ıssız havada, içinden yalnız geçilen sessizlikte, belirli aralıklarda, bülbülünkinden daha uzun süreli ve tutkulu bir flüt notasında... Aklıma Gabriele'nin kemanının tınısı geldi, ama şimdi bu keman sudan dışarı fışkırıyor ve onun yeşil titremelerini yansıtıyordu. Daha tatlı ve keskindi sesi ve evet, tanımlanamayanı istiyordu. Ama Tanrı'nın her dünyevi yaratığa bahşettiği mutluluk onun için somutlaşmıştı. Partnerinden sevgi isteyen kurbağaydı bu.

Dönüş yolunda Marisa'nın her zamanki gibi açık ve ıssız evinin önünden geçtim, sonra yoluma devam ederken Fantilerin küçük evine doğru döndüm. Gabriele'nin camı yarı kapalıydı, gerçek aslanlardan daha korkunç kireçten aslanların koruduğu kapı da öyle.

"Neden?" diye sordum kendime, "onu görmeye hemen gitmiyorum?"

Ve eğer odanın bitişiğindeki köşe sundurmasının tırabzanında serili battaniye ve çarşaflar görmesem, yapardım da. Büyük ihtimalle ev sahibi veya hizmetçileri acı çeken adamın yatağını yeniden yapmak istemişlerdi ve bu durumda ziyaret etmem için uygun zaman değildi. Öte yandan onun, benim de içten içe istediğim, masumca birkaç sözden başka hiçbir şey söylenmeyecek olsa bile baş başa görüşmemiz hakkındaki ricası aklıma geldi. Bir anlığına ev sahipleri yokken onu görmeye gitmeyi düşünsem de yoluma devam ettim ama kendi sığınağımıza dönmek istemiyordum. Hava ve alana ihtiyacım vardı bugün; bu yüzden sahil ile birinci sıradaki villaların bahçeleri arasında uzanan çimenli patika boyunca ilerledim. Böylece Sahil Otel'e, yaklaşan partinin yapılacağı yere vardım. Teraslarda ve denize bakan verandalarda kimse görünmüyordu. Yine de Marisa'nın bahsettiği büyük hazırlıkların işaretini gördüm, ama yelkenler gibi şişen turuncu perdeleri terasın bembeyaz kolonlarındaki sıcak yansıması

ve o mekânın mutluluğu bana vaatlerle dolu bir selam veriyordu, şenlikli bir... elveda.

Devam ederken, yapım aşamasındaki gemiler gibi henüz tepetaklak hâldeki plajı geçtikten sonra, iskele parmaklıklarına vardım. Baştan sona, eksen şeklindeki platforma kadar deniz kıyısı devam ediyordu. Oraya vardığımda, oynayan çocuklar, önemli biri olan beni tanıdıklarında fareler gibi kaçışıp parmaklıkları destekleyen büyük kayaların arasına saklandılar.

Yeniden tek başıma kalınca platformun korkuluğuna oturdum. Şimdi ufuk mavi çemberinin üstünde, renkleri maviye dönmüş balıkçı teknelerinin gezdiği süslenmiş denizin uysal uzantısını görüyor ve ben de ilkel bir teknenin pruvasıymışım gibi hissediyordum. "İşte Gabriele'yle son kez konuşmak isteyeceğim yer." Bunu kendime safça itiraf ettim. O sırada hışırtılı sesler, daha doğrusu yere sürünen hafif baston sesini duyunca, o uğursuz adam gerçekten düşüncelerimi tahmin etmiş ve beni takip etmiş olduğu umuduyla başımı çevirdim. Ama artık olağandışı olmayan sanrıma hemen güldüm, çünkü tarifsiz sakinliğiyle, gök ve deniz arasından bana yaklaşan, hizmetçimizin kocasıydı.

Köklere benzeyen çıplak ayakları, dizlerine kadar kıvrılmış pantolonu, kanalın zümrütlüğüne karşı saçı ve ten rengiyle kıpkırmızı bu adam, gülümsemesini çaresizce yumuşatmaya çalışan gözlerinin üstündeki kaşları çatarak gururla oltasına yaslandı.

Ona karşı önyargılarıma rağmen, o gün o da mutlu biri gibi görünüyordu. Onu başımla kibarca, neredeyse yanıma gelmeye davet ederek selamladım. Anladı ve hürmetkâr ama korkusuzca yaklaştı. Bir yana büyük bir kuş yuvasına benzeyen balık sepetini koydu, bastonuysa elinde tutuyordu. Barbar kaşları gözleriyle hemfikirdi, hepsi bir denizci gülümsemesine evirildi. Sakalını kestiği için hâlâ taze ağzını ve çenesindeki gamzeyi fark ettim. Belli ki yakışıklıymış, bunu ona saygılı şekilde söyledim.

Beklenmeyen hediye almış biri gibi zihninde verecek karşılık aradı, kendini her şeyden soyutlayarak gözlerini boşluğa

dikti, sonra devam etti ve kendinden emin bakışlarıyla mavi gözleri yüzümü maviye boğdu. Bulmuştu. Sakince konuştu:

"Hanımefendi, karıcığımın sizi çağırdığı gibi: terk etmelisiniz kırmızı evi, yapmalısınız bu şeyi."

Etkilenmiş, hatta neredeyse alınmıştım. Neydi bu? O da mı maceramdan haberdardı? Herkes biliyor muydu yani? Ama neden? İncil'deki ayet kamçı gibi hafızamı aniden sarstı: "İnsanda keşfedilmeyecek saklı şey yoktur." "Benim sırrımın suçlu yanı yok ki!" diye bir kez daha kendimi sorguladım ve birden balıkçıya her şeyi olduğu gibi anlatmak istedim. Ona sorarak başladım:

"Neden benimle böyle konuşuyorsunuz?"

Bana biraz henüz anlamadığım yerel dilde cümlelerle, biraz kabuklu hayvanlarınkine benzer el hareketleriyle, biraz da anlaşılabilir kelimelerle açıkladı:

"Çünkü o evdeki adama yaklaşmamak gerek. Çünkü hastalığı bir nefesle, elini sıkmakla bile bize saldırıyor. Rüzgâr onu etrafa yayıyor, uzak durmak lazım. Diyeceksiniz ki ev sahipleri nasıl oluyor da bu kiracıyı umursuyor. Ben başkalarının işine burnumu sokmam ama duyduğuma göre ev sahibi çok iyi, aziz biriymiş; karısı da yarı acımasızmış, belki zengine benzeyen bu hasta adamın onlara eşyasını bırakacağını umuyordur. Bir de şu var: bahsettiğimiz hastalık hasta adamdan daha yaşlılara bulaşmıyor, gençleriyse kaçırmıyormuş."

Parmakları, karides pençeleri gibi açılıp kenetlendi. Ben de, her zamanki gibi, onu dinlerken mimik ve sözlerine gizli anlamlar yüklüyordum.

Gözlemledim, kötü niyetsiz de değildim:

"O zaman nasıl oluyor da karınız hep oraya gitmemi bana tavsiye ediyor?"

İşte adam yine güldü ve aynı zamanda kaşlarını çattı. İşaret parmağını alnına vurdu ve cevapladı:

"Karımın hastalığı onunkinden kötü, siz de fark etmişsinizdir, karım kuş beyinli."

"Hiç değil, çok iyi biri."

"Fazla iyi hatta, ama beyni yok. Doğruya doğru."

Sonra ani özgüven patlamasıyla gerçekleri herkesin yüzüne karşı söylediği için anarşistliğiyle ünlendiğini açıkladı.

"Herkesin yüzüne hem de!" Kancanın kaçması riskini göze alıp oltayı korkuluğa vurarak onayladı, sonra sakinleşti. "Ama artık kimseyle konuşmuyorum. Kimin umurunda?"

"Benimle hâlâ konuşuyorsunuz."

"Sizinle konuşmak başka."

Duraksama. Elindeki oltayı asa gibi havaya kaldırmış, susuyor. Altımızda, zümrüt suda, altın bir ağın yüzdüğü yerde, küçük balıklar altın rengi yaz akşamlarının yeşilimsi mavi ve altın rengi alacakaranlıklarında uçan kırlangıçlar gibi büyülü oyunlar oynuyorlardı. Nasıl da mutlular! İnsanlar anlamsız acılar için o kadar kaygılanırken doğadaki her şey ne kadar da mutlu!

Dirseklerim dizlerimin üstünde, yüzüm ellerimin arasında eğiliyorum ve balıkçıya itiraf ediyorum. "Evet, biliyorum, o adam hasta ve kötü. Zaman zaman ona yakalananları bile acımasız yapan bir hastalıktır. Sağlıklı erkeklerin bile kötü olduğu büyük bir şehirde veremli bir işçinin, tanıştığı çocukların üzerine tükürdüğünü, hastalığı onlara bulaştırdığını duymuştum. Ama ben küçükken Fantilerin kiracısıyla tanışmıştım, ailelerimiz bizi evlendirmek istiyordu ama genç adam yurtdışına gitti ve sesi kesildi. Onunla burada tesadüfen karşılaştım. Eğer şimdi onu görmeye ve ona rahatlatıcı sözler söylemeye gideceksem bunu öteki dünyaya gitmesine az kaldığını bildiğim için yapacağım."

İlgisini pek belli etmese de bir kelimemi bile sorgulamadığını anladım. Yorum yapmadı ama elindeki oltayı ayaklarımızın arasındaki tahtaya vururken o da eğildi. İyice düşündükten sonra konuşmaya başladı:

"Her durumda çok düşünceli olmalısınız."

Böyle diyerek sanki o da bana Gabriele'yle görüşme izni verdi.

Sonra onu başka konularda sorguya çekmeye çalıştım: sözde siyasi ilkeleri, yaptığı geziler, ikiz torunları... Sanki oltasıyla konuşuyordum, hiç ama hiçbir şey umurunda değildi, düşündüğü her şeyi zaten söylemişti. Hâlâ boş sepetine bakmak için eğik duruyor, oltayı belli bir ritimle tahtalara vuruyordu. Sonunda ona sordum:

"Bugün balık tutulmuyor mu?"

"Pek umut yok bugün, durum ortada."

"Ama burada bir sürü küçük balık var, görmüyor musunuz?"

Başını çevirdi, gerçekten görmüyordu. Marisa'nın sözlerini hatırladım: "O kadar iyi biri ki küçük balık yakaladı mı denize geri atar."

"O zaman ben gideyim," dedim kalkarak, "görüşürüz."

Aniden o da kalktı ve beyefendi nezaketiyle karşılık verdi.

İskeleden sahile inerken oğlanların yeniden kaya yığınlarının içinden çıkarak etrafını sardıklarını ve onu taciz ettiklerini gördüm. O da izin veriyor, sadece oltasının ucuyla saçlarını yakalamakla onları tehdit ediyordu.

Ziyafet sekizde verilecekti. Sonuçta sırada, neredeyse aile arasında yapılacağı için kocam doğrudan ofisinden gideceğini söyledi, ben de arkadan ona katılacaktım.

Saçlarımı en iyi şekilde yaparak ve gençliğimden beri duran beyaz ince elbisemi giyerek hazırlıklarımı yaptım. Beyaz elbisem babamın ölümünden sonra aldığım ilk elbiseydi, kederli geceden sonra gelecek şafağın duyurusu gibiydi.

Sahil Otel'e gitme vaktim gelmek üzereydi, gitmeden kumsalda yürüyüş yapmaya karar verdim. Plaj yüzmeye gelenler tarafından kullanılmaya başlamıştı: renkli kulübeler, balıkçı tekne-

lerinin ağlarıyla yarışan beyaz ve turuncu şemsiyeler, denizin gökyüzüyle birleşen yeşilimsi mavi renginden ayrılıyorlardı.

Bir kez daha patikadan aşağı iniyorum, batan güneşin yansımasıyla her zamankinden daha kırmızı, neredeyse kan kırmızısı eve bakıyorum ve içeride acı çeken adamı düşünüyorum. Partimiz için biraz pişmanlık duyuyorum.

Daha aşağıda, Marisaların bahçesinde, tavuklar, kediler, anıtsal kazlar ve ayaklarının dibine çömelmiş sarı köpekle duran anarşist arkadaşımı görüyorum, ününün garip şekilde tam tersine bir konuda epeyce kararlı görünüyor. Dizlerinden onarılması gereken bir ağ sarkıyor ama iğnesi olmadığı için elindeki öreke ve çıkrığı kendi başına döndürüyor. Elimle onu selamladım, hem o hem de köpek bana saygılarını sunmak için ayağa kalktılar ve gözleriyle beni takip ettiler.

Geri döndüm ve Fantilerin küçük evinin önünden geçerken sundurmadaki şezlongda uzanmış, üzgün ve yalnız Gabriele'yi gördüm. O da beni gördü, hareket etmedi, selam vermedi; her şeye karşı kayıtsız görünüyordu, bana bile, kendisine bile. Sundurmayı ışık huzmesiyle geçen güneş onu çaresizce ve merhametle kapladı. Güneş bile onun için yoktu artık.

Güneşinkinden daha parlak merhametin gücüyle açıklığa girdim, yarı açık kapıyı iki kez çaldım, beni içeri almak için kendiliğinden açıldı. İçeri girdim, yeşil bitkilerle kaplı saksılarla süslenmiş temiz girişin camını da çaldım. Kimse gelmedi. Aslanlara ilerlemek için izin alırcasına döndüm, sonra cesaretle sahte mermer merdiveni çıktım ve birinci katın penceresine tekrar vurdum. Hayalet gibi, daha doğrusu yürüyen bir ölü gibi, her yandan bol, beyaz ipek pijamasıyla Gabriele kapıyı açmaya geldi. Yüzünün kemiklerine yapışan parşömene dönmüş derisi hafifçe mor renge boyanmıştı; ama gözleri, ah o gözleri, onlar aynı eskisi gibiydi!

Yine de sanki şimdi yeniden canlanmış ölünün gözleriymiş gibi beni korkuttular.

"Nasılsınız?" Elimi cömertçe uzatarak arkadaş canlısı sesimle sordum. Bu sefer, sadık ve merhametli elimi kendi soğuk, pençe gibi kuru eliyle tuttu ve sanki geri dönmemden korkarak beni güçle içeri çekti. Pencerenin kapattığı sahanlığın etrafında birkaç kapı açıldı, en uçta kendi odasının kapısı sonuna kadar açıktı. Elimi hiç bırakmadan, beni sundurmalara da açılan küçük oturma odasına soktu. Zarifliğiyle iddialı, kanepeli ve Türk halılı bu oturma odası, bunlar dışında resimli dergilerin eski sayılarının bulunduğu küçük masası, emaye çiçekli aynası ve diğer mobilyalarla ikinci sınıf diş hekimlerinin bekleme odalarını anımsatıyordu.

Oturmam için beni kanepeye çağırdı ve önümdeki hasır sandalyeye yerleşti. Artık kendisine benzemiyordu, canlandığı ve etkilendiği ortadaydı, öyle ki bana sıkıntılı sesiyle şöyle dedi:

"Teşekkür ederim, daha iyiyim, ziyaretiniz beni yeniden canlandırdı." Onun ve yerin görüntüsünün bende uyandırdığı ıstıraplı güvensizlik hissini bile unutarak hem onun için hem de kendim için içtenlikle sevinmiştim.

Basit ve saygılı şekilde cevapladım:

"Sizi böyle gördüğüme sevindim, sizi sundurmada gördüğüm için geldim. Ama nasıl oldu da evdeki herkes gitti?"

"Bilmiyorum. Sanırım hanımefendi Sahil Otel'e, kız kardeşinin yanına gitti, kocasını da yanında götürmüştür. Hizmetçi kızsa genellikle patronları evde yoksa kaçıyor."

"Ah, doğru, sekizde yemek var." Eski altın saatime bakarak ekledim. Saat yedi buçuktu, yani onunla geçirecek biraz vaktim vardı. "Kasabanın ileri gelenlerinin kocama ve tabii bana hazırladığı bir ziyafet," diye bilmediğini düşünerek açıkladım.

Gayet iyi biliyordu. Sarı dişleri ve ağzının etrafındaki ölümcül çizgiler çıkıntılı kafatasını vurgulamasaydı, hafif alaylı sırıtışı bana eski Gabriele'nin şeytani gülümsemesini hatırlatacaktı.

Ama mutlu olmak ve her şeye rağmen hâlâ hayatta ve belki

Tanrı'nın isteğiyle hastalığından kurtulabilecek adamın içindeki yaşamı görmek istiyordum. Bu nedenle, yine iyi niyetimle, Marisa'nın muazzam haberlerine atıfta bulunarak ziyafetten şakacı şekilde bahsetmeye başladım.

Sesimi dikkatle dinlemesine rağmen konunun ilgisini çekmediğini anladım. Yine de cevapladı, alay etmeden duramıyordu.

"Petronius'un Satyricon'da anlattığı Neron'un ziyafeti gibi olacak demek ki, ya da daha iyisi, ünlü kontes Matilda'nın babası, sarayının dükleri masada otururken bu özel günler için şarapla doldurulmuş kuyulardan faydalanmasına izin veren II. Bonifacius'unkiler gibi. Ama," anlık heyecanından kurtulup sesini ve konuşma şeklini değiştirerek ekledi, "ben o akşam annenizin bana hazırladığı yemekleri tercih ederim."

"Al işte" diye düşündüm ve yine neredeyse fiziksel rahatsızlık beni sersemletti; ama hemen anlamsız anıların hayaletiyle yüzleşmek istedim:

"Zavallı annem! Tek hevesi oydu, misafirlere iyi görünmek. Bunu tüm kalbiyle yapardı."

"Ama ben özel bir davetliydim, doğruyu söyleyin. Söylenebilir artık."

Biraz etkilenerek cevaplıyorum:

"Doğru."

"Ve şimdi size söyleyebilirim ki, ben de o niyetle gelmiştim. İkimizi evlendirmek isteyen babamın tavsiyesiyle, ama en çok kendi isteğimle."

Şaşkınlıkla onayladım.

"Benimkiler de evlenmemizi istiyordu."

Daha da eğilip bana uzandı, şeytani sıvılar doldurulmuş gibi parlayan gözleriyle bana baktı, sonra kısık sesle sordu:

"Peki ya şimdi?"

Her şeye rağmen gülmek istedim, ama bana dokunan nefesi ve sorunun gizemli tonu korkularımı yeniden ortaya çıkardı. Belki korktuğum için yalnızca gerçekleri söyledim.

"Peki ya şimdi? Bir daha yaşamayacaksınız, her şey burada bitecek."

"Hayır, her şey burada bitmeyecek. Ruhumu sizin evinize getirmiştim ve orada da bıraktım. Yanınızda geçirdiğim gün varlığımın zirvesiydi, sonra inişe geçtim. Yalnızca bir kelimeniz beni güçlü ve büyük bir adam yapabilecekken şimdi buradayım, üstüne basmaya korktuğunuz pis bir paçavra gibiyim. Şimdi..."

Şimdi, evet, en açıklanamaz gizemin dehşeti beni kendi girdabına sürüklüyor. Ama Gabriele'nin hâlâ bir komedya canlandırdığı düşüncesi beni rahatlatıyor.

"Gabriele, lütfen bana şu an söylediklerine inanmadığınızı söyleyin. Size ne diyebilirdim ben?"

"Doğru, evet, belki bu kelime gerekmiyordu, bana karşı farklı davranman yeterliydi."

"Evden hiç çıkmamış küçük bir çocuktum."

"Sorun da buydu. Size henüz çocuksu bir ruha, yeni açmış bir güle gelir gibi geldim. Ama karşımda karmaşık bir canlı vardı: çoktan olgun, şüpheli ve neredeyse şeytani."

"Şeytani de mi?"

"Evet, o da..." İçerlemiş hâlde karşılık verdi. "İçimde bir alçak, bir hırsız görüyordunuz, neredeyse..."

"Gabriele! Yanılıyorsunuz."

Ben de içerlemiştim ama o fikrini değiştirmeden devam etti:

"Bende bir komedyen, bir hokkabaz görüyordunuz. Ve şimdi hâlâ öyle, inanın bana. Ama sizin gözünüzde en çok ahlaksızdım, ruhum yozlaşmıştı. Peçetenizi çaldığıma bile inandınız. Onu gerçekten, duygusal anımızı saklamak için değil hırsızlık yapabileceğime inandığınız için çaldım. O akşam çaresizce size kendimden, hayallerimden, endişelerimden bahsetmeye çalıştım. Hiçbir sözüme inanmadınız. İyi biriydim, biliyor musunuz, harika ama saf bir çocuktum. Aşkı bilmiyordum, gerçek hayat hakkında fikrim yoktu."

Yüzümü ellerimin arasında sakladım, bileklerimi sıktı ve iki

cehennem kelepçesiyle bağlanmışım gibi hissettim. Boğuk sesle konuştu:

"Ağlıyor musunuz? Artık çok geç. Bir adamı yok ettiniz."

Güçsüzce kendimi savunmaya çalışıyorum:

"Abartıyorsunuz. Ayrıca hayallerimdeki masalsı karakteri yaratan babanızın hikâyeleriydi."

"Bırakın babamı şimdi, öldü o, ruhu şad olsun. Ama o akşam siz gözlerimi gördünüz ve sadece onlara inanmanız gerekiyordu. Neden o ilk bakışta kalmadık? Tüm hayatımızın havası o ilk karşılaşmamızdaki gibi olurdu. Bugüne benzeyen bir gündü, yalnız yukarıdaki odanız bugünkünden çok farklıydı."

"Şimdi her şey geçti, tekrar bahsetmeye gerek yok. Beni rahat bırakın, Gabriele," dedim, kelimelerinden, deli gözlerinden ve temasımızdan gittikçe korksam da uysalca. "Hayat, bahsettiğiniz ... gerçek... hayat bu yanlış anlaşılmalardan oluşur. Siz de benim soyumun eğitim ve geleneğinin bastırdığı iyi hisleri göremediniz. Ayrıca size güvenmediğimi, sizin hakkınızda bu kadar kötü düşündüğümü nereden çıkardınız?"

"Kâhin gibiydim. Şiddetli sahiplenme hissiyle ruhuna nüfuz ettiğimden beri sizin hakkınızda her şeyi tahmin ediyordum. Ama siz kendinizi bırakmıyordunuz, ruhumu duymuyordunuz. Benim sadece bedenimi, ölümlü, kötülük ve hatalarla dolu insanı görüyordunuz."

"Sizin bu konuşmalarınızı duymak hayal kurduğumu hissettiriyor." Kendimi onun pençesinden kurtarmak için boş yere çabalayarak ısrar ediyorum. "Ben tam tersi, bende yalnızca cahil ve zavallı bir yaratık gördüğünüze inanıyordum. İkimiz açısından da yanlış anlaşılmalar, bunlar genellikle böyle durumlarda olur. Tekrar ediyorum, üstüne düşmenin anlamı yok."

"Sizin için yok tabii, mutlusunuz, neşeli hayatınız önünüzde duruyor. Ama ben..."

"İyileşeceksiniz. Gençsiniz, bu macerayı unutacaksınız."

"Buna macera mı diyorsunuz? Ah, hatırlar mısınız bıçakları yutmamızı isteyen kardeşinizin saçlarını ısırmak için nasıl eğilirdim? Bunu size de yapmak isterim şimdi."

Gerçekten eğildi ve hasta nefesinin saçlarımı boğduğunu hissettim. Kocamı hatırlamak bana vahşi güç verdi. Bileklerimi Gabriele'nin elinden çektim ve onu geri ittim. Kanepeye yakın sehpaya yaslanarak yerimden kalkmayı başardım.

İçten, ama henüz gücenmemiş, kendinden emin sesimle:

"Dinleyin, Gabriele, bahsettiğiniz görüşme bu olduğu için çok üzgünüm. Buraya bir rahibe gibi size güzel sözler ve, evet bilmek isterseniz, Tanrı bilir ne kadar saf ve büyük aşkımla gelmenizi beklediğimi söylemek için gelmiştim. Tanrı birlikteliğimizi istemedi, ama bu aşkın hatırası bugün hâlâ havada olmalı. Çünkü size yaklaşma, sizi bir an için rahatlatmanın düşüncesi bile beni çok mutlu ediyordu. Ben de yanılmışım, önemli değil. Şimdi bırakın gideyim ve yakın arkadaş kalalım."

O da kalktı, beni duymak istiyor gibiydi. Yüzünü bir şey arar gibi bir o yana bir bu yana çevirdi. Sonra kendisinin de üstünde oturduğu koltuğa beni oturttu ve beni sağlam tuttu ama saldırgan değil yalvarırcasına tutuyordu.

"Rica ediyorum biraz daha kalın ve soruma cevap verin. Neden o akşam kardeşleriniz benimle alay ediyordu?"

"Saygısızlar çünkü."

"Size okuyor musunuz diye sorduğumda gülüp yalan söylemiştiniz. Bana o akşam o kadar yalan söylediniz ki şu an bile doğru sözlerinize inanamıyorum. Yine de onları sözlerinizi tekrar etmenizi isterim, sizden başka kimsem yok. Siz de saniyeler sonra gideceksiniz ve belki sizi bir daha görmeyeceğim."

Ben de birkaç dakika sonra gideceğimi ve ona bir daha yaklaşmayacağımı düşünüyorum. Bu yüzden ona iyi davranmaya çalışıyor ve dersi tekrar ediyorum:

"Evet, sizi sevdim. O muhteşem akşamı, sözlerinizi, sözlerinizi unutmadım. Şimdiyse buradayım..."

"Ölmek üzereyim, bu yüzden buradasınız, doğruyu söyleyin." Neredeyse sinirli sesiyle ekledi: "Ama öyle değilim, ya da en azından şu anda hayattayım ve hayata susadım, aşka susadım. Ben de sizi uzun zaman bekledim, her gün, her saat. Şimdi eğer buradaysanız sizi, bana yeniden hayattan bir yudum vermeniz için, gerçekten Tanrı'nız yollamış demek ki."

Son sözleriyle nefesi kesilirken beni arkamdan tuttu ve öpmeye çalıştı. Çığlık atarak onu korkuyla itmeye başladım.

"Saygısızlık ediyorsunuz. Bırakın beni!"

Beni bırakmıyordu. Tam tersi, ahtapot gibi gittikçe yapışıyordu ve ben boğulan, şimdiden deniz canavarları tarafından kuşatılmış hisseden birinin tarifsiz dehşetiyle baştan aşağı titriyordum. Yaşadığım ölümcül baş dönmesinin yarattığı sisin içinde vadideki çiftliğimizi, akan suyu, erken hasat meyveleriyle dolu sepetiyle yaşlı keşişi gördüm. Benim için dua eden onun ruhu muydu yoksa?

"Tanrım, Tanrım!" diye haykırıyordum. Tanrı sessizce korkunç yerin kapısını itti ve kör adamın boş gözlerinde bana kendini gösterdi.

Saldırganın gözlerinin korkuyla açıldığını, yüzünün grileştiğini ve sertleştiğini gördüm. Beni bıraktı, kalktı ve tam yağmurdan ıslanmış küçük bir kuş gibi silkelendi. Bir sıçrayışta kör adamın yanındaydım, nefes nefese ona dedim:

"Buradaki benim Fanti Bey, beni tanıdınız mı?"

Beni uzun süredir tanıyormuş gibi sakince cevapladı:

"Sizden özür dilerim, hanımefendi. Senden de Gabriele, misafirin olduğunu bilmiyordum."

Cevap gelmedi. Başı aşağıda, elleri masaya yaslanmış, şaşkına dönmüş gibi görünüyor. Ama ben artık onun için korku ve tiksintiden başka şey hissetmiyorum. Hissediyormuş gibi görünmektense Fanti Bey'e dönüyorum.

"Bay Fanti, hemen veda etmek zorunda kaldığım için özür dilerim. Gitmeliyim."

Vedalaşmak için elini uzattı ve nazik samimiyetiyle sordu:

"Sahil Otel'e mi gidiyorsunuz?"

"Evet."

"Eğer rahatsız olmazsanız size eşlik edeyim. Benim de davete gitmem gerekiyor."

"Bana eşlik etmek mi? Asıl ben ona eşlik ediyorum," diye düşünüyorum ve saygısızca reddetmek üzereyim. Çünkü ona duyduğum minnettarlığa rağmen, düşmanımla temaslı her şey ve herkes gibi ondan da nefret ettiğimi hissediyorum.

"Görüşürüz," diye talihsizce söyledi, "hiçbir şeye ihtiyacın yok mu? Seni o aptal Adelia'ya göndereceğim."

"Bizim hizmetçi kızımız," ben kapıdan çıkıp merdivenlere doğru koşarken açıklıyor, "ev sahibi gider gitmez çıkar ve kapıyı açık bırakır. Böylece Gabriele'nin parçaları dışarıdan duyulur."

Koşuyorum, kaçmaktan başka isteğim yok. Benden daha hızlı şekilde yanıma geliyor, sanki bizi benden daha iyi görüyordu. Ben aslında her şeyi karanlık, tepetaklak, hem kendi içimde hem dışımda görüyordum. Ben bile kendim değildim.

Koridorda, içgüdüsel olarak elbise askısının aynasında kendime baktım; çünkü lekelenmiş ve gücenmiş bakire elbisemle darmadağınık, yaralanmış ve ısırılmış gibi görünüyordum.

Hayır, Tanrı'ya şükür. Kıyafetim hâlâ beyaz ve pürüzsüzdü. Saçlarım düzgündü ama yüzüm gerçekten başkaydı, yol yorgunu gibiydi. Hastalığın korkunç gölgesini artık tanıyan gözlerimse düşmanımın gölgesini yansıtıyorlardı sanki.

Ama ilk tanışmamızdan sonra yüzümü ve gözlerimi yansıtan küçük aynanın anısı kalbimin cansız sıkıntısını aydınlatıyordu. Ben hâlâ o günkü gibiyim, suçum ve sorumluluğum yok ve eğer fark etmeden kötülük yaptıysam kötülük, aynı iyilik gibi, hayatın parçası olduğu için yapmışımdır.

Sadece bu en son bahsettiğimi istemek yeterli, ben de bunu

bugün, aynı eskiden istediğim gibi, her zaman isteyeceğim gibi, istiyorum. Tanrı'nın da yardımıyla tabii.

Fanti Bey ve ben villaların küçük bahçelerinin eteğinden geçen patika boyunca gidiyoruz, aslında o bana sadece eşlik ediyor. Elindeki bastonuyla yerdeki şeylere dokunma hareketi onun için alışkanlıktan daha fazlası. Sokaktaki tüm taşları, bahçelerin tüm kokularını, tüm düşüncelerimi biliyor. Ona neredeyse açık açık soruyorum:

"Siz evde miydiniz ben oradayken?"

Durdu ve sertçe cevapladı:

"Hayır."

"Neredeydiniz?"

Duraksamadan birinin onun evinde olduğumu söylediğinde çoktan Sahil Otel'e vardığını söyledi.

"Kimin söylediğini biliyorum," diye cevapladım. "Marisa'nın kocası."

Fanti artık konuşmuyor. Aramızda söylenecek söz yok artık, çünkü benim hakkımda her şeyi bildiğini anlıyorum, her şeyin cevabını bulabiliyor. Ama balıkçının adımlarımı izlediği, kör bir adamın beni kurtarmak için koştuğu düşüncesi beni yeniden ayaklandırıyor ve etrafımdaki dünyayı aydınlatıyor.

Böylece kutlama yerine sakince ve gülümseyerek varıyoruz. Kocam beni otelin sütunlu girişinde, denize doğru, bekliyordu ve Fanti'yle beraber geldiğimi gördüğünde beni başıyla selamladı, sanki şöyle demek istiyordu:

"Eşlikçilerini iyi seçiyorsun!"

Kör adamın kolunu tuttum, böylece beraber otelin kutlama için saraylarınki gibi halılar ve bitkilerle süslenmiş merdivenlerini çıktık. Verandalar ve teraslar da asma bahçelere dönüşmüştü.

Günbatımının pembemsi şeffaflığıyla kaplanmış açelyaları ve buna tezat, kış akşamının soluk mavi külleri; kana çiçeklerinin mor alevleri ve kehribar güller, üstüne bez yelkenlerin çekildiği aralıklı sütunların cilalı arka planını çömleklerden muhteşem demetler hâlinde dışarı fırlayarak renklendiriyorlardı.

İçeride, odalarda, altın masa takımları, kristaller ve büyük çiçek vazolarıyla şatafatlı ihtişam içinde donatılmış masalar görünüyordu. Metal kapakları minareleri andıran zümrüt ve opal maden suyu şişeleri, Marisa'mızın kötü kehanetlerini yalanlıyordu.

Diğer bütün kokulardan baskın gül kokusu, bu kutlamanın yenileyeceğini ve onaylayacağını düşündüğüm balayı günlerimizi hatırlattı.

Fanti'yle kocamı tanıştırıyorum ve emin sesimle söyledim:

"Hasta adamı ziyarete gittim."

Yorum yok. Bütün konukların gelmesini beklerken verandanın serinliğinde oturuyoruz, hemen kocamın karısını da merak eden hayranları yanımıza geliyor ve etrafımızı sarıyor. İlerlemekte en kararlılardan biri parlak nar suratlı, simsiyah kıyafetli, beyaz gömlekli, beyaz kravatlı, yeleğinde çift altın zincirli, düğmeleri kaymaya meyilli, altın çift zincirli yelek giymiş Nele Bey.

Albaya ve bana anlamlı dini selamını verdikten sonra kör adama dönüyor.

"Nasılsınız, sevgili Fanti?"

Fanti o sırada iki ince palmiye ağacının arasında, güzel başı arka planın mavisine dikilmiş, pembe elleri ve parlak tırnakları baston sapının üzerinde üst üste durmuş, sandalyesinde dimdik ve sakin duruyor. Dekoratif, neredeyse rahiplere özgü bir yanı var: çevreden tamamen kopmuş yabancılar gibi görünüyor.

O hafif yabancı aksanlı sakin sesiyle çok iyi olduğunu söylüyor.

Diğeri soru sorarken bir yandan bize göz kırpıyor:

"Ya karabatağınız, o nasıl?"

Fanti hangi konudan bahsedildiğini anlamak için kendini zorlarcasına hafifçe kaşlarını çattı. Konuya trajik yönünden bakmak ve sert sözlerle cevap vermek isterdi. Ama belki beni, sadece bir anlığına yatışan acımı ve içinde bulunduğumuz, etrafımızı saran yeri düşününce muzip gülümsemesiyle yüzü aydınlandı ve cevapladı:

"Saygıdeğer Emanuele Bey, karabatak benim olduğu kadar sizin de."

Etraftaki insanlar anladılar ve olayın üzücülüğüne kapılmadan güldüler. Onaylamak için bahsedilen uğursuzluk yüzünden birçok doktora görünmüş Nele Bey yumuşak elini kör adamın omzuna vurdu. Eskiden hastalanmış ideal erkeğimin kötü kuşların adlarıyla anıldığını duyduğuma üzüldüğümü hatırlıyorum, şimdiyse bu beni acımasızca tatmin ediyor.

Ama başka şeyleri düşünmek gerek. En son hayal kırıklığımın şeytanı, bana çaresizce etrafımdaki sağlıklı ve coşkulu, sayıları gittikçe artarak kalabalığa dönüşen topluluğa şüpheli gözlerle bakmamı söylüyor.

Veranda, merdivenler, sundurmalar ve salon bu insanlarla dolu. Yüzler ve yüzler, birbiri ardına, üst üste, bu güçlü sıcak kan, kaslı ve şehvetli et, duygusal ve cömert dürtülerin ve aynı zamanda karakterin iki farklı türünün hâkim olduğu hatlı ve kullanışlı yüzler. Parlak renkli saçın sarısı ve gözlerin yeşilimsi mavisi tarafından yumuşatılmış dolgun yüzler. Canlı siyah gözlü, neredeyse doğrusal şekillere sahip keskin ve kahverengi yüzler... Tüm bunların arasında, kıvırcık saçlı, geniş çeneli, yiyip bitiren gözlerle Berberi istilacılarının bu verimli deniz bölgesinde kalan son torunlarına benzeyen bazı Mağribi figürler göze çarpıyor.

Alçakgönüllülüğün yanı sıra kibir ve hafif bir korku duymuyor değilsem de herkesin alçakgönüllü kişiliğime merakla, iyilikle, hürmetle ve biraz da istemli hayranlıklarıyla baktığının farkındayım. Ama içimden bu takdirin bana değil valinin karısı

unvanına sunulduğunu hissediyorum. İlk kez dalkavukluğun cazibesini anlıyorum. Dalkavukluk ilgisizlik gibi de görünse gerçekten iyi niyetle, gerçekten coşkuyla, insanın kendisinden daha güçlü bir arkadaşına saygı göstermesi olduğunu anlıyorum.

Ayrıca o gün karşımdakini temiz vicdanımla yargılayamadığımı biliyorum. Ama bana yaklaşmayı ve benimle konuşmayı başaran insanlar hemen önyargılarımı yıkıyor.

Terini silerken omzuma eğilmeyi başaran Baküs gibi çıkıntılı yüzlü ve fildişi kafatasının tepesinde beyaz buklelerden oluşan taç takan yaşlı bir adam âşıkmış gibi yutkunarak:

"İzin verin hanımefendi kendimi tanıtayım. Lusignani, Kraliyet Jandarma albayı, kendimi yeryüzü cennetinde hissettiğim kasabanızda iki yıl bulunma şerefine eriştim."

Etkilenerek ve biraz da sinerek, babamı tanıyordur ve düşmanım hakkında bazı şeyler biliyordur korkusuyla onu daha iyi görebilmek için döndüm.

"Babanızla tanışmıştım sanırım, ama siz belki daha doğmamıştınız," diye nezaketle içimi rahatlattı. "Ben güzel şehrinize Kraliyet Jandarması yüzbaşılığımda geleli yirmi yıl oluyor."

"O zaman kuzenlerimle tanışmışsınızdır, ana caddede, Posta Kafe'nin karşısında oturan ve sürekli cam önünde duran yedi uğursuz." O yedi baykuşun benden çok da büyük olmadığını hatırlayarak sersemce söylüyorum.

"Hayır, hanımefendi, en azından aklıma gelmiyor. Çünkü şehrinizdeki her kadın Raffaello'nun Meryem Anaları gibi güzel."

"Bam!" Biri omzuna vurdu. İlk defa içtenlikle kahkaha patlattım. Ama aramıza giren kişiye meydan okuyan, eski başarılarının parlaklığını hâlâ koruyan oniks gözlerini deviren soylu albay da benden daha açık sözlü değildi.

"Ben," diye sessizce konuşmaya başladı, "hep kısa tüfek kullandım, bir kere bile top patlatmadım. Açıklamalarımın en doğru kanıtı işte burada."

Geniş jestiyle beni gösterdi. Nele Bey alkışladı.

"Braavo!"

Aniden toplu alkış otelin camlarında övgü fırtınası gibi yankılandı. Böylece dünyanın anlamsız şöhretini ben de, kendimi buna layık görmediğim için üstüme alınmasam da, tanıdım. Ama genel olarak, halktaki herkesin albayın övgüsüne ikna olmadığını, bağıran ses doğruladı:

"Albayın görüşünü dinleyelim."

Yine de, kocam da bana hayranlıkla veya kendi gururuyla bakıyor. Ama sonra birçok anlama gelen yaramaz hareketiyle ellerini ovuşturuyor ve bizi izleyenlerin ani sessizliği sırasında açıklıyor:

"Madonna della Seggiola[4] ile evli olduğumu hâlâ fark etmediğimi içtenlikle itiraf ediyorum. Ama küçük bir Meryem Ana'yla evlendiğimden emindim."

Bu sefer alkışlar iyice abartılıydı ve ben şakaya benzeyen şeye isyan edene kadar devam etti. Her şeyin sorumlusuymuş gibi Nele Bey'e döndüm ve yalvardım:

"Artık yeter Nele Bey."

Ve üstün kişiliğiyle kalabalığın üstesinden gelen Nele Bey bir oraya bir buraya döndü, tombul oldukları için pek ses çıkarmayan ellerini çırptı ve tehditkârca kaşlarını çatarak bağırdı:

"Beyler, herkes masalarına!"

Bana eski usulle, kasabanın eski belediye başkanı kolunu uzattı. Benden daha küçük ve kısa bir adamdı, kahverengi gözleri, ağzı, saçları Mağribi ırktan geldiğini gösteriyordu. Yüzünün sonsuz kırışıkları, güçlü ve sağlam dişleriyle, her şeyden önce güçlü ve otoriter sesiyle tezat oluşturuyordu. Ticaret sayesinde zenginleştikten sonra yıllar boyu uzun yol kaptanlığı yapmıştı, şimdi uçsuz bucaksız pancar tarlalarından gelen gelirle yaşıyordu. Kısacası, Arap korsanların harika bir varisiydi.

Beni ustalıkla sürükledi. Buna rağmen Fanti Bey'in elini tu-

4 Raffaello'nun ünlü tablosu.

tup yanıma çekecek zamanı buldum. Çünkü onu şimdiye kadar olduğu gibi yanımda istiyordum: sakin, iyiliksever ve koruyucu. Elimde onun sıcak ve canlı elinin titreyişini hissedebiliyordum, bu sessizlik şöyle demek istiyordu:

"Buradayım, sizinleyim hanımefendi, sadık bir köpek gibi. Ömür boyu size aitim."

Frak giymiş, beyaz eldivenli, kollarında mendil taşıyan garsonlara benzeyen misafirperver krallar gibi heybetli otel sahibi hızlıca yanımıza geldi, sandalyemi tuttu ve oturduğum anda masaya doğru itti. Ona dedim:

"Fanti Bey yanımda otursun istiyorum."

İsteğim yerine getirildi: kör adam solumda, belediye başkanı sağımda. Önümdeyse biri geç gelip bazı arkadaşlarını masanın bir ucundan öbür ucuna sırayla selamlayan, iki önemli kişiyle kocam oturuyordu. Geç gelen adam, sağımdaki kavalyeme bakıp sessizce konuştu:

"İşte deniz subaylığı görgü kurallarının izin vermediği bir şey."

"Neden?"

"Neden?" Mendilinin ucunu yakasına sokarken açıkladı: "Deniz subayı yemekte sağ ve solundakiler dışında kimseyle konuşamaz. Diğerlerinin ne yediğine bakamaz, balığını kesmek için bıçak kullanamaz, şunu da yapamaz..."

"Ama burası deniz değil," diye iyimserce cevapladım.

Yine de okyanus aşırı bir geminin yemek odasındaydık sanki. Dört bir yanımız deniz, cilalı duvarlar, pencerelerde titreşen ve görkemli renklerle gökyüzünde iyice parlayan çiçekler ve çalılar...

Masamız doğal olarak, en canlıyı geçtim, aynı zamanda en soyluydu. Donanma görgü kurallarının katı kısımları tabii ortada yoktu ama saygın ölçülülüğümüzü albaya ve eşine karşı koruyorduk, o sırada albay etrafa samimiyet ve neşe saçıyordu. Bir kırlangıç kadar siyah-beyaz çevik garson, elinde günbatımıyla

kızarmış gibi görünen erişte tepesiyle dolu küçük tepsisiyle neredeyse dans adımlarıyla geldiğinde, memnuniyet ve onay belirtileri gösteren ilk kişi de yine oldu.

Yeniden Marisa'yı ve bahsettiği korumacı önlemleri düşündüm. Ama bunlar bende erkenden doymuş hissi uyandırsa da şimdi gelen fettuccine kokusu günün çalkantılı duygularına rağmen bana dinçliğimi, yanımızdaki denizi ve beslenmek gerektiğini hatırlattı. Sonunda iştahım yerine gelmişti.

Yine de tutumlu davrandım.

"Haydi, haydi, alın, alın," diyerek sağımdaki kavalyem ısrar ediyordu. "Yaparsınız, yaparsınız, haydi bir cesaret, yoksa bizi utandırırsınız."

Ama ben onun doldurmak istediği tabağı ittim.

"Teşekkür ederim, yeterli. Deniz subayının görgü kurallarını da düşünün..."

Kulağı bizde yan masalar gözlerini kırpıp güldüler ve böylece, önceki mesafelilik kırıldıktan sonra, mutluluk ve cana yakınlıkla ziyafet başladı.

Destek ve yardım almadan, dini sessizlikle, masum ama kararlı zevkle yüzünü tabağa eğen ve aynı zamanda etlerin kokusuyla beslenen kişi solumda oturandı. Büyük çocuk ellerine benzeyen eli masa örtüsünün üstünde neredeyse sinsice geziniyor, yarı dolu bardağı arıyor, buluyor ve parmaklarının arasında tutup yavaş yavaş kendine fiziksel anlamda aşkla çekiyordu.

İnsanlıktan uzaklığı her zamankinden daha belirsizdi. Onu etrafındakilere kıyasla hale gibi görüyor ve hepimizden yalnız, yemeğiyle, kendisiyle, ona minnet duyan Tanrı'yla temas kuran hâliyle daha mutlu olduğunu fark ediyordum.

Beni de unutmuş gibi görünüyordu. Ayinine saygı duyuyor, diğer konukları izleyerek eğleniyordum.

Sağımdaki de yemek hakkında şaka yapmıyordu, ruh hâli

fırtınalıydı. Hiçbir şeyi beğenmiyordu: *fettuccine*ler çok pişmiş, balıklar kötü çeşnilenmiş, şarap ekşi.

Parmaklarını şıklatarak uzaktaki garsonu çağırdı. Garson farkına varınca emir vermeye başladı:

"Salatayı tatlandırmak için biraz şu şişeyi getir!"

"Ve siz," diye yine buyurgan ses tonuyla devam ederek bana sordu: "Gün içinde ne gibi şeyler yapıyorsunuz? Kasabada hiç görünmüyorsunuz."

"Çoğunlukla sahil boyunca ya da kır yollarında yürüyüşe çıkarım. Rüzgârlı günlerdeyse ki bunlar çok oluyor, evden çıkmam."

Tayfunlara alışkın olduğu için hava durumunun beni titreyecek kadar korkutmasından etkilenmiş görünüyordu. Bununla birlikte, kasabanın ikliminin gerçekten istisnai olduğunu kabul etti.

"Sığınak eksikliğine göre durum değişir; keşfedilmiş, bereketli, evet, ama içinde orman olmayan bir bölgenin sınırındayız. Alçak tepeler rüzgârı kesmeye yetmiyor, bu yüzden rüzgâr, ya karadan denize ya da tam tersi, sürekli dönüyor. Sonuçta burası, söyledikleri gibi, gülün hâkimiyetinde."

"Pek değeri anlaşılmaz, çok dikenlidir. Rüzgâr varken," diyorum, "epey gergin bir melankoli hissi beni kaplıyor."

"Doğru, doğru." Sağımdakinin yanında oturan konuk araya girdi.

"Efsaneye göre, bu kasabaya gelip yerleşmeye çalışan yabancılar ya hastalanıyor ya kafayı yiyor ya ölüyorlarmış."

Yüz buruşturmalar, sırıtışlar, eski kaptanın benim adıma yaptığı büyü işaretleri arasında, kaba adam devam etti:

"Şaşıracak bir şey yok. Hanımefendi rüzgârın onu üzgün ve gergin yaptığını kendisi söyledi ve uzun vadede bu heyecan, buna alışık olmayanlar için diğer tüm rahatsızlıkların babası sinir krizine neden olabilir. Bilim bu bilgiyi onaylıyor."

Eski belediye başkanını kızdırmak için şaka yapmaya çalı-

şıyordu, ama ben sözlerinde kendi dramımın neredeyse açıklamasını buluyordum. İkna olmuş ve ciddi şekilde:

"O hâlde bu kasabadan bir an önce gitmek lazım."

Yanımdaki yerinden fırladı, diğer konuğun omzuna hafif bir yumruk attı ve haykırdı:

"Bu kurutulmuş tuzsuz balığın kasabamıza otuz beş yıl önce yerleşen bir yabancı olduğunu bilmiyor musunuz hanımefendi?"

"İşte ben bu yüzden delirdim." Öteki gülmemek için dudaklarını ısırarak açıklıyor ve eğer yanımdaki özellikle bana dönüp başka şeylerden bahsetmeye başlamasaydı da devam edermiş gibi görünüyor.

"Hanımefendi sizi önümüzdeki cumartesi yeni plajın açılışına, sonra da tiyatroya bekliyoruz. Evet, tiyatroya hanımefendi. Tiyatromuz da var. Milano'daki La Scala değil ama onun kadar var. 1 Temmuz'da yaz sezonunun açılışı Norma Operası'yla yapılacak, öyle düşünün."

Ama sohbetlerimiz yemek yiyenlerin neredeyse tamamı tarafından dinleniyordu. Biri alaycı şekilde mırıldanmaya başladı:

"Bak, ah Norma, senin dizlerinin dibinde tatlı çocukların..."[5]

Masa bu sayede iyice canlanmıştı. Herkes yüksek sesle ama sınırlarını koruyarak konuşurken başka davetlerin konukları heyecanla tartışıyorlardı: Atılan Homeros kahkahaları sonunda farklı fikirleri kabul ediyordu, kadehler çoktan tokuşturulmuştu. Sol yanımdaki bile ortak yaşama dâhil olacağının işaretlerini veriyordu. Çok ince balık kızartmalarından oluşan dördüncü tabağı yedikten sonra birden durdu. Hedefine ulaşmış ve artık buradan hareket etmeyecekmiş gibi görünüyordu.

"Fanti Bey, biraz rosto almaz mısınız?"

"Hayır, teşekkür ederim, bana bu kadar yeter."

"Ama gördünüz mü, sülün eti bu."

Kokusunu çoktan almıştı ama baştan çıkarılmadı.

---

5 Norma Operası 2. Sahneden bir dize.

"Teşekkürler, teşekkürler, yeterince *satisfé*[6] oldum."

Şaka yapıyor, Tanrı kabul etsin. Heykelimsi kayıtsızlığı yavaşladı ve yüzü gerçekten memnuniyetle ışıldamaya başladı. Onda onaylamadığım şey anlamsızca dişlerini karıştırmasıydı: mükemmel cehaletin ve deniz subaylarının, ölümlü halkın görgü kurallarının göstergesiydi.

Hiçbir şeyden memnun olmayansa sağımdakiydi.

"Sülün mü? Kuyruğunu dışarı çıkarmışlar ama aslında kümes tavuğu. Ah Fanti, eğer bu sevgili kayınbiraderinize bildirmek istiyorsanız, buyurun bildirin."

Kör adam dişlerini karıştırmaya devam etti, cevap vermedi.

"Ya bu salata? Marul ekilmiş onca hektar bahçemiz varken gidip kırmızı hindiba toplamışsınız. Dikkat edin hanımefendi, boğazınıza sap gelirse boğulabilirsiniz."

Eski kaptanın geçmişindeki denizin huzursuz havasını koruyan homurtular neyse ki neşe, müzik ve şiir dolu atmosferde kaybolup gidiyordu. Çünkü her yerden sesler, şarkılar geliyor ve gün şenlik ateşleri gibi sönüyordu.

Öyle ki yüzü bile yumuşadı: kırışıklar kayboldu, gözlerindeyse kaldırdığı bardağın altın rengi yansıması vardı. Sol eliyle, küçük vücuduna oranla abartılı şekilde sanki yeniden şekil vermek ister gibi saçlarını yatıştırdı, sonra sertçe kaşlarını çattı, çenesi dışarı uzandı ve ayağa fırladı.

Herkes sustu. Diğer masalarda sırtı dönük oturanların hepsi bize döndü. Garsonlar pencere kenarındaki heykeller gibi dondular. Otel sahibi kapıda belirdi. Eski belediye başkanı konuşmasını varisine yöneltti. Parmaklarının üzerine kalktığında, kükreyen sözlerinin üstüne uçuşa geçmeye hazır görünüyordu. Kükreyen ama aynı zamanda iyi niyetli, nezaket, hayranlık ama en çok da güven veren sözler kasabanın yeni başkanınaydı. Hayranlık duyulası mütevazılıkla sözlerini bitirdi:

"Belediyemiz ve çalışkan, dürüst halkımız için; denizin ve

6 Özgün metinde Fransızca: tatmin olmak anlamında.

kırsalın, sayılar ve istatistiklerden çok havaya ve toprağa alışkın, konu özel meselelerse hızlıca halleden, tüm halkı ilgilendirenlere bakmayan, hemşerilerimize sevgi dolu, politik ve diplomatik anlayıştan yoksun insanlarının yani bizim yapamadığımızı siz yapacaksınız. Devlet adamısınız; halkı düzene sokan, ortak malları yöneten, halkı mutlu kılan ve yola getiren yasaları tanıyan sizsiniz. Ekonomik ve politik becerileriniz sayesinde toplumsal gelişim için iki arzumuzu da bir araya getireceksiniz: bizimki gibi bir bölgenin özel ihtiyaçlarına dair geniş görüşler ve en önemlisi en parlak elmaslar gibi dürüstlükle ışıldayan akıl ve kalp."

Alkışların sonu gelmiyordu. Gözle görülür şekilde etkilenmiş ve duygulanmış albay da alkışlıyordu. Sözü geçen kocam her ne kadar konuşmacı tarafından kendisine yapılan bazı övgülerin abartısını reddeden bir gülümsemeyle gülümsese de alkışlıyordu. Ben de bana bir selam vermese veya tebrik etmese bile uygun görülecek şekilde ellerimi çırpıyordum.

Ama Albay Lusignani kocam selefine samimi diplomatik konuşmasıyla cevap verdikten sonra bunu fark etti ve benden gerçek ama çok grotesk tanrılaştırmayla bahsetti.

Şampanya şişelerinin patlama sesine alkışlar eşlik ediyordu, yeniden Gabriele'nin elleri sanki beni tutuyormuş gibi hissettim. Anısı geri geliyordu. Kutlamamızda bir ayna varmış gibi konukların arasında dolaşan gölgesini görür gibiydim. Bu sırada dudaklarını kadehe henüz götürmüş Fanti daha içmeden şerefime kaldırılan kadehlere eşlik etmek için bana sessizce şöyle dedi:

"Gitmem gerekiyor hanımefendi, izin verin sizi selamlayayım."

Henüz o gölgenin düşüncesinden sıyrılamamışken ben de sessizce sordum:

"Neden gitmek istiyorsunuz?"

"Evdeki konuğumuzu düşünüyorum."

Kötü sözler söylemek istedim. Yapmadım. Kendime affedeceğimi ve unutacağımı söylememiş miydim?

"Bunun yanı sıra iki saattir masadayız," parlak gülümsemesiyle devam etti, "bence bu kadarı yeterli. Siz de yorulmuşsunuzdur."

"Ah, hayır, böyle güzel insanlar varken. İki saattir masada oturduğumuzu nereden biliyorsunuz?"

"İyi niyetliler her şeyi bilebilir."

"Size eve kadar kim eşlik edecek?"

"Karım da gelmeye karar vermezse melek eşlik eder."

Kalktı, gerçekten görünmez bir melek onu yönlendiriyor gibiydi çünkü garsonun salonun o çıkarken açıp kapattığı kapısına doğru dümdüz gitti.

Sonra biz de uzaklaştık ve o loş saatte sahil yolundan geri dönmek yerine, istasyon caddesiyle kesişen geniş yolu takip ettik. Gerçekten biraz yorgun ama en çok da sersemlemiş ve üzücü maceramdan dolayı kafam karışmıştı. Yalnızca bir an önce eve varma ve uyuma dileğiyle kocamın koluna yaslandım. Uyumak, uzun, derin bir uyku ve rüya görmüşüm gibi küçük evimizdeki ilk günkü gibi uyanmak ve yeni, taze bir gerçeklikte canlanmak...

Kocam da sessizdi ve her zamankinden yavaş yürüyordu. Kutlama bizi memnun etmemiş gibi görünüyordu. Bu konu hakkında böyle düşünsek de birbirimize düşüncelerimizi söylememeyi tercih ediyorduk.

Ancak eve vardığımızda, üstümü değiştirip yıkandıktan sonra denize dalar gibi temiz çarşafların arasına kendimi attığımda konuştum: "Sonunda! Uzun bir yolculuktan dönmüş gibi hissediyorum." Kocam belirsiz, kararsız, bana başka bir adamınmış gibi gelen sesiyle sordu:

"Nedenini sorabilir miyim?"

"Çünkü yorgunum."

O da yavaşça, tembellikle üstünü çıkardı, sonra aniden tek-

rar çıkması gerekiyormuş gibi ceketini geri giydi, kravatını yeniden bağladı. Gitmek yerine yatağın ayakucuna yaslandı ve hâlâ tanıyamadığım garip sesiyle şöyle dedi:

"Seninle konuşmam gerek. Yarın konuşurum diye düşünmüştüm ama bugün daha iyi. Bugün, otele gelmeden önce, neredeydin?"

Korkmuş çocuklar gibi çarşafın altına saklandım. Ama hemen heyecanlanmadan, alev almış yüzümü dışarı çıkardım; bilincim sakin hatta her şey açıklığa kavuştuğu için memnundu.

"Sana daha önce, Fanti Bey'le geldiğimiz zaman, söylemiştim, uğursuz konuğunu ziyarete gittim."

"Doğru," diye onayladı, "ama bana görüşmenizin nasıl geçtiğini söylemen lazım şimdi."

Nasıl cevaplayayım? Doğruyu söyleyerek:

"Kötü. Gittiğime pişman oldum ve o mutsuz adamı hayatımda bir daha görmek istemiyorum. Sana onun kim olduğunu söyleme zamanı da geldi."

"Söylemene gerek yok, gayet iyi biliyorum."

Yavaş ve ağır sözleri beni tokat gibi sarstı. Ama memnuniyetim ve içimdeki rahatlama artıyordu, kendime şöyle diyordum:

"Tam sana göre, aptal romantizmlerinin cezasını çek şimdi."

Ayrıca eski belediye başkanının kocama bu kadar çok bilgi ve öngörü erdemi atfetmesinin boşuna olmadığını söyleyerek şaka yapmak da isterdim ama artık hafif ve komik havanın dağıldığını hissediyordum. İstemesem de neredeyse mırıldanarak tek bir kelime söyledim:

"Daha iyi."

Sesini yükseltti. Sesi sinirli değil ama açık ve sertti.

"Bana karşı daha dürüst ve sadık olsan daha iyi olurdu. İkimizi de birçok acıdan kurtarırdın."

Küçük düşme ve korkuyla yanıyordum, yine de heyecanlanmadan düşündüm:

"Görünen o ki, o da şimdi beni aldatma ve ihanetten suçlu buluyor."

"Hangi acı? Hangi acı?" diye cesur ve neredeyse alaycı şekilde cevaplıyorum. "Acı çekecek biri varsa bir adama biraz iyilik yapabileceğime inandığım için yalnızca benim."

"Eğer benim dürüstlüğüm az geldiyse belki haklısındır, ama sadakat konusunda değilsin. O uğursuz adamla henüz çocukken tanıştım. Evimizde bir gün kaldı ve birbirimize masum sözler söyledik. Sonra kayboldu. Onun hakkında ne söyleyebilirim sana? Seninle tanıştığımda onu artık düşünmüyordum."

"Burada onu hatırladın ama."

"Mecburen. Onu o hâlde gördüğümde merhamet ve aynı zamanda tiksinti hissettim. Beni bir zamanlar kendine âşık ettiğini söylemeye çekindim, neredeyse utandım. Tabii kasabalı genç kız hâlimle kurduğum hayallere aşk denebilirse..."

Hemen cevap vermedi. Sözlerimi biriktirdi, inceledi ve çalıştı. Sonra yine beni nefretle yanıp tutuşan sesinden daha çok korkutan o sert, soğuk sesiyle konuştu:

"Sana inanmalı mıyım bilmiyorum. Senin gibi bir kadına inanmak zor."

Gece fırtınanın harap ettiği ormanın ulaşılmaz noktaları gibi bilincimin derinliklerinde sadece ölümün söndürebileceği bir ışık, akan gözyaşlarım, kendimi yere atma, yerde yuvarlanma ve çığlık atma ihtiyacımı hissettim.

Balayı günümüzü hatırladım, hayatımı geçireceğim adama duyduğum uzaklık hissini ve içimdeki yalnızlıkla tek başıma yaşama isteğimi... Şimdi bizi ayıran mesafe son derece artmıştı. Ama onsuz, onun inancı olmadan yaşama isteği ve gücü beni terk etmişti.

Ölmek. Yapacak başka şey yoktu. Eğer o fikrini anında değiştirmeseydi bir an önce yapacaktım.

Başımı yastığın altına koydum ve yanımda duran mendille boynumu bağladım. Sakince üzerimi açtı, mendilimi yırttı, uzun

süre hıçkıra hıçkıra, sarsılmış ve boğulmuş hâlimle ağlamama izin verdi.

O gün yutulan bütün acıyı, siniri, zehri, başkalarının yemek ve şarabını kustum. Mide bulantısı ve kendimi öldürmeden yaklaşan ölümle geniş okyanustaydım sanki. Kocam da beni rahatlatmıyordu, beklediğim gibi benden özür dilemiyordu. Sadece, siniri de dışarı attıktan sonra, ilk balayı gecemizdeki sabrıyla pis halıyı dışarı çıkardı ve bana sudan bir yudum aldırdı.

"Dinle," dedi sonunda, "o uğursuz adama ilgini günbegün takip ettim ve inceledim. Kim olduğunu senden önce ve daha iyi bildiğim için seni gözetledim de. Birçok şüphem vardı: bu kasabaya daha gelmeden onun burada olduğunu çoktan bildiğini bile düşündüm. Yolculuğumuz boyunca, varışımızda ve sonrasındaki huysuz davranışlarını da kendime böyle açıkladım. Çok garip davrandığını inkâr etmeyeceğim."

Dediklerini reddetmeyi de ona o zamanki, kendi kendime bile açıklayamadığım davranışlarımı açıklamayı da düşünmedim ve eğer bugün bu kitabı yazıyorsam bunu kendimi doğrulamak için canlıların ve ölülerin, ama en çok da kendi bilincimin önünde yapıyorum.

Kocam her zamanki sıcak ve sadık sesine geri dönerek devam etti:

"Sahildeki ilk karşılaşmamızdan beri uğursuz adamın seninle gizemli bir bağı olduğunu anlamıştım. Sonra, yavaş yavaş, onunla karşılaştıkça ve sen ondan bahsettikçe üstünde yarattığı şeytani çekimi ve sapkın etkiyi hissettim. Merhamet diyorsun, saf zavallı ve hâlâ bu alçak dünyada pek çok hergelenin bir kadını kaybetmek için bu duyguyu kullandığını bilmiyor musun?"

Söyledikleri mantıklıydı: ham, çirkin mantık. Ben neden hâlâ Gabriele'yi koruma isteği duyuyordum? Ama dudaklarım acı mühürle kapanmıştı ve bu ismi bir daha asla söylemeyeceklerdi.

Ama kocam düşüncelerimi tahmin edebiliyordu.

"Sayılı günleri kalan bir hasta olduğunu söylüyordun. Seni evine çekecek isteğe ve güce sahipse düşündüğün kadar olmamalı. Bugün oraya gideceğini biliyordum, seni özellikle serbest bıraktım. Aslında ben seni hep serbest bıraktım, çünkü maceranın sonunu görmek istiyordum. Gördüm. Eğer Fanti'yi seni bulmaya göndermeseydim hepimiz için çok kötü bir son olurdu."

O anda, sonunda, gözyaşları gözlerimden aşağı sessizce süzüldü ve yüzümü arıttı. Ama dudaklarım hâlâ kapalıydı. Çünkü sadece insan ilişkilerine yön veren gizemin şaşkın ruhundan fışkıran ağlama bu hayreti ifade edebilir.

Ancak o zaman, gözleri acınacak şekilde kapanmış ölü bir adam gibi parmaklarıyla gözkapaklarıma dokundu. O akşam, içimde bir şey gerçekten ölüyordu: varlığımın kötü ve gururlu, iyilik yaptığını düşünürken aslında kötülük eken tarafı.

Sözlerini bitirdi:

"Artık yeter. Bunu bir daha asla konuşmayacağız."

Bir daha konuşulmadı, hatta eğer sonraki sabah kocam belediyedeki görevine gittiğinde Marisa gelip şunları demese kocamla son görüşmemizi hayal etmekten şüphelenmeye devam edecektim:

"Fanti Bey sizinle konuşmak istiyor, çok kısa. Gelebilir mi?"

Sertçe sordum:

"Patronun buradayken niye bana bundan bahsetmedin?"

Soğuk ve her zamankinin tersine mutsuz şekilde Fanti'nin benimle yalnız konuşmak istediği söyledi.

"Gelsin bakalım."

Gabriele'yi yanında getireceğine dair iğrenç bir korkum vardı, eğer bu yaşanırsa odamdan çıkmama kararı almıştım. Ama pencereden kör adamın sadık bastonuyla yalnız yürüdüğünü gördüm ve onu karşılamaya gittim, elini tuttum, küçük salona girdik.

Sakindi, düzleştirilmiş saçı ve sıkı düğümlü kravatıyla koyu giyinmişti; ama yüzü geçen akşamki değildi, yaşlanmış, sert ve

solgundu. Dramımızın gölgesinin ucu ona da değiyordu, bundan da sorumlu ve pişman hissediyordum.

Hasır kanepeye oturmasını rica ettim ve yanına oturdum. O da kalbimle bile ona yakın olduğumu hissetti ve baştan aşağı titredi. Bastonun sapına ellerini üst üste koyarken onların da hafifçe titrediğini gördüm. Benimle konuşurkenki sesi de titrekti:

"Hanımefendi, bu saatte gelip sizi rahatsız ettiysem kusura bakmayın. Ama konuğumun gittiğini bilmek sizi rahatlatacaktır diye düşündüm."

Hemen kötü tonlamamla cevapladım:

"İyi yolculuklar."

"Evet, iyi bir yolculuk yaptı."

"Ne diyorsunuz Fanti Bey?"

"Dün gece saat tam onda öldü. Korkunç derecede kan çıkarmış. En üzücüsüyse, yalnız öldü, yardım istemeden, belki isteyemeden. Dün akşam evimde bir uğursuzun kaldığını düşündüğümü hatırlıyor musunuz hanımefendi? Bu yüzden masadan kalktım. Ama karımla eve vardığımızda mutsuz adam çoktan gitmişti."

"Gölgesini ben de gördüm," diye korku ve gizemin verdiği ürpertiyle cevapladım; ama kısa süre sonra ruhumdaki gerçeklik hissi yeniden ortaya çıktı. Aydınlık, geniş, huzur ve neşe dolu bir gerçeklikti. Evet, neşe de vardı. Fanti'ye sert ve zalim görünme pahasına şöyle dedim:

"Böylesi daha iyi. Tanrı istemiş."

Onun yüzünün de yeniden aydınlandığını gördüm, sonra dua etmek için eğildi.

"O ne isterse o olur."

Nobel Edebiyat Ödülü'nü alan ikinci kadın yazar Grazia Deledda, doğduğu Sardinya Adası'nı eserlerinin merkezi hâline getirmiştir. Sardinya doğasının da bir karakter olduğu Rüzgârlı Kasaba'da hem doğaya hayran kalmamızı sağlıyor hem de evlilik ve gelenekler hakkındaki gerçekleri yüzümüze vuruyor. Bu romanda Deledda'nın geçmişine dönüp anılarını nasıl incelediğini, geçmiş ve günümüzün nasıl iç içe geçtiğini, Sardinya'daki küçük bir kasabanın manzaraları eşliğinde okuyoruz.

"Küçük ve sakin trenimizin ilk durağına kadar, yolcuğumuz beklendiği şekilde geçti: en başta geride bırakılan kişiler ve şeyler için dökülen gözyaşları, sonra karşılıklı gülümsemeler, el sıkışmalar, içinde sevdiği gözlerin sonsuz yansıması görünen gözler, içi dünyanın bir yeryüzü cenneti, kendi özel cennetimiz olduğunun güvencesiyle dolu kalpler. Gül yaprakları ve buğday taneleri elbisemin kıvrımları arasında hâlâ duruyordu. Gerçekler, küçük trenin ilk durağında küstah hayallerimizi mahvetti."

cemyayinevi
cemyayinevi
cemyayinevi

MODERN KLASİKLER
ISBN 978-625-7163-40-8
9 786257 163408